

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ Μ/Υ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΤΕΧΝΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

ΤΖΙΡΙΤΑΣ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΜΠ

ΑΘΗΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ Μ/Υ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΤΕΧΝΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

ΤΖΙΡΙΤΑΣ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: *ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΜΠ*

Το περιεχόμενο της ανά χείρας διπλωματικής εργασίας αποτελεί προϊόν της δικής μου πνευματικής προσπάθειας. Η ενσωμάτωση σε αυτήν υλικού τρίτων, δημοσιευμένου ή μη, γίνεται με δοκιμή αναφορά στις πηγές, που δεν επιτρέπει ασάφειες ή παρερμηνείες.

ΑΘΗΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Έχοντας πια ολοκληρώσει τη διπλωματική μου εργασία, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κύριο Ματσόπουλο, που μου ανέθεσε αυτό το θέμα και μου έδωσε την ευκαιρία να εργαστώ πάνω σ' ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον αντικείμενο. Η καθοδήγησή του και η εμπειρία του στάθηκαν πολύτιμοι αρωγοί για όλο το διάστημα εκπόνησης της εργασίας μου.

Το μεγαλύτερο ευχαριστώ, βέβαια, το οφείλω στην οικογένεια μου, που με στήριξε και με στηρίζει πάντα και που μου έχει προσφέρει την αγάπη της και όλα τα εφόδια για να πετύχω στη ζωή μου.

Αφιερώνω τη διπλωματική μου εργασία στην κυρία Στέλλα Μαθιουδάκη.

Περίληψη

Βασίλειος Ι. Τζιρίτας

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη ¹ και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περιπτώσεων»

Σεπτέμβρης 2019

Αντικειμενικός στόχος της παρούσας διπλωματικής είναι η μελέτη πρακτικών αειφορίας μέσα στη σύγχρονη ελληνική επιχειρηματικότητα.

Στο [πρώτο κεφάλαιο](#), γίνεται μια θεωρητική προσέγγιση της ΕΚΕ, όπου παρατίθενται οι διάφοροι ορισμοί που έχουν δοθεί από επίσημους φορείς και που συναντώνται στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία. Επίσης, αναφέρονται και ορίζονται οι συγγενείς με την ΕΚΕ έννοιες, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο συνδέονται σε αυτή. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται μια παρουσίαση της ιστορικής πορείας της ΕΚΕ και της εξέλιξής της, από τα πρώτα στάδια εμφάνισής της έως τη σημερινή της μορφή. Πριν το τέλος του πρώτου κεφαλαίου, περιγράφονται οι βασικότεροι λόγοι που συνετέλεσαν στο να αναπτυχθεί η ΕΚΕ.

Το [δεύτερο κεφάλαιο](#), ασχολείται με τα οφέλη της, τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στη κοινωνία και το περιβάλλον όπως είναι η συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο, η προσέλκυση και διατήρηση υψηλού επιπέδου ανθρωπίνου δυναμικού, η ικανοποίηση των πελατών μέχρι και έμμεσα οικονομικά οφέλη όπως φορελαφρύνσεις.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι εκθέσεις αειφορίας ως μια διεθνή τάση με έμφαση στο περισσότερο αποδεκτό, GRI, τα πλεονεκτήματά και οι στόχοι του.

Στο [τέταρτο κεφάλαιο](#), επιχειρείται μια προσέγγιση της ΕΚΕ, στα ελληνικά δεδομένα με καταγραφή των φορέων που την αντιπροσωπεύουν στην Ελλάδα. Το κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνεται με την αναφορά στην εθνική στρατηγική για την ΕΚΕ καθώς και στην υλοποίησή της. Έπειτα, αναλύονται οι προσεγγίσεις ΕΚΕ καθώς και η αξιολόγηση τους.

Εν συνεχεία, στο [πέμπτο κεφάλαιο](#), επιχειρείται η αποκωδικοποίηση της Ατζέντας 2030. Η Ατζέντα 2030 για την Αειφόρο Ανάπτυξη περιλαμβάνει 17 στόχους, που θα πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι το 2030. Οι στόχοι και τα μέτρα αυτά είναι μεγαλεπήβολα και για την εφαρμογή τους απαιτείται η βούληση των κρατών να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων, να αντιληφθούν τις προκλήσεις που ο κόσμος αντιμετωπίζει και να κατανοήσουν το ότι η υλοποίηση του οράματος της Ατζέντας θα

1 Βιώσιμη ανάπτυξη: η ανάπτυξη που συνθέτει κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους στην κατεύθυνση: 1) επίτευξης διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ισχυρής παραγωγικής βάσης και έμφαση στην καινοτομία και την αύξηση της απασχόλησης, 2) της εδαφικής και κοινωνικής συνοχής, της δίκαιης κατανομής πόρων και της άρσης των αποκλεισμών, 3) της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του τοπίου και της αειφόρου χρήσης των φυσικών πόρων.

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

επιλειτουργήσει θετικά στη δική τους βιώσιμη ανάπτυξη. Αναφέρονται, επίσης αναλυτικά και οι 17 στόχοι με τις επιδιώξεις τους.

Στο [έκτο κεφάλαιο](#), ακολουθεί η συνοπτική μελέτη περίπτωσης της Εθνικής Τράπεζας όσον αφορά την επιχειρηματική ηθική της, στην οικονομία την αγορά και το περιβάλλον αλλά και η τάση για υιοθέτηση πρακτικών αειφορίας από τις τράπεζες.

Η εργασία ολοκληρώνεται με το [κεφάλαιο 7](#) να συνοψίζει τα κυριότερα συμπεράσματα της παρούσας μελέτης και περιέχει ορισμένες επίσης, αναφορές στο όραμα για την εταιρική ευθύνη. Οι νέες προκλήσεις και τα ερωτήματα που προκύπτουν, συμπληρώνουν, την συζήτηση, στο τέλος του κεφαλαίου. Αναφέρονται, τέλος, οι [πηγές](#) που αντλήθηκαν όλες οι πολύτιμες πληροφορίες για να ολοκληρωθεί η παρούσα εργασία.

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

Λέξεις κλειδιά: Απολογισμοί Αειφορίας, Ατζέντα 2030, Νέο Επιχειρηματικό Μοντέλο, Εθνική Τράπεζα, GRI

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	10
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	10
Κεφάλαιο 1ο: Ορισμός και Περιεχόμενο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.....	11
1.1 Εισαγωγή.....	11
1.1.1 Γενικά	11
1.1.2 Ιστορική Αναδρομή	12
1.2 Ορισμός και Κατηγορίες της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.....	14
1.2.1 Ορισμός της ΕΚΕ	14
1.2.2 Κατηγορίες της ΕΚΕ	15
1.2.2.1 Εσωτερική Κοινωνική Ευθύνη	15
1.2.2.2 Εξωτερική Κοινωνική Ευθύνη.....	16
1.3 Αντικείμενο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	18
1.3.1 Συνιστώσες της ΕΚΕ	18
1.3.2 Κοινωνικά Υπεύθυνες Επιχειρηματικές Πρακτικές (Socially Responsible Business Practices)	18
1.4 Θεωρία των Ενδιαφερόμενων Μερών	21
1.5 Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Πράξη	22
1.5.1 Προσδιορισμός του σκοπού και του οράματος της επιχείρησης.....	22
1.5.2 Ορισμός υπευθύνου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.....	22
1.5.3 Καθορισμός προτεραιοτήτων	23
1.5.4 Προσδιορισμός των ενδιαφερόμενων μερών	23
1.5.5 Καθορισμός ενός προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	23
1.5.6 Εφαρμογή – Παρακολούθηση εφαρμογής	26
1.5.7 Επικοινωνία – Δημοσιοποίηση.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : Οφέλη από την Εφαρμογή Πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.....	28
2.1 Οφέλη για τις Επιχειρήσεις	28
2.1.1 Υψηλότερη Οικονομική Απόδοση και Κερδοφορία	28
2.1.2 Ενίσχυση Εταιρικής Φήμης.....	29

2.1.3 Πρόσβαση σε Κεφάλαιο και Προσέλκυση Επενδύσεων.....	30
2.1.4 Καλύτερη Διαχείριση Κινδύνων και Ασφάλεια Προϊόντων	31
2.2 Οφέλη για την Κοινωνία και το Περιβάλλον.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : Μέθοδοι Ελέγχου Επίδοσης της ΕΚΕ.....	34
3.1 Εκθέσεις ΕΚΕ: Μια Παγκόσμια Τάση.....	34
3.2 Η Πρωτοβουλία Παγκόσμιας Αναφοράς – GRI	35
3.4 Η Λογική και οι Στόχοι του GRI.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : Στρατηγική και Εφαρμογή της ΕΚΕ στο σύγχρονο Ελληνικό επιχειρείν...38	
4.1 Η ΕΚΕ στην Ελλάδα	38
4.2 Φορείς για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Ελλάδα	41
4.2.1 Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	41
4.2.2 Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής	42
4.2.3 Ελληνικό Δίκτυο Global Compact	42
4.3 ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΚΕ	43
4.3.1 Στόχοι	43
4.2.4 Οδηγός EuroCharity ή EuroCharity	44
4.3.2 Πεδία Εφαρμογής – Εθνικές Προτεραιότητες.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : Αποκωδικοποίηση της Ατζέντας 2030: Οι 17 στόχοι της.....	53
5.1 Υιοθέτηση Ατζέντας 2030	53
5.2 Οι 17 στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης και οι Επιδιώξεις τους.....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : Μελέτη περίπτωσης: Το παράδειγμα της Εθνικής Τράπεζας	95
6.1: Υιοθέτηση πρακτικών αειφορίας από τις τράπεζες.....	95
6.2: Επιλογή Εθνικής Τράπεζας ως αντικείμενο μελέτης.....	95
6.2.1: Με ευθύνη για την οικονομία.....	96
6.2.2: Με ευθύνη για την αγορά	96
6.2.3: Με ευθύνη για το περιβάλλον.....	96
6.2.4 : Με ευθύνη για την κοινωνία.....	97
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο : Συμπεράσματα – Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα	98
7.1 Προτάσεις για Μελλοντική Βελτίωση	98
7.2 Απολογισμοί Αειφορίας: Λόγια ή Πράξεις;	99
7.4 Νέες προκλήσεις	102
7.5 Όραμα για το μέλλον.....	104

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

Βιβλιογραφικές Αναφορές105

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΟΝΟΜΑ	ΣΕΛΙΔΑ
1.1	Τρόποι προβολής/επικοινωνίας ΕΚΕ (εσωτερικά)	27
1.2	Τρόποι προβολής/επικοινωνίας ΕΚΕ (εξωτερικά)	27
4.1	Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ στην Ελλάδα	38
4.2	Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με την Κοινωνία	39
4.3	Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με την Αγορά	39
4.4	Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με το Περιβάλλον	40
4.5	Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με το Ανθρώπινο Δυναμικό	40
7.1	Κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντες στην υλοποίηση δράσεων ΕΚΕ	99

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΟΝΟΜΑ	ΣΕΛΙΔΑ
2.1	Οφέλη των εταιρειών από την εφαρμογή πρακτικών ΕΚΕ	32

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΟΝΟΜΑ	ΣΕΛΙΔΑ
1.1	Σχηματική αναπαράσταση ΕΚΕ	15
1.2	Κύκλος ΕΚΕ	25

Κεφάλαιο 1ο: Ορισμός και Περιεχόμενο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

1.1 Εισαγωγή

1.1.1 Γενικά

Κάθε επιχείρηση, ιδιωτική ή δημόσια, οργανισμός ή μη κυβερνητική οργάνωση, για να μπορέσει να εδραιωθεί, να γίνει πιο γνωστή στο χώρο της και για να χτίσει την εικόνα της, χρησιμοποιεί διάφορα μέσα και αναπτύσσει ποικίλες δράσεις, όπως: η διαφήμιση, οι δημόσιες σχέσεις και, τα τελευταία χρόνια, η εταιρική κοινωνική ευθύνη, η οποία αποτελεί έννοια όλο και περισσότερο συνδεδεμένη κατά την τελευταία δεκαετία με την εικόνα των επιχειρήσεων. Μέσω της κοινωνικής ευθύνης προβάλλεται η υπευθυνότητα, η κοινωνική ευσυνειδησία, η ευαισθησία, η συνείδηση και η επιχειρηματική ηθική της επιχείρησης. Καθημερινά γεγονότα, που αφορούν επιχειρήσεις και οργανώσεις, αφύπνισαν τη δημόσια συνείδηση και ανέδειξαν την εταιρική υπευθυνότητα σε κοινωνική επιταγή. Τα κυριότερα από τα γεγονότα αυτά είναι (Αναλυτής Ν., 2007):

- Διοικητική πλεονεξία
- Οικονομικό έγκλημα
- Διαφθορά
- Καταστροφή περιβάλλοντος
- Καταπάτηση ανθρώπινων δικαιωμάτων

Μέσα από την ανάπτυξη της παρακάτω εργασίας, δίνεται ο ορισμός της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, αναγράφεται η ιστορική αναδρομή της έννοιας, καθώς και η χρήσης της από επιχειρήσεις και οργανισμούς, με σκοπό την ανάδειξη της χρησιμότητας του όρου, των τεχνικών λειτουργίας και χρήσης της κοινωνικής ευθύνης μέσα από τις σύγχρονες επιχειρήσεις και οργανισμούς.

1.1.2 Ιστορική Αναδρομή

Στα μέσα και τα τέλη του 18ου αιώνα οι επιχειρήσεις έστρεψαν το ενδιαφέρον τους στους υπαλλήλους και, συγκεκριμένα, ενδιαφέρθηκαν για το πώς θα τους καταστήσουν πιο παραγωγικούς (Carroll, 2007; Gail & Nowak, 2006).

Η βιομηχανική επανάσταση στα τέλη του 19ου αιώνα μπορεί να θεωρηθεί το σημείο εκκίνησης για την ανάληψη κοινωνικών πρωτοβουλιών από τη μεριά των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις εξέφραζαν με διάφορους τρόπους την κοινωνική τους υπευθυνότητα (προσφέροντας για παράδειγμα κατοικία στους εργαζόμενους τους, φροντίζοντας για αυτούς και τις οικογένειες τους κ.λπ.). Με τον ερχομό του 20ου αιώνα και την καθιέρωση των νομικών πλαισίων της λειτουργίας των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του κράτους σε ότι αφορά την πρόνοια, ιδιαίτερα μετά το οικονομικό κραχ του 1929, το πνεύμα της φιλανθρωπίας παραχώρησε το πνεύμα του σε εκτεταμένες νομικές, συμβατικές και οργανωτικές δομές. Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, η ανάδειξη των πολυεθνικών εταιριών και η αυξανόμενη επίδρασή τους στην παγκόσμια οικονομία και η επικράτηση του επιχειρηματικού μοντέλου που λέει ότι αποκλειστική ευθύνη των επιχειρήσεων είναι η παραγωγή πλούτου για τους μετόχους τους (the business of business is business), έφερε πάλι στην επιφάνεια το ερώτημα των σχέσεων μεταξύ επιχειρήσεων και κοινωνίας (Carroll, 2007; Gail & Nowak, 2006).

Μετά το 1930 και, κυρίως, μετά το 1960 η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη έχει αποτελέσει ένα σημαντικό κομμάτι όχι μόνο σε ότι αφορά το εταιρικό κομμάτι, αλλά ευρύτερα στην πολιτική και την οικονομική παγκόσμια σκηνή. Στις αρχές του 1930, ο Merrick Dodd και ο Adolf Berle υποστήριξαν πως η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μπορεί να αποτελέσει μια υπηρεσία παρόμοια με έναν κερδοσκοπικό οργανισμό, η οποία, ωστόσο, θα αντλεί τα οφέλη της από την αναγνωσιμότητα και την αποδοχή των εργαζομένων, των πελατών και των συμβαλλόμενων μερών. Μέχρι και το 1970, παρά τις σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις που είχαν θεσπιστεί, οι εταιρείες ακολουθούσαν ένα διαφορετικό δρόμο που αγνοούσε τις πρακτικές της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Η συγκεκριμένη πολιτική σκόπευε στην ουσιαστική ικανοποίηση των περαιτέρω αναγκών των εργαζομένων και αγνόηση των υπόλοιπων καλών πρακτικών που όριζε η ιδέα και η φιλοσοφία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Θανόπουλος, 2003).

Στην κοινωνία της γνώσης, της τεχνολογίας, του πλουραλισμού, της πληροφόρησης και της υπερεθνικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων, πολλά είναι τα γεγονότα που έκαναν το θέμα της Κοινωνικής Ευθύνης επίκαιρο. Η διεργασία της παγκοσμιοποίησης και της απελευθέρωσης των αγορών, με τα αμφισβητούμενα αποτελέσματα τους, η ανάγκη ύπαρξης ελάχιστων κανόνων λειτουργίας και ελέγχου, οι επιπτώσεις των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που αφορούν όλο και περισσότερο μεγαλύτερο αριθμό ατόμων και κρατών, η αύξηση της ευαισθησίας σε θέματα προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος κ.α. έφτιαξαν ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο οι επιχειρήσεις καλούνται σήμερα να εντάξουν τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον πυρήνα της επιχειρηματικής τους σκέψης. Οι προσδοκίες όλων των ενδιαφερόμενων μερών απέναντι στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν και συμπεριφέρονται οι επιχειρήσεις διαρκώς αυξάνονται. Οι επιχειρήσεις, επομένως, αντιμετωπίζουν ένα νέο κόσμο που απαιτεί νέο τρόπο σκέψης, ένα κόσμο που θα πρέπει να καλύψει τις ανάγκες αυτής της γενιάς αλλά και των μελλοντικών (Θανόπουλος, 2003).

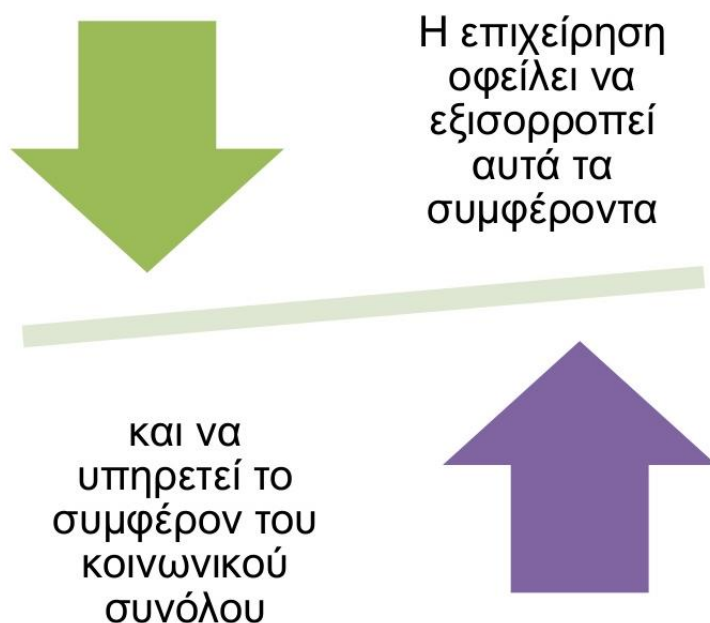
1.2 Ορισμός και Κατηγορίες της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

1.2.1 Ορισμός της ΕΚΕ

Ως Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) ορίζεται η εφαρμοζόμενη από επιχειρήσεις πολιτική, η οποία αφορά δράσεις, ενέργειες και προγράμματα κοινωνικού, περιβαλλοντικού, πολιτιστικού εκπαιδευτικού και ερευνητικού χαρακτήρα (Εξωτερική ΕΚΕ), καθώς και σε δράσεις, οι οποίες αφορούν την ανθρωποκεντρική και δίκαιη πολιτική ανθρωπίνων πόρων, το σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων, κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου, την εξασφάλιση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, το σεβασμό των συλλογικών συμβάσεων εργασίας (Εσωτερική ΕΚΕ) (Hohnen, 2007; CSR 2003).

Η διοίκηση της επιχείρησης ή του οργανισμού θα πρέπει να εντοπίσει τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες που καθορίζουν, αφενός την επιχειρηματική βιωσιμότητα και αφετέρου την αιφόρο ανάπτυξη υιοθετώντας πρακτικές εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Για διαφορετικές χώρες, περιφέρειες, κλάδους και κατηγορία οργανισμών, η υπεύθυνη επιχειρηματική πρακτική περιλαμβάνει διαφορετικά αντικείμενα συζήτησης και σημαντικά διαφορετικές προτεραιότητες. Ωστόσο, η κοινή βασική προσέγγιση της ΕΚΕ περιλαμβάνει οργανισμούς που υιοθετούν μια επίσημη, δομημένη προσέγγιση στην αποτίμηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής επίδρασής τους, κάνοντας βήματα για την βελτίωσή της και δημοσιεύοντας την όλη διαδικασία, καθώς και τα αποτελέσματά της (Hohnen, 2007; CSR, 2003). Η υπεύθυνη εταιρική πρακτική εκτείνεται σε τέσσερα βασικά πεδία:

- Εργασιακός χώρος
- Πεδίο αγοράς
- Κοινότητα
- Περιβάλλον

Εικόνα 1.1 Σχηματική αναπαράσταση ΕΚΕ (Πηγή: ICAP, 2016)

1.2.2 Κατηγορίες της ΕΚΕ

1.2.2.1 Εσωτερική Κοινωνική Ευθύνη

Σε μια εταιρεία, η εσωτερική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αφορά, κυρίως, τους υπαλλήλους και συνδέονται με θέματα όπως, η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, η υγεία και η ασφάλεια, καθώς και η διαχείριση της αλλαγής, ενώ οι περιβαλλοντικές υπεύθυνες πρακτικές σχετίζονται κυρίως με τη διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή. Ανοίγουν το δρόμο για τη διαχείριση της αλλαγής και το συνδυασμό της κοινωνικής ανάπτυξης με τη βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM (2001) 366; Porter & Kramer, 2006).

- Διαχείριση του Ανθρώπινου Δυναμικού

Από τις κυριότερες προκλήσεις για τις εταιρείες, είναι η προσέλκυση και η συγκράτηση εξειδικευμένου προσωπικού. Στο πλαίσιο αυτό, τα σχετικά μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν τη διαβίωση μάθηση, την παραχώρηση αρμοδιοτήτων και εξουσιών στους εργαζομένους, την καλύτερη ενημέρωση σε όλη την επιχείρηση, την καλύτερη ισορροπία μεταξύ εργασίας, οικογένειας και ελεύθερου χρόνου, τη μεγαλύτερη ποικιλομορφία του εργατικού δυναμικού, την ίση αμοιβή και τις προοπτικές σταδιοδρομίας για τις γυναίκες, τον καταμερισμό των κερδών και τα συστήματα παροχής μεριδίων του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και τον προβληματισμό σχετικά με την απασχολησιμότητα και την εξασφάλιση της εργασίας. Έχει επίσης αποδειχθεί ότι η ενεργός εποπτεία και διαχείριση των υπαλλήλων που απουσιάζουν από την εργασία τους λόγω αναπηρίας ή

τραυματισμού έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των δαπανών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2001) 366; Porter & Kramer, 2006).

- Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία

Το θέμα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία παραδοσιακά έγκεινται σε νομοθετικά και εκτελεστικά μέτρα. Ωστόσο, λόγω της τάσης να ανατίθενται εργασίες σε εργολάβους και προμηθευτές, οι εταιρείες εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τις επιδόσεις των εργολάβων τους στο θέμα της υγείας και της ασφάλειας. Εθελοντικά προγράμματα ως συμπληρωματικά προς τις δραστηριότητες νομοθεσίας και ελέγχου από τις δημόσιες αρχές υιοθετούνται από τις εταιρείες για την περαιτέρω προώθηση της υγείας και της ασφάλειας, χρησιμοποιώντας αυτές τις δύο παραμέτρους ως κριτήρια για την προμήθεια των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους.

- Προσαρμογή στην Αλλαγή

Η αναδιάρθρωση με τρόπο κοινωνικά υπεύθυνο σημαίνει ότι εξισορροπούνται και λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα και οι ανησυχίες όλων εκείνων που θίγονται από τις αλλαγές και τις αποφάσεις. Ειδικότερα, αυτό συνεπάγεται τη συμμετοχή και την ανάμιξη όλων των ενδιαφερόμενων μερών μέσω της ανοικτής ενημέρωσης και των διαβουλεύσεων. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2001) 366; Porter & Kramer, 2006).

- Διαχείριση του Περιβαλλοντικού Αντίκτυπου και των Φυσικών Πόρων

Η μείωση της κατανάλωσης πόρων ή των ρυπογόνων εκπομπών και αποβλήτων μπορούν να μειώσουν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Στον περιβαλλοντικό τομέα, οι περιβαλλοντικές αυτές επενδύσεις αναφέρονται κανονικά ως ευκαιρίες διπλού κέρδους, και για τις επιχειρήσεις και για το περιβάλλον.

1.2.2.2 Εξωτερική Κοινωνική Ευθύνη

Η εξωτερική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αφορά την επέκταση της ευθύνης της εταιρείας στην τοπική κοινότητα και αφορά ένα ευρύ σύνολο ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίοι είναι όχι μόνο οι εργαζόμενοι και οι μέτοχοι, αλλά και οι επιχειρηματικοί εταίροι, οι προμηθευτές, οι πελάτες, οι δημόσιες αρχές και οι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί (ΜΚΟ) που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινότητες ή ασχολούνται με το περιβάλλον (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2001) 366; Porter & Kramer, 2006).

- Τοπικές Κοινότητες

Η εταιρική κοινωνική ευθύνη αφορά την ένταξη των εταιρειών στο τοπικό περιβάλλον τους, είτε αυτό είναι στην Ευρώπη, είτε στον υπόλοιπο κόσμο. Οι εταιρείες συνεισφέρουν στις κοινότητές τους παρέχοντας θέσεις εργασίας, μισθούς, κοινωνικές παροχές καθώς και φόρους. Από την άλλη πλευρά, οι εταιρείες εξαρτώνται από την υγεία, τη σταθερότητα και την ευημερία των κοινοτήτων μέσα στις οποίες λειτουργούν. Επίσης, υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ εταιρειών και του τοπικού φυσικού περιβάλλοντός τους. Ορισμένες βασίζονται σε ένα καθαρό περιβάλλον για την παραγωγή τους ή την προσφορά των υπηρεσιών τους (καθαρός αέρας, καθαρά ύδατα, δρόμοι χωρίς κίνηση).

- Επιχειρηματικοί Εταίροι, Προμηθευτές και Καταναλωτές

Μακροπρόθεσμα, η οικοδόμηση σχέσεων με τους επιχειρηματικούς εταίρους και τους προμηθευτές ενδέχεται να οδηγήσει σε δίκαιες τιμές, όρους και προσδοκίες καθώς και ποιότητα και αξιόπιστη παράδοση ή εκτέλεση. Οι εταιρείες που οικοδομούν σχέσεις διαρκείας με τους πελάτες, εστιάζοντας όλη την οργάνωσή τους στην κατανόηση των αναγκών και των επιθυμιών των πελατών και παρέχοντάς τους ανώτερη ποιότητα, ασφάλεια, αξιοπιστία και εξυπηρέτηση, αναμένεται ότι θα είναι πιο προσοδοφόρες.

- Ανθρώπινα Δικαιώματα

Αναγνωρίζεται, όλο και περισσότερο, ότι ο αντίκτυπος των δραστηριοτήτων μιας εταιρείας στα ανθρώπινα δικαιώματα των εργαζομένων και στις τοπικές κοινότητες ξεπερνά το πεδίο των εργατικών δικαιωμάτων. Οι εθελοντικοί κώδικες συμπεριφοράς μπορούν να συμβάλλουν στην προώθηση διεθνών εργασιακών προτύπων, η αποτελεσματικότητα ωστόσο εξαρτάται από τη σωστή εφαρμογή και την επαλήθευσή τους. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2001) 366; Porter & Kramer, 2006).

- Παγκόσμιες Περιβαλλοντικές Ανησυχίες

Μέσω των διασυνοριακών συνεπειών πολλών περιβαλλοντικών προβλημάτων που συνδέονται με τις επιχειρήσεις και της κατανάλωσης πόρων από ολόκληρο τον κόσμο, οι εταιρείες διαδραματίζουν επίσης ενεργό ρόλο στο παγκόσμιο περιβάλλον.

1.3 Αντικείμενο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

1.3.1 Συνιστώσες της ΕΚΕ

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αφορά τα ακόλουθα:

- Προώθηση Σκοπού (Cause promotion)

Η επιχείρηση προσφέρει χρήματα / προϊόντα / υπηρεσίες για κάποιο κοινωνικό σκοπό και την ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από αυτό.

- Μάρκετινγκ Σκοπού (Cause related marketing)

Συνδέονται οι πωλήσεις ενός συγκεκριμένου προϊόντος με ένα ποσοστό από τα έσοδά του, το οποίο προσφέρεται σε συγκεκριμένο σκοπό. Το cause - related marketing γίνεται συνήθως για κάποιο συγκεκριμένο προϊόν και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η συμφωνία είναι αμοιβαίως συμφέρουσα καθώς κερδίζει τόσο η επιχείρηση όσο και ο οργανισμός με τον οποίο συνεργάζεται. Επιπλέον, ο καταναλωτής έχει την ευκαιρία να βοηθήσει τον συγκεκριμένο σκοπό χωρίς να χρειασθεί να δώσει ο ίδιος χρήματα και παράλληλα χωρίς να πάρει τίποτα σε αντάλλαγμα.

- Κοινωνικό Μάρκετινγκ (Corporate social marketing)

Συνδράμει στην αλλαγή της συμπεριφοράς του κοινού όσο αφορά σε κάποιο θέμα και συνήθως υπάρχει συνεργασία με κάποιο δημόσιο φορέα (Kolter, 2009; Hunger, Wheelen & Thomas, 2004).

- Εταιρική Φιλανθρωπία (Corporate philanthropy)

Είναι η προσφορά χρημάτων σε κάποιο φιλανθρωπικό οργανισμό ή σκοπό. Αυτή η ενέργεια είναι η πιο παραδοσιακή μορφή Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

- Εταιρικός εθελοντισμός (Community volunteering)

Η επιχείρηση υποστηρίζει και προτρέπει εργαζομένους και συνεργάτες να προσφέρουν τον χρόνο τους σε κάποιο σκοπό, συνήθως σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας. Η ενέργεια μπορεί να ξεκινήσει από την επιχείρηση αυτήν καθ' αυτήν ή να γίνει σε συνεργασία με κάποιον οργανισμό (Kolter, 2009; Hunger, Wheelen & Thomas, 2004).

1.3.2 Κοινωνικά Υπεύθυνες Επιχειρηματικές Πρακτικές (Socially Responsible Business Practices)

Πρόκειται για πρακτικές που έχουν να κάνουν με τη βελτίωση της ζωής σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας και το περιβάλλον. Εκτός των παραπάνω και σύμφωνα με τη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία, η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μπορεί να διακριθεί σε 3 κατηγορίες ανεξάρτητα με το αν επιβάλλεται από την τοπική κοινωνία, καθώς και αν όλοι οι συμμετέχοντες ευνοούνται από τα οφέλη της

εφαρμογής των συγκεκριμένων προγραμμάτων (Kolter, 2009; Hunger, Wheelen & Thomas, 2004). Οι τρεις προαναφερθείσες κατηγορίες είναι οι εξής:

A. Στρατηγική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η Στρατηγική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη συνδυάζει τα κοινωνικά οφέλη με τους άμεσους στρατηγικούς στόχους μιας επιχείρησης. Με την Στρατηγική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, η επιχείρηση πραγματοποιεί φιλανθρωπίες προς την κοινωνία με στόχο την ενίσχυση των μακροπρόθεσμων οικονομικών τους στόχων. Συνεπώς η κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά των επιχειρήσεων αποσκοπεί στην μεγιστοποίηση του κέρδους. Η συγκεκριμένη επιχειρηματική συμπεριφορά αναπτύχθηκε κατά την περίοδο του 1980 και πρακτικά μπορεί αρχικά η υιοθέτηση της να σήμαινε βραχυπρόθεσμες απώλειες σε ότι αφορά τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης. Ωστόσο μακροπρόθεσμα τα οφέλη της επιχείρησης μπορούν να καταγραφούν από τα οικονομικά δεδομένα όπως είναι αποτελέσματα χρήσης, λόγω της βελτίωσης της εικόνας της επιχείρησης έναντι της κοινωνίας. Για αυτόν τον λόγο η Στρατηγική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αντιμετωπίζεται ως επένδυση στην δημιουργία καλής φήμης έναντι των πελατών αλλά και των εν δυνάμει πελατών οι οποίοι είναι αυτοί που ενισχύουν την χρηματοοικονομική απόδοση της επιχείρησης. Η εφαρμογή της Στρατηγικής Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης προκαλεί κάποια ερωτήματα από τα προβλήματα που προκύπτουν αναφορικά με την ικανοποίηση όλων των συμφερόντων και των συμμετεχόντων καθώς κάποια από αυτά προσκρούουν μεταξύ τους. Πολλές έρευνες έχουν αποδείξει ότι τα βραχυπρόθεσμα κέρδη των εταιρειών των οποίων τα στελέχη περιλαμβάνουν στην στρατηγική τους κοινωνικούς στόχους, άλλες φορές αυξάνονται και άλλες φορές μειώνονται. Ωστόσο άλλες έρευνες αποδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις που επενδύουν σε πρακτικές Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης αποδίδουν μακροπρόθεσμα (Kolter, 2009; Hunger, Wheelen & Thomas, 2004).

B. Ηθική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η Ηθική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη έχει ως σκοπό, πέρα από την ικανοποίηση των οικονομικών και νομικών υποχρεώσεων στο κοινωνικό σύνολο, να περιλαμβάνει ενέργειες οι οποίες να αποφεύγουν οποιασδήποτε βλάβης στην κοινωνία είτε οικονομική, πνευματική ή ψυχολογική. Οποιαδήποτε εταιρεία δεν εκπληρώνει τα ηθικά της καθήκοντα λειτουργεί ως ανεύθυνος οργανισμός. Τα στελέχη της επιχείρησης γνωρίζουν ότι θα πρέπει να υπάρχει συμμόρφωση στα ιδανικά, ακόμα και αν βραχυπρόθεσμα καθυστερεί την εμφάνιση του κέρδους ή του άμεσου θετικού αποτελέσματος, καθώς αν προβεί σε ενέργειες που αγνοούν αυτές τις πρακτικές (π.χ. περιβαλλοντική μόλυνση της τοπικής κοινωνίας) μεταγενέστερα θα υπάρξει μείωση στα κέρδη των μετόχων καθώς υποβαθμίζεται η ευρύτερη εικόνα της επιχείρησης. (Kolter, 2009; Hunger, Wheelen & Thomas, 2004) Πρακτικά μια επιχείρηση η οποία στηρίζεται στην ηθική, αποκτά μεγαλύτερη φερεγγυότητα και δημιουργεί εικόνα εμπιστοσύνης έναντι των πελατών, των προμηθευτών, των εργαζομένων κτλ.

Γ. Ανθρωπιστική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Με τον όρο Ανθρωπιστική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, η επιχείρηση δεν αποσκοπεί μόνο στην αποφυγή δημιουργίας κοινωνικής βλάβης αλλά ενισχύει τις προσπάθειες βελτίωσης και εξάλειψης των κοινωνικών προβλημάτων, όπως χαμηλό βιοτικό επίπεδο, ναρκωτικά, εγκληματικότητα, έλλειψη παιδείας. Τα παραπάνω συμβάλλουν στην ύπαρξη κοινωνικής ανισότητας και υποβαθμίζουν τους όρους ζωής. (Kolter, 2009; Hunger, Wheelen, Thomas, 2004) Η Ανθρωπιστική Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη περιλαμβάνει ενέργειες, πολιτικές και δράσεις οι οποίες αποσκοπούν στην άμεση επέμβαση του οργανισμού μέσω της κατανομής πόρων βάσει των υπαρχουσών κοινωνικών αναγκών. Τέτοιες ενέργειες της Ανθρωπιστικής Εταιρικής Ευθύνης είναι οι πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος, οι δωρεές σε φιλανθρωπικά ιδρύματα, η συμμετοχή της επιχείρησης σε προγράμματα εύρεσης εργασίας για μακροχρόνια ανέργους, καθώς και διάφορες άλλες δραστηριότητες που η συνιστώσα τους αποσκοπεί στη βελτίωση των όρων και των συνθηκών ζωής.

1.4 Θεωρία των Ενδιαφερόμενων Μερών

Η θεωρία των ενδιαφερομένων είναι η κυριότερη θεωρία πάνω στην οποία στηρίζεται η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν το περιβάλλον (άμεσο και έμμεσο), το οποίο αλληλοεπιδρά με την επιχείρηση και έχει ενδιαφέρον από τις δραστηριότητές της. (Ο αγγλικός όρος είναι Stakeholders, δηλαδή αυτοί που κρατούν-έχουν ενδιαφέρον). Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι σε μία επιχείρηση είναι οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι, οι δανειστές-πιστωτές (τράπεζες). Έμμεσα ενδιαφερόμενοι είναι το κράτος, οι τοπικές κοινωνίες, στις οποίες δραστηριοποιείται μία επιχείρηση, οι ομάδες πίεσης, π.χ. ακτιβιστές, διαδηλωτές, κ.ά. Η θεωρία των ενδιαφερόμενων μερών βοηθάει την επιχείρηση να λάβει υπόψη της όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (τόσο άμεσα, όσο και έμμεσα) και να εμπλακεί σε μία ουσιαστική διαδικασία διαλόγου πριν καθορίσει το πρόγραμμα δράσης της όσον αφορά την εταιρική κοινωνική της ευθύνη (Αναλυτής Ν., 2007; Booth, 2009).

Σύμφωνα με τον Νίκο Αναλυτή, Πρόεδρο του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, «η έννοια της εταιρικής υπευθυνότητας βρίσκει εφαρμογή σε μεγάλο αριθμό ελληνικών επιχειρήσεων. Είναι πλέον γεγονός πως έχουν αρχίσει να αντιλαμβάνονται πως δίχως την αποδοχή της κοινωνίας δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως επιχειρήσεις. Κατά κάποιο τρόπο, μιλάμε για Άδεια Κοινωνικής Λειτουργίας» (Αναλυτής Ν., 2007). Η έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης βρίσκει διαρκώς νέα πεδία δράσης, είναι επόμενο να εισέρχονται επιχειρήσεις με δράσεις που αποβλέπουν στο ίδιο συμφέρον, αμφισβητώντας έτσι την αξία της εταιρικής υπευθυνότητας. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλο περιθώριο ανάπτυξης των συγκεκριμένων εφαρμογών-πρακτικών μελλοντικά από τις επιχειρήσεις, τουλάχιστον όσον αφορά τον τομέα του περιβάλλοντος». Τα ενδιαφερόμενα μέρη μιας επιχείρησης μπορούν να χωριστούν σε 3 κατηγορίες (Αναλυτής Ν., 2007; Booth, 2009):

- α. Οργανωτικούς** (εσωτερικούς ως προς την εταιρεία): εργαζόμενους, διοικητικά στελέχη, συλλόγους, μετόχους.
- β. Οικονομικούς** (εξωτερικούς ως προς την εταιρεία): πελάτες, πιστωτές, διανομείς, προμηθευτές.
- γ. Κοινωνικούς** (εξωτερικούς ως προς την εταιρεία): κοινότητες, κυβέρνηση, μη κερδοσκοπικοί φορείς, περιβάλλον.

1.5 Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Πράξη

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, για να μπορέσει μια επιχείρηση να εφαρμόσει σωστά και με υπευθυνότητα πολιτικές και λογικές που ακούνε στην έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, θα πρέπει να ακολουθήσει κάποια βήματα τα οποία θα τη βοηθήσουν στο να προσεγγίσει στο μέγιστο βαθμό την έννοια, αλλά και τη σημασία της Εταιρικής Κοινωνικής Υπευθυνότητας και, επιπλέον, μακροπρόθεσμα να επωφεληθεί από την επίτευξη των στόχων. Τα βασικότερα βήματα είναι τα εξής (Carroll, 2007; Kolter, 2009):

1. Προσδιορισμός του σκοπού και του οράματος της επιχείρησης
2. Ορισμός υπευθύνου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
3. Καθορισμός προτεραιοτήτων
4. Προσδιορισμός των ενδιαφερόμενων μερών
5. Καθορισμός ενός προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας
6. Εφαρμογή – Παρακολούθηση εφαρμογής – Μέτρηση
7. Επικοινωνία – Δημοσιοποίηση

1.5.1 Προσδιορισμός του σκοπού και του οράματος της επιχείρησης

Πέρα από την επιδίωξη πραγματοποίησης ή μεγιστοποίησης του κέρδους, η επιχείρηση θα πρέπει μέσα στους άμεσους στόχους και οραματισμούς της να ενσωματώσει λογικές ευνοϊκές προς τον άνθρωπο και το περιβάλλον ευρύτερα. Για να μπορέσει μια υπεύθυνα κοινωνικά επιχείρηση να απολαμβάνει της εκτίμησης των εμπορικών συνεργατών της, την ύπαρξη καλών και ουσιαστικών ενδοεταιρικών σχέσεων με τους εργαζόμενους αλλά και την συνεχόμενη αποδοχή της τοπικής κοινωνίας η οποία θα αντιμετωπίζει την επιχείρηση ως υπηρεσία απορρόφησης του τοπικού ενεργού δυναμικού και όχι ως ένα εν δυνάμει ρυπογόνο περιβαλλοντικό παράγοντα, τότε θα πρέπει να αξιολογεί την σημαντικότητα των παραπάνω και να επιδιώκει την ικανοποίηση όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

1.5.2 Ορισμός υπευθύνου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Ένα από τα στελέχη της επιχείρησης θα πρέπει να αναλάβει τον συντονισμό και τον έλεγχο των δράσεων της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μέσα στην επιχείρηση. Ο ρόλος του υπευθύνου είναι πολλαπλός και σημαντικός. Ο κύριος στόχος είναι να εμπλέξει και να μεταδώσει σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης, όπως Ανθρώπινου Δυναμικού, Πωλήσεων και Marketing, Δικαστικού, Επικοινωνίας, Ποιότητας, Υγιεινής, Ασφάλειας και περιβάλλοντος, την ιδέα της Εταιρικής

Κοινωνικής Ευθύνης και να συντονίζει τη δράση όλων των τμημάτων με οδηγό το συγκεκριμένο τομέα ευθύνης (Carroll, 2007; Kolter, 2009).

1.5.3 Καθορισμός προτεραιοτήτων

Η ένταξη της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στις στρατηγικές μια επιχείρησης δεν συνεπάγεται ότι το σύνολο των δραστηριοτήτων πρέπει και μπορούν να εφαρμοστούν όλες μαζί. Ανάλογα με την συγκεκριμένη θέση της επιχείρησης ή του κλάδου στον οποίο είναι δραστηριοποιημένη θα πρέπει να θέτονται προτεραιότητες. Για παράδειγμα μια επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται σε χώρο που επιβαρύνει το τοπικό περιβάλλον θα πρέπει να θέσει ως άμεση προτεραιότητα τα περιβαλλοντικά θέματα που θα προκύψουν. Οι προτεραιότητες τίθενται από ομάδες εργασίας που εντοπίζουν και αναλύουν τις επικίνδυνες περιοχές ή συμπεριφορές, που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την καλή φήμη της επιχείρησης και προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες και ευθύνες. Επίσης θα πρέπει να εξετάζονται και οι δυνατότητες που δίνονται από την εφαρμογή της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για καινοτομία, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και υψηλότερη παραγωγικότητα. Θα πρέπει επομένως να σχηματίζεται ένας οδικός χάρτης για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη που θα περιλαμβάνει βραχυχρόνιες προτεραιότητες και μακροχρόνιους στόχους (Carroll, 2007; Kolter, 2009).

1.5.4 Προσδιορισμός των ενδιαφερόμενων μερών

Αφορά όλους εκείνους που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζονται από τις δραστηριότητες της επιχείρησης και που εντάσσονται κάτω από τον όρο «ενδιαφερόμενα μέρη». Οι βασικές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών (εργαζόμενοι, κοινότητα, καταναλωτές, περιβάλλον, η ευρύτερη κοινωνία), για κάθε μία από αυτές θα πρέπει να σχεδιαστεί ένας χάρτης που να απεικονίζει τις σχέσεις που έχει η επιχείρηση μαζί της. Η κατά τακτά διαστήματα συζήτηση και διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί πραγματικά να βελτιώσει την φήμη της επιχείρησης με πολύ μικρό κόστος. Επιπλέον μέσα από τον διάλογο μπορεί να προκύψουν στόχοι αμοιβαίου συμφέροντος που στην συνέχεια μπορούν να εφαρμοστούν στις στρατηγικές της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

1.5.5 Καθορισμός ενός προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ο καθορισμός ενός προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας, ανάλογα με την ομάδα των ενδιαφερόμενων μερών, περιλαμβάνει τις δεσμεύσεις της επιχείρησης για τα εξής (Carroll, 2007; Kolter, 2009):

i) Περιβάλλον

- Επίσημη δέσμευση της επιχείρησης στη Βιώσιμη Ανάπτυξη (κάλυψη των αναγκών του παρόντος χωρίς την υπονόμηση των μελλοντικών γενεών να καλύπτουν τις δικές τους).
- Προγράμματα για έλεγχο της χρήσης ενέργειας, νερού και πρώτων υλών και των εκπομπών στο περιβάλλον
- Δέσμευση για χρήση και παραγωγή ανακυκλωμένων και ανακυκλώσιμων υλικών, αυξάνοντας την ανθεκτικότητα των προϊόντων και ελαχιστοποιώντας τη συσκευασία μέσα από αποτελεσματικό σχεδιασμό.
- Αντιστάθμιση των ρυπογόνων εκπομπών π.χ. άνθρακα, με ισοδύναμη μείωση μέσω π.χ. δεντροφυτεύσεων.

ii) Εργαζόμενοι

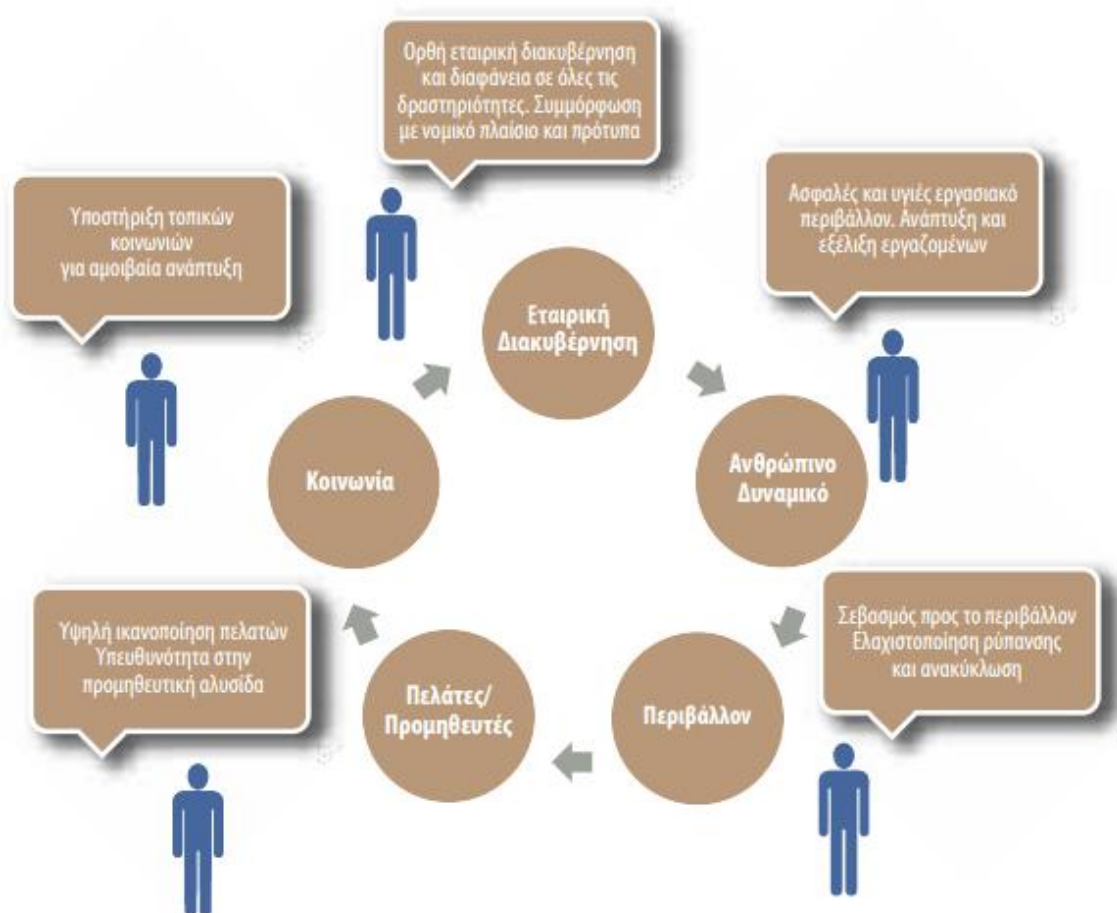
- Ύπαρξη πολιτικών που διασφαλίζουν την υγιεινή και ασφάλεια όλων των εργαζομένων, οι οποίες να γίνονται γνωστές στους εργαζομένους.
- Μεγιστοποίηση της συμμετοχής των εργαζομένων στην εταιρική διακυβέρνηση και βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Προσφορά δυνατοτήτων κατάρτισης και μεγιστοποίησης ευκαιριών προαγωγής μέσα από την ίδια την οργάνωση της. Η κατάρτιση μπορεί να επεκτείνεται σε θέματα διαχείρισης της προσωπικής ζωής, το σχεδιασμό της ζωής μετά την συνταξιοδότηση.
- Ανάπτυξη και επικοινωνία πολιτικών που στοχεύουν στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
- Παροχή προγραμμάτων προληπτικού ελέγχου υγείας και ενθάρρυνση πρακτικών που δημιουργούν υγιές εργασιακό περιβάλλον.
- Ύπαρξη πολιτικών κατά των διακρίσεων σε προσλήψεις, μισθούς, κατάρτιση ή απόλυση με βάση το γένος, τη φυλή, την ηλικία, τη θρησκεία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό.
- Ανταπόκριση ή υπέρβαση των διεθνώς αναγνωρισμένων εργασιακών προτύπων σε όλα τα μέρη όπου λειτουργεί η επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας του συνδικαλίζεστε (Carroll, 2007; Kolter, 2009).

iii) Προμηθευτές

- Υποστήριξη των οργανώσεων που προωθούν την ιδέα του δίκαιου εμπορίου και την συμμόρφωση με τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Γνώση του τόπου και των συνθηκών που παράγονται τα προϊόντα της επιχείρησης και αν κατά την παραγωγή τους ενέχονται θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Carroll, 2007; Kolter, 2009).

iv) Κοινωνία

- Μηχανισμούς μεγιστοποίησης και προώθησης της αμφίδρομης επικοινωνίας και συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες
- Αντιμετώπιση της κοινότητας ως σημαντικού ενδιαφερόμενου μέρους. Η τοπική κοινότητα πρέπει να τηρείται ενήμερη για τις δραστηριότητες της επιχείρησης και οι όποιες επιπτώσεις να λαμβάνονται υπόψη στη λήψη αποφάσεων
- Ύπαρξη κοινωνικών προγραμμάτων που ενθαρρύνουν τον εθελοντισμό των εργαζομένων και βοηθούν την κοινότητα σε είδος.
- Εστίαση σε ένα τουλάχιστον σημαντικό θέμα που απασχολεί την κοινότητα και χρήση του οικονομικού και πολιτικού βάρους της επιχείρησης για την επίλυσή του.

Εικόνα 1.2 Κύκλος ΕΚΕ (Πηγή: ICAP, 2016)

1.5.6 Εφαρμογή – Παρακολούθηση εφαρμογής

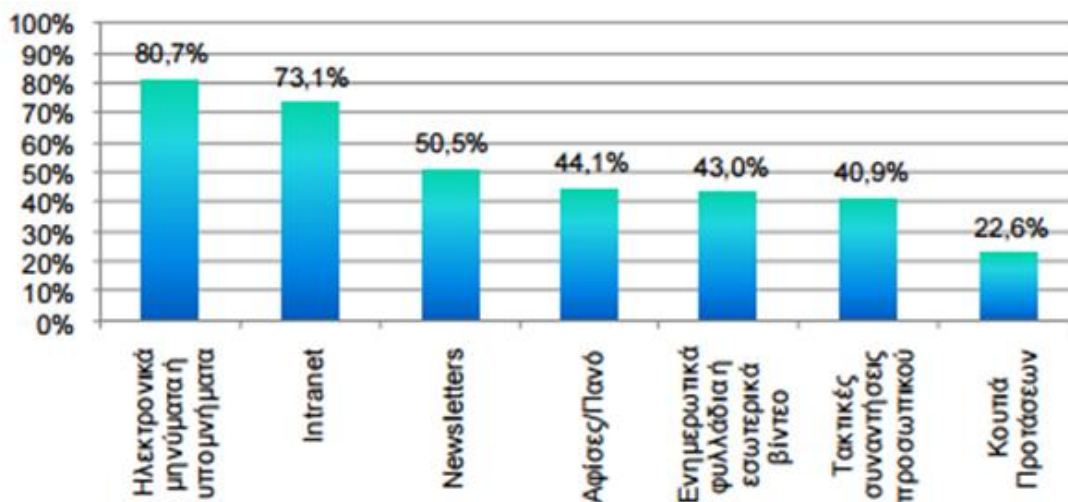
Η παρακολούθηση της εφαρμογής απαιτεί τη συμμετοχή όλων των εργαζομένων. Όμως για λόγους ευκολίας η διαδικασία αρχίζει με μια ομάδα οδηγό που έχει οριστεί ότι έχει προτεραιότητα. Το πρώτο μέλημα της ομάδας είναι να διαμορφώνει, όπου είναι απαραίτητο, νέες πολιτικές και διαδικασίες και στη συνέχεια να τις κάνει πρακτική στο συγκεκριμένο τομέα. Η ομάδα θα πρέπει να αποτελείται από εργαζόμενους σε διάφορες ιεραρχικές θέσεις, συμπεριλαμβανομένων ατόμων που έχουν τη γενική στρατηγική άποψη της επιχείρησης. (Carroll, 2007; Kolter, 2009) Ιδανικά, μια αξιολόγηση κάθε χρόνο βοηθά στην καλύτερη κατανόηση των περιστασιακών σχέσεων μεταξύ εφαρμοζόμενων πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και των πραγματοποιηθέντων αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση ποιοτικών δεδομένων, όπως π.χ. ικανοποίηση του προσωπικού, θα αναλυθεί στην παρούσα εργασία.

1.5.7 Επικοινωνία – Δημοσιοποίηση

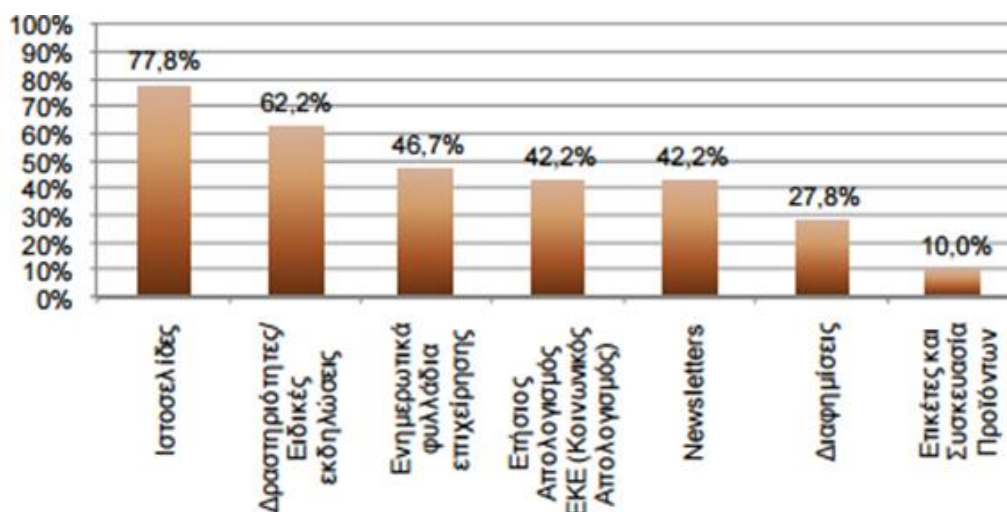
Η σημασία και ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να προσεγγίζεται η πρακτική της δημοσιοποίησης μη οικονομικών πληροφοριών, αποτελεί κρίσιμο στοιχείο. Η δημοσιοποίηση των τρόπων με τους οποίους λειτουργεί μια επιχείρηση, στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, υποδεικνύει ότι έχει αναλάβει σοβαρά τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές της ευθύνες. Επικοινωνιακά η δημοσιοποίηση των καλών πρακτικών βελτιώνει τις σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, παρακινεί θετικά το προσωπικό και βελτιώνει την πρόσβαση σε νέες αγορές και επιχειρηματικές συνεργασίες. Η δημοσιοποίηση δεν πρέπει να περιλαμβάνει βαρύγδουπες λέξεις χωρίς κάποια ουσία στο περιεχόμενο, προκειμένου να υπάρξει προστιθέμενη αξία. Οι δημοσιοποιήσεις πρέπει να βασίζονται σε πραγματική δέσμευση για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και διάθεση για περαιτέρω βελτίωση των πεπραγμένων. Η δημοσιοποίηση των πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους παρακάτω τρόπους (Carroll, 2007; Kolter, 2009), όπως φαίνονται και στα ακόλουθα Διαγράμματα 1.1 και 1.2 από την CSR HELLAS.

- Κοινωνικός Απολογισμός
- Θεματικός Απολογισμός
- Κώδικας Δεοντολογίας
- Πληροφόρηση μέσω Διαδικτύου
- Διαβούλευση με διάφορους εμπλεκόμενους φορείς (stakeholder forum) – Εσωτερική επικοινωνία
- Πρότυπα και ετικέτες προϊόντων

- Βραβεία και Εκδηλώσεις
- Ενέργειες marketing συνδεδεμένες με κοινωνικό σκοπό
- Δελτία τύπου μέσω του Διαδικτύου

Διάγραμμα 1.1 Τρόποι προβολής/επικοινωνίας ΕΚΕ (εσωτερικά) (Πηγή: ICAP, 2016)

Διάγραμμα 1.2 Τρόποι προβολής/επικοινωνίας ΕΚΕ (εξωτερικά) (Πηγή: ICAP, 2016)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Οφέλη από την Εφαρμογή Πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

2.1 Οφέλη για τις Επιχειρήσεις

2.1.1 Υψηλότερη Οικονομική Απόδοση και Κερδοφορία

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ υποστηρίζει ότι οι επιχειρήσεις έχουν ηθικούς και οικονομικούς λόγους για να θέλουν να εξαρτίσουν προγράμματα ΕΚΕ. Αν και τα οικονομικά οφέλη από την ΕΚΕ είναι κάτι ασαφές, όλο και περισσότερες έρευνες καταδεικνύουν ότι η υπεύθυνη συμπεριφορά έναντι της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, μπορεί να καταστήσει μια επιχείρηση πιο ανταγωνιστική, πιο ανθεκτική σε περιόδους κρίσης, καθώς επίσης να της αποφέρει σημαντικά έσοδα και βελτίωση της απόδοσής της. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε η Ernst & Young το, το 94% των στελεχών επιχειρήσεων πιστεύει ότι η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μπορεί να αποφέρει οφέλη σε οικονομικό επίπεδο, ενώ το 33,3% των πολυεθνικών εκτιμά ότι, μέσω δράσεων που σχετίζονται με την ΕΚΕ, οι πωλήσεις θα αυξηθούν βραχυπρόθεσμα. Το σημαντικότερο ίσως εύρημά μιας άλλης έρευνας που πραγματοποίησε το 2002 η PWC σε συνεργασία με το World Economic Forum, είναι αυτό που αφορά στους επικεφαλής των εταιρειών: το 71% των ερωτηθέντων διευθυνόντων συμβούλων, όταν ξεκινούν προγράμματα ΕΚΕ, εμφανίζονται πρόθυμοι να θυσιάσουν μέρος της βραχυπρόθεσμης κερδοφορίας τους, με αντάλλαγμα τη μελλοντική υπεραξία που θεωρούν ότι θα προκύψει από την κίνηση αυτή [PWC & World Economic Forum, 2002]. Περισσότερες από 100 εμπειρικές έρευνες που εκπονήθηκαν από το 1972 έως και το 2000 εξέτασαν τη σχέση μεταξύ ΕΚΕ και οικονομικών ωφελειών. Όπως προέκυψε, το 68% των αποτελεσμάτων κατέδειξε την ύπαρξη θετικής σχέσης ανάμεσα στα δύο. Εξάλλου, το London School of Economics, μετά από ανάλυση πλήθους μελετών, επιβεβαιώνει τα παραπάνω ευρήματα, προσθέτοντας ότι από τις 80 αναγνωρισμένες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την ΕΚΕ, 42 κατέδειξαν θετική σχέση, 19 δεν βρήκαν καμία σύνδεση ανάμεσα στις δράσεις της ΕΚΕ και στο οικονομικό όφελος, 15 εμφάνισαν μικτά αποτελέσματα και μόνο 4 έδειξαν αρνητική σχέση [Εφημερίδα “ΤΑ ΝΕΑ”, 30/12/2015]. Ακολουθούν ορισμένα από τα χρησιμότερα συμπεράσματα των ερευνών αυτών:

9 Εταιρείες με **κοινωνική δέσμευση αποδίδουν** καλύτερα σε τρία από τα τέσσερα οικονομικά μεγέθη στα οποία ελέγχθηκαν, ενώ έχουν κατά 18% υψηλότερα κέρδη κατά μέσο όρο (Institute of Business Ethics, 2003).

9 Εταιρείες που με **συνέπεια** προσπαθούν να λάβουν υπόψη τους τις απόψεις της πλειοψηφίας των μετόχων τους απέδωσαν δύο φορές έναντι του S&P 500 κατά την τελευταία 15ετία, με συνολικά μέση μμετοχική απόδοση στο 43%, έναντι 19% του S&P 500.

9 Επιχειρήσεις με **κοινωνική δέσμευση** αποδίδουν δύο έως τρεις φορές, έναντι των υπολοίπων (Business & Society Review).

Από την άλλη, οι ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές εμφανίζουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με την περικοπή του κόστους. Κάποιο πρόγραμμα ανακύκλωσης πόρων, αν και στην αρχή μπορεί να φαίνεται κοστοβόρο, στη συνέχεια αποδεικνύεται πηγή εξοικονόμησης. Με το πέρασμά του χρόνου, η καλύτερη λειτουργική απόδοση που επιτυγχάνεται, αποσβένει το αρχικό κόστος και αποφέρει πολλαπλά οικονομικά, αλλά και κοινωνικά – περιβαλλοντικά οφέλη. Τέτοιες πρακτικές αποτελούν: η μείωση κατανάλωσης νερού, ενέργειας, υλικών, η ελαχιστοποίηση εκπομπών αερίων και αποβλήτων και η ανακύκλωση πρώτων υλών. Για παράδειγμα, η προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού για τη μείωση των ρύπων, μπορεί να αντιμετωπίζεται αρχικά μια ιδιαίτερα ακριβή αγορά για κάποια βιομηχανία, αλλά σίγουρα αποτελεί επένδυση, δεδομένων των αυξανόμενων ελέγχων και προστίμων για τους ρύπους.

2.1.2 Ενίσχυση Εταιρικής Φήμης

Η εταιρική εικόνα και φήμη τις επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και κλάδου είναι καθοριστική, καθώς μπορεί να προσελκύσει ή να απωθήσει πελατειακό κοινό, εργαζομένους, επενδυτές και λοιπούς συνεργάτες. Όσο δύσκολο και χρονοβόρο είναι να χτιστεί και να διατηρηθεί η καλή φήμη, καθώς απαιτεί πολύ χρόνο και μεγάλη προσπάθεια από τις επιχειρήσεις, τόσο εύκολο και γρήγορο είναι να καταστραφεί. Σήμερα η στάση των καταναλωτών παίζει ολοένα αυξανόμενο ρόλο, αφού είναι περισσότερο ενημερωμένοι από ποτέ. Με τον υπάρχοντα καταγισμό πληροφοριών (ιδίως μέσω του Διαδικτύου), κατ' εξοχήν χαρακτηριστικό της εποχής της παγκοσμιοποίησης, οι πληροφορίες για την αντικοινωνική δράση των εταιρειών κυκλοφορούν στον κόσμο με τρομακτική ταχύτητα και μπορούμε να μιλήσουμε για παγκόσμια μπουϊκοτάζ που αντιμετωπίζουν πολυεθνικές ταυτόχρονα και στις πέντε ηπείρους. Ο πρόσφατος σάλος με τα μεταλλαγμένα τρόφιμα και γενικά με την ποιότητα των προϊόντων αφύπνισε ομάδες καταναλωτών, οι οποίες πριν από μία δεκαετία ήταν εντελώς ανυποψίαστες. Πλέον, η αυστηρή εξέταση των πρακτικών κάθε επιχείρησης περνά και σε τομείς δραστηριότητας που φαινομενικά δεν έχουν καμία σχέση με θέματα που σχετίζονται άμεσα με την υγιεινή ή την ασφάλεια των καταναλωτών. Οι εταιρείες, ως επακόλουθο των επιχειρηματικών σκανδάλων που έρχονται συνεχώς στο προσκήνιο, αντιλαμβάνονται πλέον ότι η εμπιστοσύνη του κοινού απέναντι τους έχει διαβρωθεί και χρειάζεται να την εδραιώσουν ξανά, κάνοντας σαφές ότι υιοθετούν πρακτικές ΕΚΕ υπέρ της γενικότερης κοινωνικής ευημερίας. Οι πρακτικές αυτές ενισχύουν το Brand Name μιας εταιρείας στην αγορά, αυξάνοντας παράλληλα τη ζήτηση και την καταναλωτική πίστη. Έρευνα που διενήργησε το 2015 το CRS Europe έδειξε ότι το 70% των Ευρωπαϊκών καταναλωτών αναγνώρισε ευθέως τη σημασία που έχουν κατά την αγορά οι δεσμεύσεις των επιχειρήσεων - παραγωγών έναντι της κοινωνίας, ενώ 1 στους 5 δήλωσε πρόθυμος να πληρώσει παραπάνω για ένα προϊόν που προέρχεται από "ευαισθητοποιημένη" εταιρεία. Από τη σκοπιά αυτή καθίσταται σαφές πως σήμερα η φήμη και η αξία του σήματος είναι 48 ακόμη σημαντικότερες έναντι

των περασμένων δεκαετιών. Σε τμήματα marketing πανεπιστημίων των ΗΠΑ διδάσκεται ήδη πως η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αποτελεί έναν από τους ασφαλέστερους τρόπους για μια εταιρεία, ώστε αυτή να διαφοροποιήσει θετικά το εμπορικό της σήμα. Προσέλκυση και Διατήρηση Εξειδικευμένων Στελεχών Αντίστοιχη στάση με αυτή των καταναλωτών επιδεικνύουν και οι εργαζόμενοι, οι οποίοι δεν κρύβουν την προτίμησή τους να εργάζονται για μια "συμπαθή" στο ευρύ κοινό επιχείρηση με "καλό όνομα". Έρευνα της Cherenon Group το 2001 έδειξε ότι το 78% των υπαλλήλων επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, θα δούλευε προθυμότερα σε μια εταιρεία για την οποία η ΕΚΕ έχει αυξημένη σημασία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ίδιας έρευνας, όταν το προσωπικό μιας εταιρείας νιώθει πως εργάζεται κατά ένα μέρος ή συμμετέχει εθελοντικά για την εκπλήρωση ενός κοινωνικού σκοπού, αισθάνεται μεγαλύτερη εργασιακή ικανοποίηση, αυξάνει την αποδοτικότητά του και παραμένει στην επιχείρηση για περισσότερο χρόνο. Είναι άλλωστε κοινό μυστικό στους επιχειρηματικούς κύκλους, ότι η προσφορά ισχυρού ηθικού κινήτρου προς τους υπαλλήλους είναι πολλές φορές καλύτερο κίνητρο για την αύξηση της παραγωγικότητας, απ' ότι μια μεσαίου μεγέθους αύξηση αποδοχών. Ο εντεινόμενος ανταγωνισμός για την προσέλκυση εργαζομένων ανώτερης μόρφωσης και στελεχών υψηλής κατάρτισης, ιδιαίτερα υπό το πρίσμα της συρρίκνωσης του εργαζόμενου δυναμικού στις ανεπτυγμένες χώρες, είναι από μόνος του ένα κίνητρο για τη δημιουργία ελκυστικότερων εργασιακών όρων. Ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις ακούν με προσοχή τη γνώμη των υποψήφιων στελεχών τους για το προφίλ που θα ήθελαν να διαθέτει η εταιρεία στην οποία εργάζονται. Δεν είναι συμπτωματικό ότι τα τελευταία έξι χρόνια οι ερωτήσεις που θέτουν κατά τη συνέντευξη για την πρόσληψή τους τα υποψήφια στελέχη και σχετίζονται με την κοινωνική πολιτική του πιθανού εργοδότη έχουν αυξηθεί κατά 42%. Σε περισσότερο πρακτικό επίπεδο, ιδιαίτερη σημασία έχει η έρευνα του 49 οργανισμού American Productivity και της MedStat Group, όπου σύμφωνα με αυτή, τα προγράμματα μιας επιχείρησης για την υγεία του προσωπικού της μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητα των υπαλλήλων κατά 30%.

2.1.3 Πρόσβαση σε Κεφάλαιο και Προσέλκυση Επενδύσεων

Επιχειρήσεις που επιδιώκουν χρηματοδότηση και προσέλκυση επενδυτών, πρέπει να θεωρήσουν την ΕΚΕ ως ευκαιρία που θα διευρύνει το κεφάλαιό τους. Δεν είναι τυχαίο πως εννέα από τα δεκαπέντε μεγαλύτερα funds που επενδύουν σε κοινωνικά ευαίσθητες επιχειρήσεις κατατάσσονται διαρκώς ανάμεσα στα πλέον επιτυχή επενδυτικά σχήματα με βάση τις τριετείς αποδόσεις. Έρευνα του CRS Europe το 2001, έδειξε ότι funds με κοινωνικό και περιβαλλοντικό προσανατολισμό αναπτύχθηκαν κατά περισσότερο από 58% μέσα σε διάστημα μόλις 18 μηνών. Σύμφωνα άλλωστε με ανάλογη έρευνα, και πάλι του CRS Europe, το 86% των επενδυτών πιστεύει πως η διοίκηση μιας εταιρείας με κοινωνικό προσανατολισμό προσθέτει σημαντικά στην αξία μιας επιχείρησης μακροπρόθεσμα. Στις

ΗΠΑ, σύμφωνα με στοιχεία του Social Investment Forum, funds με χαρτοφυλάκιο προσανατολισμένο σε κοινωνικά ή και περιβαλλοντικά ευαίσθητοποιημένες εταιρείες διαχειρίζονται αυτή τη στιγμή περισσότερα από 2 τρισεκατομμύρια δολάρια. Παρόμοια έρευνα της Russel Reynolds, κατέληξε ότι περίπου το 50% Ευρωπαίων θεσμικών επενδυτών και 61% των Αμερικανών, αποφάσισε σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή να μην επενδύσει σε κάποια εταιρεία ή να μειώσει το ποσοστό έκθεσής του σε αυτή, λόγω των φτωχών πρακτικών κοινωνικής πολιτικής που αυτή εξασκούσε. Κατά τα πρώτα χρόνια της νέας χιλιετίας, οι επενδύσεις σε κοινωνικά ευαίσθητες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 61%, αναφέρει έρευνα της Deloitte σε Άγγλους και λοιπούς Ευρωπαίους fund managers [OECD Online Bookshop, 2016]. Κατά το 79% των ίδιων, η διαχείριση κοινωνικών και περιβαλλοντικών κινδύνων έχει θετική επίδραση σε μια εταιρεία μακροπρόθεσμα, ενώ δεν έχει καμία βραχυπρόθεσμά. Η πρόβλεψη του 52% των ερωτηθέντων ήταν πως στα επόμενα χρόνια οι “κοινωνικές” επενδύσεις θα αποτελέσουν την πλέον δημοφιλή επένδυση, ενώ σχεδόν ομόφωνη ήταν η 50 απάντηση υπέρ της ύπαρξης σχέσης ανάμεσα στην αξία για τους μετόχους και τα μη χρηματοοικονομικά ρίσκα. Οι Αρχές των Κοινωνικά Υπεύθυνων Επενδύσεων (Social Responsible Investment – SRI), εφαρμόζονται σήμερα σε έναν αυξανόμενο αριθμό επενδυτικών κεφαλαίων, με τους διευθυντές χαρτοφυλακίων, είτε να ξεδιαλέγουν τις επιχειρήσεις που δεν ικανοποιούν τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα, είτε να χρησιμοποιούν την επιρροή τους για να βελτιώσουν την ηθική απόδοση των επιχειρήσεων αυτών. Με βάση τα στοιχεία αντίστοιχης έρευνας, το 33% των θεσμικών επενδυτών στην Ευρώπη ισχυρίζονται ότι ήδη προσφέρουν SRI προϊόντα, με ένα 15% να σχεδιάζει να κάνει το ίδιο άμεσα (Taylor N., 2001).

2.1.4 Καλύτερη Διαχείριση Κινδύνων και Ασφάλεια Προϊόντων

Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει κάθε επιχείρηση είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τη φήμη της, την πρόσβαση στο κεφάλαιο, τα οικονομικά της αποτελέσματα, καθώς και το γενικότερο αντίκτυπο στον κοινωνικό της περίγυρο. Ο διάλογος με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και η διαφάνεια μπορούν ωστόσο να βοηθήσουν τις εταιρείες να περιορίσουν τους κινδύνους, μέσω ανάπτυξης καλών σχέσεων με την ευρύτερη κοινωνία και μέσω καλύτερης διαχείρισης και κατανόησης των κοινωνικών τάσεων και προσδοκιών. Η ΕΚΕ συμβάλλει σημαντικά στην αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων, βοηθώντας τις επιχειρήσεις να αναγνωρίσουν τα αναδυόμενα προβλήματα και να τα χειριστούν ανάλογα, ώστε να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Βάσει ερευνητικών αποτελεσμάτων, το 86% των θεσμικών επενδυτών στην Ευρώπη, θεωρεί πως η διαχείριση κοινωνικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, θα ασκήσει μακροχρόνια σημαντικά θετική επίδραση στην αξία της επιχείρησης [Taylor N., 2012]. Επιπροσθέτως, με το να υιοθετεί μια εταιρεία κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά, σχηματίζει και συγκρατεί γύρω της μια κρίσιμη μάζα πελατών, η οποία επαινεί τις ενέργειες ΕΚΕ και γενικότερα τον κοινωνικό χαρακτήρα της εταιρείας. Η δημιουργία μιας τέτοιας

μάζας πιστών πελατών είναι ιδιαίτερα κρίσιμη, σε περιόδους που διαχέονται στην αγορά αρνητικές πληροφορίες για την εταιρεία. Τότε, οι πιστοί πελάτες 51 αποδεικνύονται πιο ανθεκτικοί σε αρνητικές ειδήσεις και σχόλια και τείνουν να συγχωρούν ευκολότερα τυχόν παραπτώματα της εταιρείας.

Οφέλη ΕΚΕ	Βαθμός Σημαντικότητας				
	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα Πολύ
Συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο	0,0%	0,0%	8,8%	33,8%	57,4%
Προσέλκυση και διατήρηση υψηλού επιπέδου ανθρωπίνου δυναμικού (άριστο εργασιακό περιβάλλον, ίσες ευκαιρίες κλπ.)	2,9%	1,4%	8,6%	35,7%	51,4%
Υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης και σταθερότητας των πελατών	0,0%	2,9%	13,2%	45,6%	38,2%
Ενίσχυση και προστασία της εταιρικής εικόνας (φήμη, brands κλπ.)	1,4%	2,9%	15,7%	32,9%	47,1%
Βελτίωση της απόδοσης / παραγωγικότητας των εργαζομένων	5,6%	2,8%	16,9%	57,7%	16,9%
Περιοπή/Εξοικονόμηση κόστους	8,7%	7,2%	27,5%	34,8%	21,7%
Βελτίωση σχέσεων με το επιχειρηματικό περιβάλλον	4,4%	8,8%	35,3%	39,7%	11,8%
Παροχή μεγαλύτερης αξίας στους μετόχους (π.χ. μέσω της ένταξης σε ειδικούς δείκτες αξιολόγησης ΕΚΕ κλπ.)	9,1%	15,2%	24,2%	27,3%	24,2%
Αύξηση πωλήσεων	10,3%	20,6%	38,2%	25,0%	5,9%
Έμμεσα οικονομικά οφέλη (π.χ. φοροελαφρύνσεις κλπ.)	31,3%	32,8%	23,9%	10,4%	1,5%

Πίνακας 2.1 Οφέλη των εταιρειών από την εφαρμογή πρακτικών ΕΚΕ (Πηγή: ICAP, 2016)

2.2 Οφέλη για την Κοινωνία και το Περιβάλλον

Οι πρακτικές ΕΚΕ συμβάλλουν ουσιαστικά στην ευημερία της κοινωνίας. Η σχέση κοινωνίας και επιχείρησης είναι αμφίδρομη, μια σχέση αλληλεξάρτησης. Η βελτίωση των σχέσεων, όχι μόνο με την τοπική κοινωνία, αλλά και με τα περιφερειακά όργανα, καθίστανται αναπόφευκτες, καθώς μια αμοιβαία υποστήριξη αυξάνει την αξία των πρακτικών της ΕΚΕ. Η παραγωγή ασφαλών και ποιοτικών προϊόντων, η συνεισφορά σε τομείς όπως η εκπαίδευση, ο πολιτισμός και η υγεία, είναι μερικά από τα οφέλη που απολαμβάνει η κοινωνία. Επιπλέον, εταιρείες που προσφέρουν εργασία χωρίς διακρίσεις στους ανθρώπους και φροντίζουν για την εκπαίδευση, την ανάπτυξη και την ψυχική τους ισορροπία, συμβάλλουν στη δόμηση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, που προάγουν το προσωπικό, εταιρικό και κοινωνικό συμφέρον. Από την άλλη, οι άνθρωποι απολαμβάνουν πλέον ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα ή υπηρεσίες, γεγονός που οικοδομεί σταδιακά σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ επιχειρήσεων – καταναλωτικού κοινού. Όταν οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε ανοιχτό διάλογο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, αφουγκράζονται τις επιθυμίες τους και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις τους, αποδίδουν διάρκεια στην παραπάνω σχέση και ενισχύουν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημά και τη φήμη τους, προσφέροντας παράλληλα ικανοποίηση στο κοινωνικό σύνολο. Επιπροσθέτως, οι κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις εφαρμόζουν συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, κάνουν σημαντικές προσπάθειες εξοικονόμησης ενέργειας, νερού, πρώτων υλών και ελαχιστοποίησης αποβλήτων και εκπομπών αερίων, καθώς επίσης ανακυκλώνουν, αξιοποιούν τα παραπροϊόντα τους και συμμετέχουν ενεργά σε περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες (πχ. Δενδροφυτεύσεις, ενέργειες προστασίας υδάτων και αποκατάστασης τοπίου), αποδεικνύοντας την ευαισθησία τους για το 52 περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Με αυτό τον τρόπο, το περιβάλλον ωφελείται πολλαπλώς, εφόσον προστατεύονται οι φυσικοί του πόροι και χρησιμοποιούνται οι ανανεώσιμες πηγές του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Μέθοδοι Ελέγχου Επίδοσης της ΕΚΕ

3.1 Εκθέσεις ΕΚΕ: Μια Παγκόσμια Τάση

Η τριετής έρευνα της KPMG, 'International Survey of Corporate Responsibility Reporting 2012', ανέδειξε πως η δημοσίευση απολογισμών ΕΚΕ, ενσωματώνεται όλο και περισσότερο στις στρατηγικές των επιχειρήσεων παγκοσμίως, αφού το 79% των κορυφαίων 250 επιχειρήσεων στον κόσμο (G 250), βάσει του δείκτη Fortune 500, εξέδωσε ξεχωριστούς απολογισμούς ΕΚΕ το 2009, έναντι του 35% το 1999. Όσον αφορά στις 100 μεγαλύτερες επιχειρήσεις (N 100) 22 επιλεγμένων χωρών ανά τον κόσμο, ο ρυθμός έκδοσης εκθέσεων αειφορίας αυξήθηκε κατά μέσο όρο από 24% το 1999 σε 45% το 2009, με την Ιαπωνία και τη Μ. Βρετανία να κατέχουν τα υψηλότερα ποσοστά, 88% και 84%, αντίστοιχα. Η συγκεκριμένη μελέτη επιβεβαίωσε, πως το 77% των G 250 και το 69% των N 100, χρησιμοποίησε στους απολογισμούς του 2009 τις κατευθυντήριες οδηγίες του Global Reporting Initiative (GRI), καθιστώντας το ως επικρατέστερο πρότυπο για την έκδοση απολογισμών αειφορίας (KPMG, 2008, 2009, 2002).

3.2 Η Πρωτοβουλία Παγκόσμιας Αναφοράς – GRI

Η Πρωτοβουλία Παγκόσμιας Αναφοράς (Global Reporting Initiative) συστάθηκε το 1997 από το Συνασπισμό για Περιβαλλοντικά Υπεύθυνες Εταιρείες (CERES), σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών, στοχεύοντας στην ανάπτυξη Αναφορών Βιωσιμότητας που να εφαρμόζονται σε παγκόσμια κλίμακα. Το GRI παρέχει οδηγίες σε δημόσιες και ιδιωτικές εταιρείες, ΜΚΟ, επενδυτές και επαγγελματικούς συλλόγους σε παγκόσμιο επίπεδο, για το πώς να συντάξουν την ετήσια αναφορά ΕΚΕ και για το πώς να συνδεθούν και να χρησιμοποιήσουν προς όφελος όλων τα διάφορα υπάρχοντα εργαλεία της ΕΚΕ (www.globalreporting.org, 2018). Ειδικότερα, οι Κατευθυντήριες Οδηγίες του GRI είναι ένα πλαίσιο προδιαγραφών για την έκδοση Απολογισμών, σχετικά με την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική επίδοση ενός Οργανισμού. Οι επιχειρήσεις 64 μπορούν να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν τις Οδηγίες GRI ως ανεπίσημο στοιχείο αναφοράς ή να επιλέξουν να τις εφαρμόσουν σταδιακά, δηλαδή να καλύπτουν το περιεχόμενο των Οδηγιών βαθμιαία, με την πάροδο του χρόνου. Η προσέγγιση αυτή συστήνεται από το GRI στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Εναλλακτικά ένας Οργανισμός δύναται να αποφασίσει να εκδίδει τους Απολογισμούς του “σε συμφωνία” με τις υψηλότερες απαιτήσεις των Οδηγιών GRI. Πιο αναλυτικά, οι Κατευθυντήριες Οδηγίες GRI:

1. Παρέχουν καθοδήγηση για τη δημιουργία Απολογισμών Βιωσιμότητας σε επίπεδο Οργανισμού.
2. Παρέχουν βοήθεια στις επιχειρήσεις για την επίτευξη ισορροπημένης περιβαλλοντικής, οικονομικής και κοινωνικής απόδοσης.
3. Προωθούν τη συγκριτική προτυποποίηση (benchmarking), υποστηρίζοντας τον εντοπισμό σημείων σύγκρισης που θα συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.
4. Δεν αποτελούν έναν κώδικα ή ένα σύνολο αρχών συμπεριφοράς.
5. Δεν παρέχουν οδηγίες για το σχεδιασμό των εσωτερικών συστημάτων διαχείρισης, ούτε μεθοδολογίες για την προετοιμασία Απολογισμών, καθώς και για την παρακολούθηση ή επαλήθευσή τους.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι για να βοηθήσει ακόμα περισσότερο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας, το GRI εκδίδει από το 2004 το ειδικό εγχειρίδιο “High 5”, το οποίο βασίζεται στην εμπειρία επιχειρήσεων που έχουν ήδη υιοθετήσει τις Οδηγίες επιτυχώς. Το εγχειρίδιο αυτό προσφέρει συμβουλές, οδηγίες, μελέτες περιπτώσεων και άλλα ιδιαίτερα χρήσιμα εργαλεία, τα οποία ανανεώνονται με την πάροδο του χρόνου και την απόκτηση περαιτέρω γνώσης και εμπειρίας (www.globalreporting.org, 2016).

3.3 Πλεονεκτήματα Προτύπου Απολογισμών GRI

Συνοπτικά τα πλεονεκτήματα εφαρμογής του Προτύπου Απολογισμών GRI είναι:

- Εξασφαλίζει συνέπεια και συνέχεια, καθώς και συγκρισιμότητα των στοιχείων που παρατίθενται.
- Βοηθά τόσο τους αναφέροντες την πληροφορία όσο και τους αναγνώστες (π.χ. αναλυτές, ΜΚΟ) να αποκτήσουν σφαιρική γνώση σχετικά με θέματα αειφορίας του κάθε οργανισμού.
- Ειδικότερα για τους χρηματιστηριακούς αναλυτές παρέχει εξειδικευμένη πληροφορία και ταυτόχρονα απεμπλέκει τον οργανισμό από τη συνεχή προσπάθεια συλλογής στοιχείων μέσω ερωτηματολογίων και διαφόρων ερευνών.
- Συστηματοποιεί τη διαδικασία συλλογής στοιχείων και την όλη προετοιμασία του Απολογισμού.

3.4 Η Λογική και οι Στόχοι του GRI

Όσον αφορά τις αρχές μέχρι το G3, μια επιχείρηση που ακολουθεί τις σχετικές οδηγίες (Reporting Guidance for Defining Content & Reporting Principles for Defining Content) λογικά θα πρέπει να μπορεί να παρουσιάζει αυτά τα θέματα και να αναλύει τις επιπτώσεις τους. Θα πρέπει να μπορεί να αναγνωρίζει και να καταπιάνεται με τις ευκαιρίες και τους κινδύνους. Θα πρέπει να μπορεί να μετρά και να καταλαβαίνει την αξία τόσο σε οικονομικούς όσο και μη οικονομικούς όρους. Αλλά και αν ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές του G4, θα παρατηρήσει πως εκεί προτείνεται ο οργανισμός να παρουσιάζει τα ουσιαστικά θέματά της στην αρχή του Απολογισμού, προκειμένου να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στα ζητήματα που έχουν κριθεί ως ουσιώδη. Η μεθοδολογία αυτή έχει ως στόχο να βοηθήσει τους οργανισμούς να προσφέρουν στους αναγνώστες των Απολογισμών μια πολύ σαφή εικόνα όσον αφορά τα θέματα, που θεωρούνται ουσιαστικά. Από το 2014 εφαρμόζεται ο ανανεωμένος τύπος του GRI G4 που αποτελεί και το εργαλείο μας για την βαθμολόγηση των απολογισμών ΕΚΕ.

Οι κυριότεροι στόχοι του GRI-G4 είναι οι εξής:

1. Προώθηση της έκδοσης Απολογισμών ΕΚΕ υψηλής ποιότητας ως κοινή πρακτική η Βελτίωση ακρίβειας τεχνικών όρων και ορισμών.
2. Παροχή καθοδήγησης για έκδοση ενιαίων Απολογισμών (οικονομικών & ΕΚΕ) και εναρμόνιση με άλλα πλαίσια η Φιλικότερο περιεχόμενο προς τους αναγνώστες.
3. Ανταπόκριση σε νέα και αναδυόμενα θέματα, όπως: προμηθευτική αλυσίδα, διαφάνεια, εταιρική διακυβέρνηση, αέριοι ρύποι.

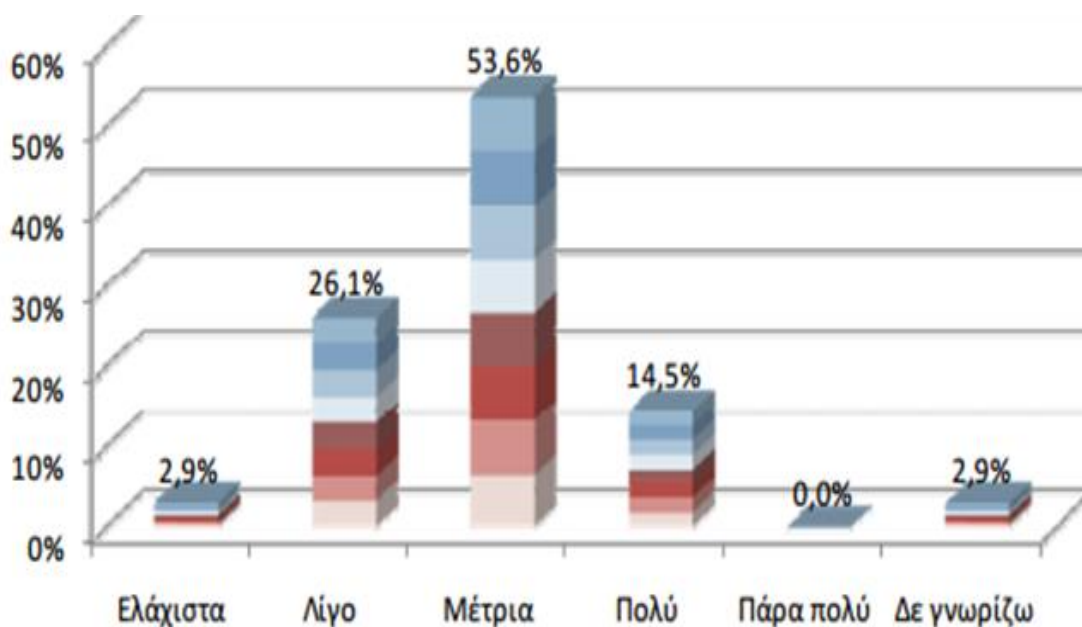
Για την επόμενη φάση του GRI, η Τεχνική Επιτροπή του GRI μελετά το feedback από τις 2 δημόσιες διαβουλεύσεις. Ορισμένα βασικά αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης, τα οποία θα ληφθούν υπόψη είναι:

- Η Βελτίωση των κατευθυντήριων οδηγιών όσον αφορά στη σαφήνεια, την απλότητα και την εστίαση και η
- Υποστήριξη και των μικρότερων επιχειρήσεων (μικρό- μεσαίων)

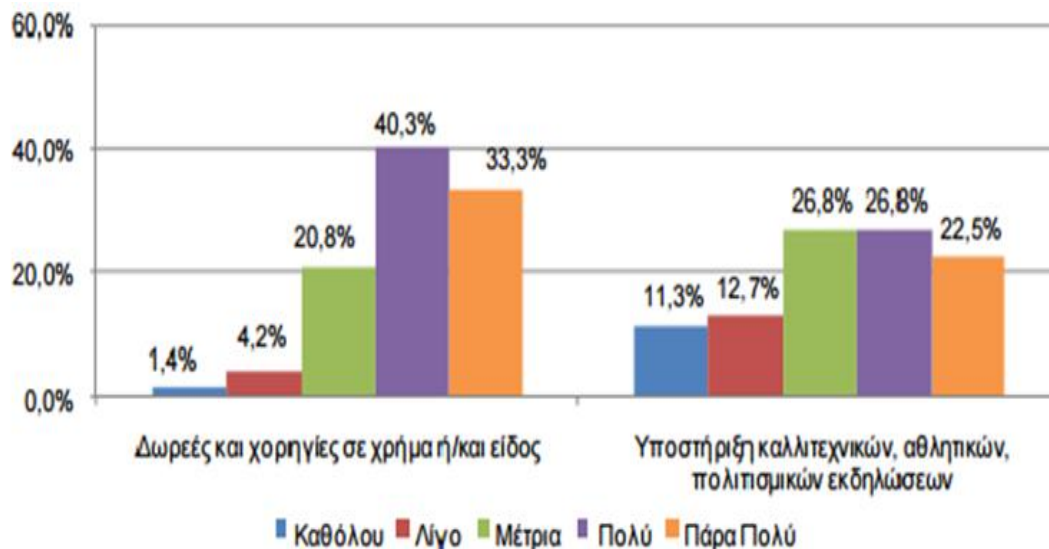
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Στρατηγική και Εφαρμογή της ΕΚΕ στο σύγχρονο Ελληνικό επιχειρείν

4.1 Η ΕΚΕ στην Ελλάδα

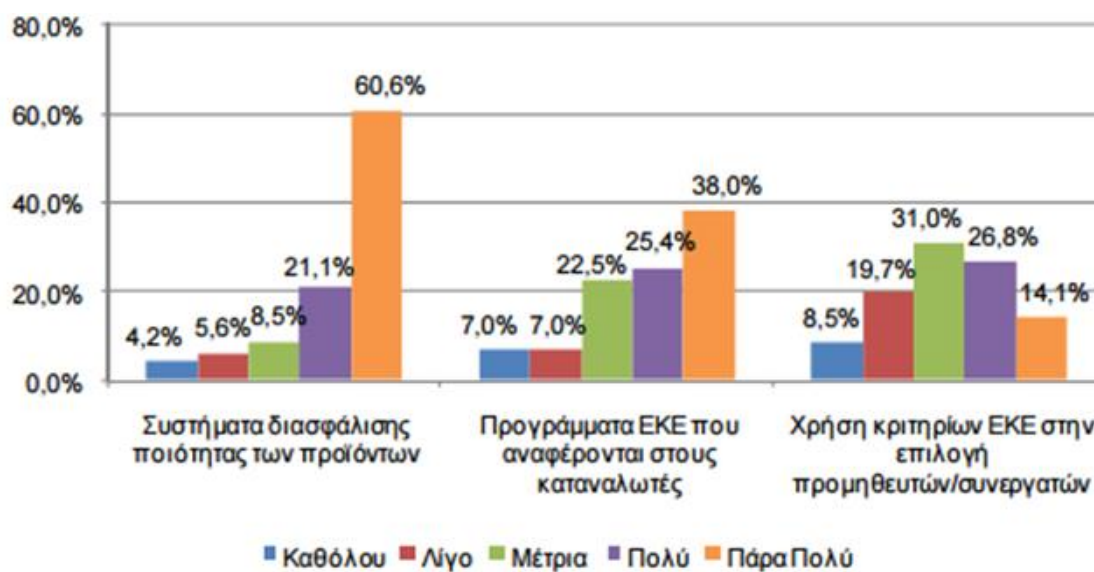
Συγκριτικά με τα διεθνή και Ευρωπαϊκά δεδομένα, η ΕΚΕ στην Ελλάδα αποτελεί μια σχετικά νέα έννοια, όπου έκανε την εμφάνισή της κατά τα τελευταία δέκα περίπου έτη στον κόσμο των ελληνικών επιχειρήσεων. Η ελληνική ακαδημαϊκή έρευνα βρίσκεται στα πρώτα της βήματα όσον αφορά στο συγκεκριμένο αντικείμενο, εστιάζοντας στο ρόλο διαδραματίζουν οι επιχειρήσεις στην ελληνική κοινωνία, ένας ρόλος που υπόκειται σε εντυπωσιακές συνεχείς μεταβολές. Παρακάτω παρουσιάζεται και ο βαθμός εφαρμογής της ΕΚΕ στην Ελλάδα και αναλυτικά σε κάθε τομέα δράσης (Έρευνα: ICAP, ARPIL 2016).

Διάγραμμα 4.1 Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ στην Ελλάδα (Πηγή: ICAP, 2016)

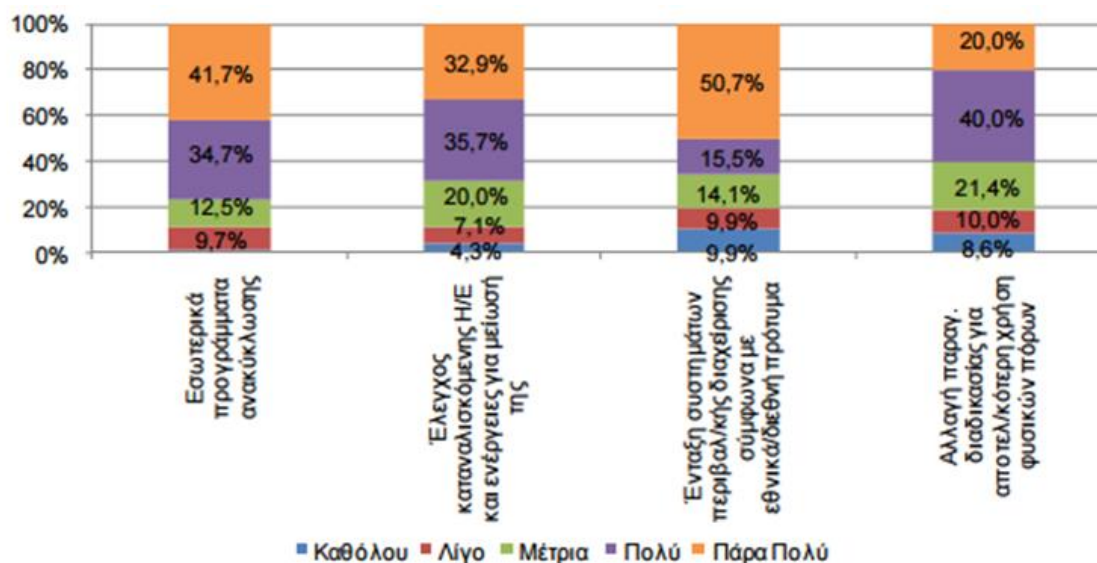

Διάγραμμα 4.2 Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με την Κοινωνία (Πηγή: ICAP, 2016)

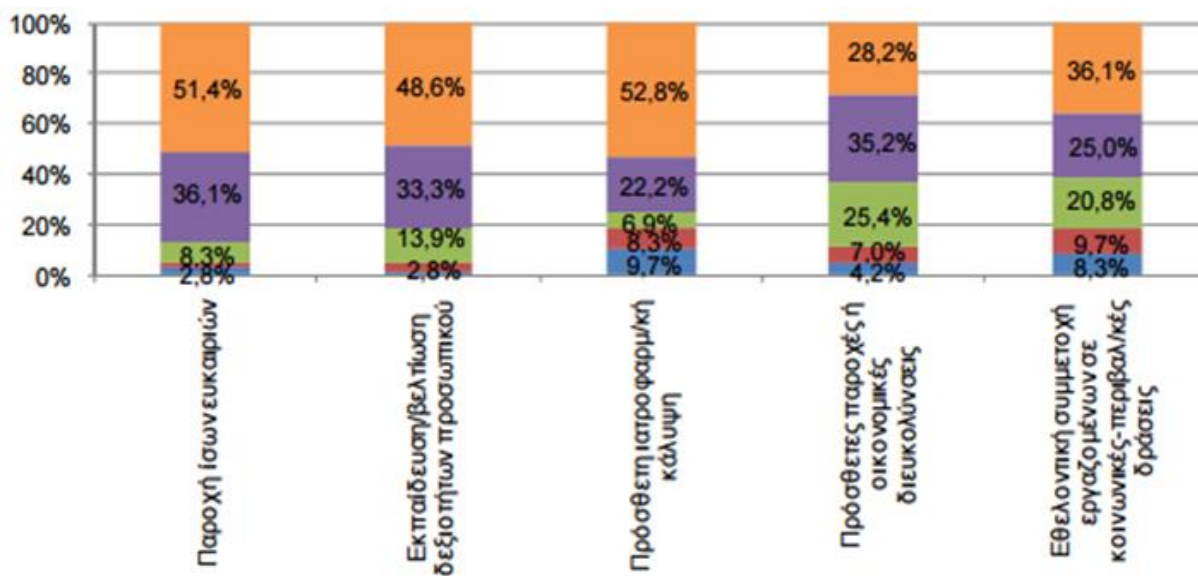

Διάγραμμα 4.3 Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με την Αγορά (Πηγή: ICAP, 2016)

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

Διάγραμμα 4.4 Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με το Περιβάλλον (Πηγή: ICAP, 2016)

Διάγραμμα 4.5 Βαθμός εφαρμογής δράσεων ΕΚΕ σχετικά με το Ανθρώπινο Δυναμικό (Πηγή: ICAP, 2016)

4.2 Φορείς για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Ελλάδα

4.2.1 Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Τον Ιούνιο του 2000, ιδρύθηκε το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη με τη μορφή μη κερδοσκοπικού σωματίου από δεκατρείς επιχειρήσεις και τρεις επιχειρηματικούς φορείς. Στα δέκα χρόνια της λειτουργίας του, τα μέλη του Δικτύου έχουν φθάσει τα 140 και πλέον, αριθμός ο οποίος αυξάνεται διαρκώς. Κύριοι στόχοι του, όπως περιγράφονται στην ιδρυτική του διακήρυξη, είναι μεταξύ άλλων :

- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ελληνικής επιχειρηματικής κοινότητας, αλλά και των επιμέρους κοινωνικών ομάδων, προς την κατεύθυνση της προώθησης της κοινωνικής συνοχής στην Ελλάδα.
- Η ανάπτυξη μηχανισμών επικοινωνίας, συνέργειας και συντονισμού ανάμεσα στις επιχειρήσεις-μέλη του δικτύου, για την από κοινού εφαρμογή προγραμμάτων ή την ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Το Ελληνικό Δίκτυο αντιλαμβάνεται την ΕΚΕ ως «την οικειοθελή δέσμευση των επιχειρήσεων για ένταξη στις επιχειρηματικές τους πρακτικές κοινωνικών και περιβαλλοντικών δράσεων που είναι πέρα από όσα επιβάλλονται από τη νομοθεσία και έχουν σχέση με όλους όσους, άμεσα ή έμμεσα, επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους». Γι' αυτόν άλλωστε το λόγο, στους βασικούς άξονες δράσης του προβάλλει την ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο των κοινωνικά μειονεκτουσών ομάδων (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, αποφυλακισθέντες, απεξαρτημένοι, οικονομικοί μετανάστες), την ανάπτυξη της ιδέας του κοινωνικού εθελοντισμού στο εσωτερικό των επιχειρήσεων- μελών του Δικτύου και την προστασία του περιβάλλοντος. Μέσα από τη σύνταξη και διανομή καταλόγων καλών πρακτικών, το Δίκτυο αφενός προωθεί την ανάπτυξη της γνώσης και εμπειρίας γύρω από τις δράσεις ΕΚΕ που εφαρμόζονται στην Ελλάδα και αφετέρου παρέχουμε τη δυνατότητα προβολής στα μέλη του. Επιπλέον, στις αξιολογες δράσεις του Δικτύου για την ανάπτυξη και την κατανόηση της ΕΚΕ, θα πρέπει να ενταχθεί ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του προγράμματος ΕΡΜΗΣ, το οποίο αποσκοπεί στη διάχυση των αρχών και των πρακτικών της ΕΚΕ στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου οι τελευταίες να τις υιοθετήσουν και να τις προσαρμόσουν στις δικές τους ιδιαίτερες συνθήκες. Σύμφωνα με το πρόεδρο του Δικτύου κ. Νίκο Αναλυτή «οι Ελληνικές εταιρείες και ειδικότερα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, χρειάζονται καθοδήγηση και κυρίως αλλαγή στην κουλτούρα τους, έτσι ώστε να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν με επιτυχία την ΕΚΕ. Αν και το Ελληνικό Δίκτυο αναλαμβάνει κάποιες πρωτοβουλίες, όπως είναι το πρόγραμμα ΕΡΜΗΣ, με στόχο την προώθηση της έννοιας της ΕΚΕ και των υπεύθυνων πρακτικών

της, ακόμα δεν έχει αποτελέσει ευρέως συνείδηση μεταξύ των εταιρειών» (Εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», 16/10/2018). Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ συνεργάζεται με φορείς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, με την ακαδημαϊκή κοινότητα, με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, καθώς και με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Επίσης, συνδέεται άμεσα με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ (CSR Europe), το οποίο έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ίδρυση του Ελληνικού Δικτύου. Μέσω αυτής της συνεργασίας, το Ελληνικό δίκτυο έχει πρόσβαση και επηρεάζει τη διαμόρφωση της ΕΚΕ σε ευρωπαϊκό 74 επίπεδο, τόσο από πλευράς επιχειρηματικής, όσο και από πολιτικής προοπτικής, ενώ παράλληλα συμμετέχει ενεργά στην επαύξηση της γνώσης, στην οικοδόμηση δεξιοτήτων και στην υποστήριξη της ανάπτυξης και της εφαρμογής πρακτικών ΕΚΕ (www.csrhellas.gr, 2016).

4.2.2 Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής

Από το 2005 λειτουργεί στην Ελλάδα το Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής (EBEN GR), μέλος του European Ethics Network, το οποίο στοχεύει στην προώθηση των αρχών της επιχειρηματικής ηθικής, της ΕΚΕ και της Εταιρικής Διακυβέρνησης, στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα, την ακαδημαϊκή κοινότητα και σε οργανισμούς εθελοντικού χαρακτήρα. Το EBEN GR φιλοδοξεί να παίξει σημαντικό ρόλο στο χώρο των επιχειρήσεων, παρέχοντας υποστήριξη στους οργανισμούς και τους επαγγελματίες, με σκοπό να εφαρμόσουν ένα νέο τρόπο διοίκησης, μέσω της παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, ερευνητικών εργαλείων, εκπαίδευσης και διάδοσης καλών πρακτικών. Μέλη του EBEN GR είναι εταιρείες, οργανισμοί, επαγγελματίες και φοιτητές του κλάδου. Φιλοσοφία του Ινστιτούτου αποτελεί το ότι η επιχειρηματική ηθική αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ΕΚΕ, εφόσον το έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον απαιτεί από τις επιχειρήσεις να λειτουργούν με ήθος και κανόνες, πέρα και πάνω από το νόμο, ενώ οι καταναλωτές και η κοινωνία περιμένουν από αυτές όλο και περισσότερα, πριν αποφασίσουν για το προϊόν ή την υπηρεσία που θα αγοράσουν .

4.2.3 Ελληνικό Δίκτυο Global Compact

Το Ελληνικό Δίκτυο Global Compact ιδρύθηκε την 28η Μαΐου 2008 σε εκδήλωση που οργάνωσαν το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και το UNDP Programme Management Office στην Αθήνα. Κατά την εκδήλωση 50 Ελληνικές επιχειρήσεις επέδωσαν στον επικεφαλής του Global Compact Networks & Global Compact Partnerships κ. Soren Petersen, επιστολή προς τον Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε., με την οποία δεσμεύονται να τηρούν τις δέκα αρχές του Global Compact, κατά την παραγωγική 75 διαδικασία και τις συναλλαγές τους. Σήμερα, τα μέλη του Δικτύου είναι περισσότεροι από ογδόντα οργανισμοί, επιχειρήσεις, ακαδημαϊκοί και άλλοι φορείς (www.globalcompactnetworkhellas.gr, 2016). Οι βασικότεροι στόχοι του Δικτύου είναι:

- Η προώθηση του Οικουμενικού Συμφώνου και των αρχών του στην Ελλάδα.
- Η υποστήριξη επιχειρήσεων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και οργανισμών που έχουν δεσμευτεί προς αυτό και σε σχέση με τη συνεχή εφαρμογή των 10 αρχών του.
- Η διάδοση των 10 αρχών προς τον επιχειρηματικό κόσμο.
- Η προσέλκυση νέων μελών
- Η παράλληλη δημιουργία ευκαιριών για πολυμερείς συμπράξεις και συλλογική δράση
- Η υποστήριξη των ευρύτερων στόχων των Ηνωμένων Εθνών για τη χιλιετία, μέσα από δραστηριότητες και εκδηλώσεις που αφορούν όλους τους συμμετέχοντες.

4.3 ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΚΕ

4.3.1 Στόχοι

Η Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ έχει τους εξής συγκεκριμένους στόχους:

- Να αναδείξει το ρόλο της πολιτείας στην ΕΚΕ μέσω, α) της διάδοσης της ΕΚΕ στις επιχειρήσεις και της υλοποίησης προγραμμάτων ΕΚΕ από αυτές και β) της ανάπτυξης δράσεων ΕΚΕ από την ίδια την Πολιτεία
- Να προσδιορίσει τις βασικές διαστάσεις της ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ (πολιτικές και πρότυπα, μέτρα και εργαλεία, πεδία εφαρμογής)
- Να περιγράψει τις απαιτούμενες υποστηρικτικές δομές για τη χάραξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής, καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής της.

4.2.4 Οδηγός EuroCharity ή EuroCharity

Το σημείο αναφοράς για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και την πράσινη οικονομία, δημιούργησε το 2006 σε ελληνική και αγγλική έκδοση, τον πρώτο ηλεκτρονικό Ελληνικό Οδηγό Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Ο οδηγός, που σήμερα λειτουργεί στο www.eurocharity.gr για το αναγνωστικό κοινό της Ελλάδας και στο www.eurocharity.com για τους αναγνώστες του εξωτερικού, αποσκοπεί στην πληρέστερη δυνατή ενημέρωση του κοινού. μέσω της επικοινωνίας και της προβολής δράσεων, προγραμμάτων και πρωτοβουλιών επιχειρήσεων, οργανισμών, φορέων, Μη- Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), μέσων μαζικής επικοινωνίας (ΜΜΕ), και επαγγελματιών, σε θέματα που αφορούν στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, στο περιβάλλον, στην πράσινη οικονομία, ανάπτυξη και επιχειρηματικότητα, στην εταιρική διακυβέρνηση, στη βιώσιμη ανάπτυξη, στη διαφάνεια και στην επιχειρηματική αριστεία. Ο οδηγός απευθύνεται σε ένα ευρύ κοινό στην Ελλάδα και το εξωτερικό που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει επιχειρηματίες, επενδυτές, 76 μετόχους, αναλυτές, καταναλωτές, ΜΚΟ, Συλλογικούς Φορείς και ΜΜΕ. Οι Εταιρείες-Μέλη της EuroCharity, μπορούν να καταχωρούν στον ηλεκτρονικό Οδηγό δελτία τύπου ΕΚΕ και βιώσιμης ανάπτυξης, το εταιρικό και κοινωνικό τους προφίλ, ανακοινώσεις, κοινωνικούς απολογισμούς, συνεντεύξεις, βραβεία και διακρίσεις. Η EuroCharity, ήδη από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, έχει καταφέρει να αναδείξει το www.eurocharity.gr ως την πλήρη και αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης ΕΚΕ και βιώσιμης ανάπτυξης στην Ελλάδα. Μέχρι σήμερα στον ηλεκτρονικό Οδηγό της EuroCharity δηλώνουν παρούσες σημαντικές ελληνικές και πολυεθνικές επιχειρήσεις και οργανισμοί, ανεξαρτήτως μεγέθους και δραστηριότητας. Στο πλαίσιο της δικής της ευθύνης απέναντι στην κοινωνία η EuroCharity είναι καταστατικά δεσμευμένη να συνεισφέρει ετησίως το 25% των συνδρομών των Εταιρειών-Μελών της, στην υποστήριξη Μη- Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), ενώ παράλληλα, έχει υπογράψει το Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών “10 United Nations Global Compact principles”. Επιπλέον, μέσα από δίγλωσσο δεκαπενθήμερο e-newsletter, η EuroCharity ενημερώνει 14.000 και πλέον ηλεκτρονικούς συνδρομητές για τις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ μέσω συνεργασιών και συνεδρίων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, επιτυγχάνει την όσο δυνατό μεγαλύτερη επικοινωνία και προβολή των Εταιρειών-μελών της σε ένα εκτεταμένο δίκτυο κοινωνικών εταίρων (stakeholders) (www.eurocharity.gr, 2016). Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα η υφιστάμενη νομοθεσία δεν επιβάλλει στις επιχειρήσεις να εκδίδουν Απολογισμούς Βιωσιμότητας, δεν αναφέρεται στην ποιότητα του περιεχομένου των Απολογισμών, ούτε υποχρεώνει τη χρήση συγκεκριμένου προτύπου ή/και εξωτερικού ελέγχου. Σε ένα γενικότερο πλαίσιο, η ελληνική νομοθεσία καλύπτει διακριτούς τομείς της ΕΚΕ, όπως υγιεινή και ασφάλεια, ανθρώπινα δικαιώματα και συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Η μόνη σχετική νομοθεσία είναι η μεταφορά της Ευρωπαϊκής Οδηγίας Εκσυγχρονισμού (2003/52/ EC) στο Εθνικό Δίκαιο με το Νόμο 3487/06. Η νομοθεσία αυτή θεσμοθετεί υπέρ της διαφάνειας και του ελέγχου των εταιρικών οικονομικών δεδομένων και υποχρεώνει οργανισμούς εισηγμένους στο χρηματιστήριο να

δημοσιοποιούν τους κινδύνους που συνδέονται με τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού, ενώ επίσης υποχρεώνει τις ρυθμιστικές αρχές να αξιολογήσουν τους αναφερόμενους αυτούς κινδύνους. Είναι σαφές, όμως, ότι τα ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά έκδοσης Απολογισμών Αειφορίας, που παρατηρούνται σε ορισμένες χώρες (π.χ. Γαλλία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο αλλά και Ινδονησία) οφείλονται και στη νομική υποχρέωση των μεγάλων εταιρειών (από την κυβέρνηση, τα χρηματιστήρια κ.λπ.) για τη δημοσίευση εκθέσεων αναφοράς όσον αφορά την Εταιρική Ευθύνη. Η Δανία (1997) ήταν η πρώτη χώρα που εισήγαγε νομοθεσία για υποχρεωτική έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας. Ακολούθησαν και άλλες χώρες όπως οι Σουηδία, Αυστραλία, Αυστρία, Καναδάς, Κίνα, Γαλλία, Γερμανία, Ινδονησία, Ιταλία, Μαλαισία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία και Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπρόσθετα, όπως σημειώνεται και σε σχετική πρόσφατη μελέτη της ICAP, όλο και περισσότερες κυβερνήσεις και χρηματιστηριακές αγορές εξετάζουν το ενδεχόμενο για τη νομοθετημένη υποχρέωση εκπόνησης Απολογισμών Βιωσιμότητας, επιχειρώντας να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες απαιτήσεις των ενδιαφερόμενων μερών. Καθώς η έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας αποτελεί βασικό συστατικό της εταιρικής διακυβέρνησης, το θέμα νομιμοποίησής της εξετάζεται από διάφορες ρυθμιστικές αρχές διεθνώς, με κάποιες χώρες να έχουν ήδη κάνει το σχετικό βήμα.

4.3.2 Πεδία Εφαρμογής – Εθνικές Προτεραιότητες

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ως κουλτούρα και πρακτική μιας επιχείρησης, μπορεί να συμβάλει σημαντικά, στην αντιμετώπιση των κρίσιμων κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων της εποχής μας. Η χώρα μας, στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Πλαισίου, έθεσε τέσσερις βασικούς στόχους έως το 2020:

- Τη διαμόρφωση του ποσοστού απασχόλησης στην ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών σε 70%.
- Τη μείωση του πληθυσμού των πολιτών που απειλούνται από τη φτώχεια ή/και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 450.000 άτομα.
- Τη μείωση του αριθμού των παιδιών και νέων (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια κατά 100.000 άτομα.
- Την κάλυψη άμεσων αναγκών, αλλά και τη διαμόρφωση αποτελεσματικών και βιώσιμων μακροχρόνιων υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας, δημιουργώντας ένα «δίκτυο κοινωνικής ασφάλειας».

❖ Ανθρώπινο Κεφάλαιο

Στον τομέα της εργασίας, η ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού ως κεφαλαίου για την επιχείρηση και την κοινωνία, προϋποθέτει την εξασφάλιση ενός σωστού εργασιακού περιβάλλοντος. Για το σκοπό αυτό αναγκαία είναι:

- Η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον χώρο εργασίας.
- Η εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.
- Η κατάργηση της παιδικής εργασίας.
- Η προστασία της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.
- Ένα δίκαιο σύστημα αμοιβών και παροχών (σύστημα στελέχωσης, πακέτα αμοιβών, πακέτα παροχών) που οδηγούν στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων.
- Η ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης, επανακατάρτισης και δια βίου μάθησης.
- Η εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού στους όρους πρόσληψης και στην εργασία.
- Η ισορροπία της εργασιακής και της οικογενειακής ζωής.
- Ο σεβασμός του δικαιώματος του συνδικαλιζέσαι και η αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης, μέσω της ενθάρρυνσης των εργατικών σωματείων καθώς και η ανάπτυξη των θεσμών διαβούλευσης με στόχο την προώθηση της συμμετοχής και της δημοκρατίας στον εργασιακό χώρο.

Ειδικότερα για τους εργαζόμενους που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της απόλυσης αναγκαία είναι:

- Η παροχή κατάρτισης, επανακατάρτισης και δια βίου μάθησης.
- Η ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης σε εργαζόμενους πλησίον της σύνταξης.
- Η στήριξη συνεργατικών σχημάτων στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας.

❖ Κοινωνία

Για να υπάρξει μια κοινωνία βιώσιμη, η επιχείρηση μπορεί να αναλάβει πλήθος δράσεων και πρωτοβουλιών προκειμένου να συμβάλει στην εξάλειψη της φτώχειας και ειδικότερα της παιδικής φτώχειας. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται πρωτοβουλίες για την:

- Ανάσχεση της ανεργίας με τη δημιουργία ή διατήρηση θέσεων εργασίας.
- Επένταξη αποκλεισμένων κοινωνικά ομάδων (άτομα με αναπηρία, μετανάστες, απεξαρτημένων από ουσίες, κλπ.) και την καταπολέμηση των διακρίσεων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ειδικότερα της κοινωνικής οικονομίας.
- Στήριξη ή /και δημιουργία ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών.
- Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας με την απορρόφηση σε θέσεις εργασίας ανέργων μελών οικογενειών με παιδιά.
- Ενδυνάμωση της τοπικής ανάπτυξης.

❖ Αγορά

A. Διαφάνεια

- Επέκταση της διαφάνειας μέσω της χρησιμοποίησης των βάσεων δεδομένων των Δημοσίων Υπηρεσιών προς όφελος του καταναλωτή και πολίτη.
- Μέσω της επαύξησης των δικαιωμάτων των μετόχων που σχετίζονται τόσο με την οδηγία 2013/34/ΕΕ σχετικά με την δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών & πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες εταιρείες και ομίλους όσο και με την οδηγία 2007/36/ΕΚ (νέο) η οποία εμβαθύνει στην επέκταση των δικαιωμάτων των μετόχων και ιδιαίτερα των μετόχων μειοψηφίας.

Η διαφάνεια αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της ΕΚΕ. Η έλλειψη διαφάνειας στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς τρέφει τη διαφθορά, με δραματικές συνέπειες: επιβάρυνση του κόστους των επιχειρήσεων κατά 10% παγκοσμίως, αύξηση μέχρι και 25% του κόστους των συμβάσεων προμηθειών στις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ έχει δυσμενέστερες κοινωνικές και ψυχολογικές προεκτάσεις αφού πλήττει κυρίως τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα. Σύμφωνα με το World Economic Forum, η διαφθορά φαίνεται να είναι το δεύτερο μεγάλο πρόβλημα σχετικά με το επιχειρείν στην Ελλάδα σήμερα, μετά τη γραφειοκρατία. Από έρευνες της Παγκόσμιας Τράπεζας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης

καταδεικνύεται ότι οι επιχειρηματίες είναι διατεθειμένοι να καταφύγουν σε δωροδοκία και άλλα αθέμιτα μέσα προκειμένου να επιτύχουν τους εταιρικούς στόχους τους.

Είναι λοιπόν απαραίτητη η υιοθέτηση μιας επιχειρηματικής κουλτούρας που να αποτυπώνει την ηθική ακεραιότητα του οργανισμού. Αυτή εκφράζεται στην ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών, στις τιμές και στη διαφανή συνεργασία με εργαζόμενους, προμηθευτές ή άλλους συνεργάτες. Η εταιρεία / οργανισμός οφείλει να εφαρμόζει το πλαίσιο ακεραιότητας το οποίο έχει υιοθετήσει. Θεμελιώδες στοιχείο είναι οι συμμετέχοντες να έχουν πρόσβαση και δυνατότητα ελέγχου ότι οι αρχές εφαρμόζονται. Ενδεικτικές ενέργειες είναι οι εξής:

- Γραπτή δέσμευση για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Δημόσια δέσμευση συμμόρφωσης σε όλους τους σχετικούς νόμους, συμπεριλαμβανομένων των νόμων κατά της διαφθοράς.
- Υποστήριξη της ηγεσίας στην καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Εταιρικός Κώδικας Δεοντολογίας καταπολέμησης της διαφθοράς, που αφορά ρητά όλους τους εργαζόμενους, συνεργάτες, διαμεσολαβητές, εργολάβους, υπεργολάβους και προμηθευτές.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους υπαλλήλους για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Πολιτικές καθορισμού προσφοράς ή αποδοχής κατάλληλων / ακατάλληλων δώρων, φιλοξενίας και εξόδων ταξιδιών, απαγόρευσης φιλοδωρήματα για διευκολύνσεις κλπ.
- Πολιτική απαγόρευσης πολιτικών συνεισφορών ή πλήρους γνωστοποίησής τους.
- Απαγόρευση αντιποίνων για την καταγγελία πιθανής παράβασης κάποιας πολιτικής.
- Παροχή καναλιών/δομών μέσω των οποίων οι εργαζόμενοι μπορούν να καταγγείλουν εμπιστευτικά πιθανές παραβάσεις κάποιας πολιτικής ή να ζητήσουν συμβουλές (π.χ., whistleblowing).

Διαφάνεια και ακεραιότητα αποτελούν τους πυλώνες ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας και του υγιούς ανταγωνισμού. Με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικών με τη δέσμευση και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί, η εταιρεία / οργανισμός επιδεικνύει αποφασιστικότητα για εφαρμογή των θεσμών. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μπορεί να συμβάλει στην ανάκτηση και διατήρηση της αξιοπιστίας του επιχειρηματικού κόσμου, καθώς τα προγράμματα ΕΚΕ είναι σε θέση να εξασφαλίσουν την εδραίωση της διαφάνειας και δε μπορούν παρά να συνυπάρχουν με την ορθή εφαρμογή των κανόνων της Εταιρικής Διακυβέρνησης.

B. Επιχειρηματική ηθική

Με τον όρο επιχειρηματική ηθική εννοούμε την ενασχόληση και την αντιμετώπιση της επιχείρησης απέναντι στο εταιρικό της περιβάλλον και στην κοινωνία ώστε να προάγεται, παράλληλα με το επιχειρηματικό κέρδος, το κοινωνικό συμφέρον, η πρόοδος, η δημιουργικότητα. Η προαγωγή της επιχειρηματικής ηθικής μπορεί να πραγματοποιηθεί και με τρόπους όπως:

- Τιμολογιακή πολιτική επιχειρήσεων

- Ενίσχυση κανόνων τιμολογιακής πολιτικής μέσω των πρόσφατων παρεμβάσεων των νόμων 4251/2014 και 4252/2014 με αυστηρή τήρηση του κανονιστικού αυτού πλαισίου από τις επιχειρήσεις,
- Καθιέρωση ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων μέσω της εκπαίδευσης αυτών σε σύγχρονες μεθόδους και εργαλεία, μέσω της αξιοποίησης εργαλείων φορέων και μέσω της χρήσης εργαλείων δημοσίου χαρακτήρα (π.χ. παρατηρητήριο τιμών) που καθιερώνουν ενιαίους κανόνες συγκρισιμότητας αγαθών και υπηρεσιών

C. Σεβασμός και υποστήριξη δικαιωμάτων καταναλωτή

Από το 1975 που θεσπίστηκαν τα πρώτα μέτρα για την προστασία των καταναλωτών, η ΕΕ καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες, προκειμένου να διασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και της ασφάλειας όλων των ευρωπαϊών καταναλωτών, από το στάδιο κατασκευής των προϊόντων, έως την τελική τους χρήση.

Στο πλαίσιο αυτό αντίστοιχα η Ελληνική Πολιτεία έχει θέσει ως στόχο:

- Την προστασία του καταναλωτή από σοβαρούς κινδύνους και απειλές που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του,
- Τη διασφάλιση της δυνατότητας του καταναλωτή να επιλέγει με βάση σαφείς, ακριβείς και συνεκτικές πληροφορίες, καθώς αυτές επηρεάζουν τις αποφάσεις του και συμβάλλουν στην εδραίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης
- Την κατοχύρωση των δικαιωμάτων του καταναλωτή και της πρόσβασής του σε μηχανισμούς ταχείας και αποτελεσματικής επίλυσης τυχόν διαφορών με τους εμπόρους,
- Τη διασφάλιση ότι τα δικαιώματα του καταναλωτή συμβαδίζουν με τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, κυρίως στις αγορές τροφίμων, ενέργειας, χρηματοπιστωτικών προϊόντων, μεταφορών και προϊόντων ψηφιακής τεχνολογίας.

Γενικότερα, ο ρόλος των επιχειρήσεων στην εφαρμογή της αυτοδέσμευσης, όσον αφορά τον πλήρη σεβασμό των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών είναι πολύ σημαντικός, ιδιαίτερα στη ψηφιακή εποχή που ζούμε. Ζητούμενο είναι η συνεργασία μεταξύ καταναλωτών και επιχειρήσεων να ενισχυθεί περαιτέρω, μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας ρυθμιστικών μη νομικών μέσων. Επίσης, οι επιχειρήσεις οφείλουν να λειτουργούν με υπευθυνότητα και ηθικές αρχές, σεβόμενες τα δικαιώματα των καταναλωτών και προσφέροντάς τους ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες, με λογικό κόστος και υψηλό επίπεδο προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας. Παράλληλα, ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται να δοθεί στις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων καταναλωτών, οι οποίες πολλαπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κοινωνικοοικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο ανάπτυξης μιας τέτοιας πολιτικής από πλευράς επιχειρήσεων βρίσκεται η χρυσή τομή ανάμεσα στην προστασία των καταναλωτών και στην επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα.

❖ Εταιρική διακυβέρνηση και εσωτερικός έλεγχος

Ο όρος «Εταιρική Διακυβέρνηση» (ΕΔ) περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις διοικούνται και ελέγχονται. Σύμφωνα με τις Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), οι οποίες αποτελούν διεθνώς σημείο αναφοράς, η ΕΔ διαρθρώνεται ως ένα σύστημα σχέσεων ανάμεσα στη Διοίκηση της επιχείρησης/οργανισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), τους μετόχους της και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συνιστά δε τη δομή μέσω της οποίας προσεγγίζονται και τίθενται οι στόχοι της επιχείρησης/οργανισμού, εντοπίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αυτή αντιμετωπίζει κατά τη λειτουργία της, προσδιορίζονται τα μέσα επίτευξης των επιχειρηματικών στόχων, οργανώνεται το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της απόδοσης της Διοίκησης, κατά τη διαδικασία εφαρμογής των παραπάνω.

Οι Αρχές του ΟΟΣΑ υπογραμμίζουν τον ρόλο της καλής ΕΔ στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, όσον αφορά αφενός στην αποτελεσματικότητα της εσωτερικής οργάνωσης αφετέρου στο χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου. Τέλος, η αυξημένη διαφάνεια που προάγει η ΕΔ έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της διαφάνειας στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας των ιδιωτικών επιχειρήσεων, αλλά και των δημόσιων οργανισμών και θεσμών.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η Ευρώπη γνώρισε την εκτενή διάδοση κωδίκων ΕΔ. Οι κώδικες αυτοί βασίζονται στην οικειοθελούς χαρακτήρα «συμμόρφωση ή εξήγηση» (comply or explain) και με τις ουσιαστικές διατάξεις τους συνιστούν πλέον το κυρίαρχο εργαλείο για τη θέσπιση προτύπων διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προσέγγιση αυτή έχει υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και για την πρόσφατη Οδηγία της για τη δημοσιοποίηση μη οικονομικών πληροφοριών.

Στην Ελλάδα, το πλαίσιο ΕΔ έχει αναπτυχθεί μέσω της υιοθέτησης:

- i. Υποχρεωτικών κανόνων: Όπως ο Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών και ο Ν. 3016/2002, που θεσπίζει τον εσωτερικό έλεγχο, καθώς και ένα πλήθος άλλων νομοθετικών πράξεων που δημιουργούν νέους κανόνες ΕΔ ενσωματώνοντας αντίστοιχες ευρωπαϊκές οδηγίες εταιρικού δικαίου και
- ii. Αυτορρύθμισης: Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (ο Κώδικας) συντάχθηκε με πρωτοβουλία του ΣΕΒ το 2011 και κατόπιν τροποποιήθηκε, στο πλαίσιο της πρώτης αναθεώρησής του το 2013, από το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ), το οποίο ιδρύθηκε το 2012 από το Χρηματιστήριο Αθηνών και τον ΣΕΒ. Ο Κώδικας είναι προσαρμοσμένος στην ελληνική νομοθεσία και στην επιχειρηματική πραγματικότητα και όπως προαναφέρθηκε έχει συνταχθεί με βάση την αρχή της «συμμόρφωσης ή εξήγησης» περιλαμβάνοντας έτσι και θέματα που ξεπερνούν τους υπάρχοντες νόμους και κανόνες. Ο Κώδικας δεν επιβάλλει υποχρεώσεις, αλλά εξηγεί πώς να υιοθετηθούν ορθές πρακτικές και διευκολύνει τη διαμόρφωση πολιτικών και πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης, που θα ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε εταιρείας.

Το 2014, το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ανέλαβε, βασιζόμενο και στον Κώδικα του ΕΣΕΔ, τη δημιουργία του Οδηγού Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας: Διαφάνεια και

Διακυβέρνηση, με στόχο να αποτελέσει χρηστικό εφόδιο για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, και ιδιαίτερα για τις μεσαίες / μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), οι οποίες δίνουν το δικό τους καθημερινό αγώνα ως μέρος της εφοδιαστικής αλυσίδας μεγάλων επιχειρήσεων, προκειμένου να προσελκύσουν επενδυτές, να ενισχύσουν τη δημόσια εικόνα τους, να γίνουν σημείο αναφοράς στο κλάδο τους και να αποκτήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μέσω της υιοθέτησης ενός νέου μοντέλου υπεύθυνης επιχειρηματικότητας.

❖ Περιβάλλον – Κλιματική Αλλαγή

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» οι στόχοι της Ελλάδας διακρίνονται σε δύο αλληλένδετα σύνολα:

A. Αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, επί των οποίων η Ελλάδα αποσκοπεί σε :

- Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 2,85 Mtoe έως το 2020
- Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για τομείς εκτός συστήματος εμπορίας κατά 4% (σε σχέση με τις τιμές του 2005)
- Αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20% της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας

B. Προώθηση των στόχων του «Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη», οι οποίοι για το 2020 προβλέπουν:

- Ως προς τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, τη θέσπιση κινήτρων που θα ωθήσουν τη μεγάλη πλειονότητα των εταιριών στην κατεύθυνση της συστηματικής μέτρησης, συγκριτικής αξιολόγησης και βελτίωσης της αποδοτικότητας των πόρων τους σε συνεχή βάση, καθώς και τη συνδρομή του κράτους σε συνεργασίες εταιριών για τη βέλτιστη χρήση των αποβλήτων και των παραπροϊόντων που παράγουν (π.χ. εκμεταλλευόμενες τη βιομηχανική συμβίωση).
- Ως προς τη μετατροπή των αποβλήτων σε πόρους, τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του ενωτικού κεκτημένου για τα απόβλητα.
- Ως προς τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας, την εστίαση της δημόσιας χρηματοδότησης της έρευνας σε καίριας σημασίας στόχους που αφορούν την αποδοτικότητα των πόρων, σε συνεχή βάση.
- Ως προς τις επιζήμιες για το περιβάλλον επιδοτήσεις (ΕΠΕ) και τον εξορθολογισμό των τιμών, τον προσδιορισμό των πλέον σημαντικών ΕΠΕ, την κατάρτιση σχεδίων για τη σταδιακή κατάργησή τους, τη στροφή της φορολόγησης από την εργασία προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη γενικότερη αναθεώρηση της φορολογικής πολιτικής προκειμένου να στηριχθεί αποτελεσματικότερα η αποδοτικότητα των πόρων.
- Ως προς τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, τη χαρτογράφηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους, την εκτίμηση της οικονομικής τους αξίας και την προαγωγή ενσωμάτωσης

των εν λόγω αξιών στα συστήματα λογιστικής, καθώς και τη συνεργασία του κράτους με τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις να εκτιμήσουν την εξάρτησή τους από τις οικοσυστημικές υπηρεσίες.

– Ως προς τη βιοποικιλότητα, την εφαρμογή της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα, καθώς και την ενσωμάτωση της αξίας των οικοσυστημικών υπηρεσιών στη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε συνεχή βάση.

– Ως προς τα ύδατα, τον καθορισμό στόχων αποδοτικότητας του νερού για το 2020 σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού, με κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία των συνθηκών στους διάφορους οικονομικούς τομείς και γεωγραφικές περιοχές.

– Ως προς την ποιότητα του αέρα, την επιτάχυνση εφαρμογής της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας.

– Ως προς τις χρήσεις γης και το έδαφος, την ενσωμάτωση των άμεσων και έμμεσων χρήσεων γης και των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους στις οικείες διαδικασίες λήψης αποφάσεων, στον περιορισμό της διάβρωσης και την αύξηση των οργανικών υλών του εδάφους, καθώς και στον εντοπισμό και αποκατάσταση ρυπασμένων εδαφών.

– Ως προς τη θαλάσσια στρατηγική, την εφαρμογή της σχετικής οδηγίας-πλαίσιο.

– Ως προς τη σπατάλη τροφίμων, τη μείωσή της μέσω, μεταξύ των άλλων, και του εθνικού προγράμματος πρόληψης των αποβλήτων.

– Ως προς τη βελτίωση των κτιρίων, την υιοθέτηση αποδοτικών, από πλευράς πόρων, κατασκευαστικών πρακτικών μέσω επενδύσεων σε δεξιότητες, προγράμματα μαθητείας και δραστηριότητες προβολής/επικοινωνίας, καθώς και κοστολόγησης για ολόκληρο τον κύκλο ζωής και κατάλληλων χρηματοδοτικών ρυθμίσεων.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ως πλαίσιο οργάνωσης και υλοποίησης της υπεύθυνης ως προς το περιβάλλον επιχειρηματικότητας, έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει σημαντικά στο μεγαλύτερο μέρος των παραπάνω εθνικών στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: Αποκωδικοποίηση της Ατζέντας 2030: Οι 17 στόχοι της

5.1 Υιοθέτηση Ατζέντας 2030

Στο πλαίσιο της 70ής Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, υιοθετήθηκε σε ειδική σύνοδο από τους Αρχηγούς Κρατών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015 η Ατζέντα 2030 για την αειφόρο ανάπτυξη, με τίτλο “Μετασχηματίζοντας τον κόσμο μας”. Η διεθνής κοινότητα θέτει, πλέον, στο επίκεντρο των δράσεων της τις δράσεις εκείνες που θα οδηγήσουν σε ένα καλύτερο αύριο, έναν κόσμο ειρηνικό, που θα κάνει σεβαστή την αρχή προώθησης, προστασίας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του σεβασμού της αξιοπρέπειας για όλους. Στο προοίμιο της Ατζέντας αναφέρεται ότι αυτή παρέχει ένα σχέδιο δράσης για όλους τους ανθρώπους, για τον πλανήτη μας και για την ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα, ενδυναμώνοντας τις προσπάθειες για παγκόσμια ειρήνη, στο πλαίσιο μεγαλύτερης ελευθερίας. Η μεγαλύτερη πρόκληση για την υλοποίηση της Ατζέντας 2030 είναι η εξάλειψη της φτώχειας. Τα μέτρα και οι στόχοι προσδιορίζουν τις δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν σε διάφορους τομείς, όπως τον άνθρωπο, τον πλανήτη, την ειρήνη, την ευημερία και τη συνεργασία. Για τους ανθρώπους, οι δράσεις στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας και της πείνας, και στη διασφάλιση της αρχής ότι όλοι οι άνθρωποι θα πρέπει να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους σε ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον. Ο πλανήτης μας θα πρέπει να προστατευτεί από την περιβαλλοντική υποβάθμιση, μέσω της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης στους τομείς της κατανάλωσης και της παραγωγής και της αξιοποίησης των φυσικών του πόρων, ούτως ώστε να μπορεί να στηρίξει τις ανάγκες της παρούσας γενιάς αλλά και των μελλοντικών γενεών. Η ευημερία όλων μπορεί να εξασφαλιστεί μέσω της αρμονικής ανάπτυξης της οικονομίας, της κοινωνίας και της τεχνολογίας σε σχέση με το περιβάλλον. Για την επίτευξη των πιο πάνω απαιτούνται συνθήκες ειρήνης, όπου ο καθένας μπορεί να εκπληρώσει τις προοπτικές του μέσα από συνθήκες ασφάλειας - όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς ειρήνη και δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη χωρίς βιώσιμη ανάπτυξη.

5.2 Οι 17 στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης και οι Επιδιώξεις τους

ΣΤΟΧΟΣ 1 - ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Το ποσοστό της ακραίας φτώχειας έχει μειωθεί πάνω από το μισό από το 1990. Ωστόσο, ένας στους πέντε ανθρώπους στις αναπτυσσόμενες περιοχές συνεχίζει να ζει με λιγότερο από 1,25 δολάρια την ημέρα ενώ υπάρχουν εκατομμύρια άνθρωποι που κερδίζουν μόλις λίγο παραπάνω από αυτό το ποσό, με αρκετούς να κινδυνεύουν να ξανακυλήσουν στη φτώχεια. Η φτώχεια είναι κάτι περισσότερο από την έλλειψη εισοδήματος και πόρων για την εξασφάλιση βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης. Η φτώχεια έχει μορφές όπως η πείνα, ο υποσιτισμός, η περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε άλλες βασικές υπηρεσίες, η κοινωνική διάκριση και ο αποκλεισμός, καθώς και η απουσία συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συντελείται χωρίς αποκλεισμούς, να παρέχει βιώσιμες θέσεις εργασίας και να προάγει την ισότητα.

Στοιχεία και αριθμοί

- 836 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν ακόμα σε συνθήκες ακραίας φτώχειας
- Ένας στους πέντε ανθρώπους στις αναπτυσσόμενες περιοχές ζει με λιγότερο από 1,25 δολάρια την ημέρα
- Η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων που ζουν με λιγότερο από 1,25 δολάρια την ημέρα ανήκουν σε δύο περιοχές: στη νότια Ασία και στην Υποσαχάρια Αφρική
- Υψηλά ποσοστά της φτώχειας συχνά εμφανίζονται σε μικρές και ευάλωτες χώρες που πλήττονται από διαμάχες
- Ένα στα επτά παιδιά, ηλικίας κάτω των πέντε, στον κόσμο, έχουν χαμηλό ανάστημα αναλογικά με την ηλικία τους
- Το 2014 καθημερινά, 42,000 παιδιά αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους προς αναζήτηση προστασίας λόγω συγκρούσεων

Ο Στόχος 1 επιδιώκει :

1.1 Έως το 2030, εξάλειψη της ακραίας φτώχειας για όλους τους ανθρώπους παντού, η οποία μετράται, επί του παρόντος, με βάση τους ανθρώπους που ζουν με λιγότερα από 1,25 δολάρια την ημέρα.

1.2 Έως το 2030, μείωση, τουλάχιστον κατά το ήμισυ, της αναλογίας ανδρών, γυναικών και παιδιών όλων των ηλικιών που ζουν κάτω από όλες τις διαστάσεις της φτώχειας, σύμφωνα με τους εκάστοτε εθνικούς ορισμούς.

1.3 Εφαρμογή κατάλληλων εθνικών συστημάτων και μέτρων κοινωνικής προστασίας για όλους, συμπεριλαμβανομένων των κατώτατων ορίων κοινωνικής προστασίας, και επίτευξη, έως το 2030, ουσιαστικής κάλυψης των φτωχών και των ευάλωτων.

1.4 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι άνδρες και οι γυναίκες, ιδίως οι φτωχοί και ευάλωτοι, έχουν ίσα δικαιώματα πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους καθώς και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, στην ιδιοκτησία και στον έλεγχο της γης, όπως και σε άλλες μορφές ιδιοκτησίας, στην κληρονομιά, στους φυσικούς πόρους, στις κατάλληλες νέες τεχνολογίες, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μικροχρηματοδοτήσεων.

1.5 Έως το 2030, οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των φτωχών και εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, μείωση της έκθεσης και της ευπάθειάς τους έναντι ακραίων φαινομένων που σχετίζονται με το κλίμα και άλλων οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πιέσεων και καταστροφών.

1.α Διασφάλιση σημαντικής κινητοποίησης πόρων από διάφορες πηγές, μέσω της ενισχυμένης αναπτυξιακής συνεργασίας, έτσι ώστε να παραχθούν επαρκή και προβλέψιμα μέσα για τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες, και να εφαρμοστούν προγράμματα και πολιτικές που θα δώσουν τέλος σε όλες τις μορφές της φτώχειας.

1.β Δημιουργία σταθερών πολιτικών πλαισίων σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, τα οποία βασίζονται σε αναπτυξιακές στρατηγικές υπέρ των φτωχών και ευαίσθητες σε θέματα ισότητας των φύλων, για τη στήριξη της επιτάχυνσης των επενδύσεων σε δράσεις εξάλειψης της φτώχειας.

ΣΤΟΧΟΣ 2 - ΜΗΛΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Είναι ώρα να ξανασκεφτούμε το πώς καλλιεργούμε, μοιραζόμαστε και καταναλώνουμε την τροφή μας. Αν αξιοποιηθούν σωστά, η γεωργία, η δασοπονία και η αλιεία, τότε θα μπορέσουν να παράσχουν θρεπτική τροφή για όλους και να δημιουργήσουν εισοδήματα, στηρίζοντας έτσι την ανθρωποκεντρική ανάπτυξη της περιφέρειας και προστατεύοντας ταυτόχρονα το περιβάλλον. Σήμερα, το έδαφος, το γλυκό νερό, οι ωκεανοί, τα δάση και η βιοποικιλότητα υποβαθμίζονται με ταχείς ρυθμούς. Η κλιματική αλλαγή ασκεί ακόμη μεγαλύτερη πίεση στους πόρους από τους οποίους εξαρτόμαστε, αυξάνοντας έτσι κινδύνους που συνδέονται με καταστροφές όπως οι ξηρασίες και οι πλημμύρες. Πολλοί άνδρες και γυναίκες της περιφέρειας δεν μπορούν πλέον να τα βγάλουν πέρα με τη γη τους, οπότε και αναγκάζονται να μεταναστεύσουν σε πόλεις αναζητώντας για ευκαιρίες. Χρειάζεται μία βαθιά αλλαγή στο παγκόσμιο σύστημα τροφίμων και γεωργίας αν πρόκειται να σιτίσουμε τα 795 εκατομμύρια ανθρώπους που πεινάνε σήμερα και τα επιπλέον 2 δισεκατομμύρια που αναμένονται να φτάσουν μέχρι το 2050. Ο τομέας των τροφίμων και της γεωργίας προσφέρει λύσεις-κλειδιά για την ανάπτυξη ενώ διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην εξάλειψη της πείνας και της φτώχειας.

Στοιχεία και αριθμοί

Πείνα

- Παγκοσμίως, ένας στους εννέα ανθρώπους στον κόσμο (795 εκατομμύρια) υποσιτίζεται
- Η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων που πεινάνε στον κόσμο ζει σε αναπτυσσόμενες χώρες όπου το 12,9% του πληθυσμού υποσιτίζεται
- Η Ασία είναι η ήπειρος με τα μεγαλύτερα ποσοστά υποσιτιζόμενων ανθρώπων, δηλαδή τα δύο τρίτα του πληθυσμού της Γης. Τα ποσοστά στη νότια Ασία έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, στη δυτική Ασία παρουσίασαν μικρή αύξηση
- Η νότια Ασία αντιμετωπίζει το σοβαρότερο πρόβλημα υποσιτισμού με περίπου 281 εκατομμύρια ανθρώπους να υποσιτίζονται. Στην Υποσαχάρια περιοχή της Αφρικής, το ποσοστό των υποσιτιζόμενων αναμένεται να αγγίξει σχεδόν το 23% την περίοδο 2014-2016
- Σχεδόν οι μισοί από τους παιδικούς θανάτους (45%), ηλικίας κάτω των πέντε, οφείλονται σε κακή διατροφή, ποσοστό το οποίο μεταφράζεται σε 3,1 εκατομμύρια παιδικές ζωές ανά έτος
- Ένα στα τέσσερα παιδιά παγκοσμίως παρουσιάζουν καθυστερημένη ανάπτυξη. Στις αναπτυσσόμενες χώρες η αναλογία μπορεί ανέλθει σε ένα προς τρία
- Στις αναπτυσσόμενες χώρες, 66 εκατομμύρια παιδιά που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο, παρακολουθούν τα μαθήματά τους πεινασμένα, με 23 εκατομμύρια από αυτά να βρίσκονται στην Αφρική

Επισιτιστική Ασφάλεια

- Η γεωργία αποτελεί τον μοναδικό και τον μεγαλύτερο τομέα απασχόλησης, παρέχοντας βιοτικούς πόρους για το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού σήμερα. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη πηγή εισοδήματος και θέσεων εργασίας για τα φτωχά νοικοκυριά της υπαίθρου.
- 500 εκατομμύρια μικρές φάρμες παγκοσμίως, οι περισσότερες εκ των οποίων εξαρτώνται από τις βροχοπτώσεις, παρέχουν το 80% της τροφής που καταναλώνεται σε μεγάλο μέρος του αναπτυσσόμενου κόσμου. Η επένδυση σε άντρες και γυναίκες μικροκτηματίες αποτελεί ένα σημαντικό τρόπο για την ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας, τη διατροφή των φτωχότερων ανθρώπων αλλά και για την αύξηση της παραγωγής τροφίμων για τις τοπικές και παγκόσμιες αγορές
- Από το 1900, το 70% περίπου της ποικιλίας των καλλιεργειών «εξαφανίστηκε» από τα αγροκτήματα των γεωργών. Η ορθότερη χρήση της γεωργικής βιοποικιλότητας μπορεί να συμβάλει στην προώθηση πιο θρεπτικών διατροφών, στην ενίσχυση του βιοπορισμού των

αγροτικών κοινοτήτων καθώς και στην προαγωγή πιο ανθεκτικών και βιώσιμων γεωργικών συστημάτων

- Αν οι γυναίκες αγρότισσες είχαν τις ίδιες ευκαιρίες πρόσβασης σε πόρους όπως οι άνδρες, τότε ο αριθμός της πείνας παγκοσμίως θα μπορούσε να μειωθεί μέχρι και κατά 150 εκατομμύρια
- 1,4 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρικό ρεύμα, οι περισσότεροι εκ των οποίων ζουν σε αγροτικές περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου. Η ενεργειακή φτώχεια σε αρκετές περιοχές αποτελεί σημαντική τροχοπέδη για τη μείωση της πείνας ενώ αποτρέπει την παραγωγή επαρκούς τροφής για την κάλυψη μελλοντικών αναγκών

Ο Στόχος 2 επιδιώκει:

2.1 Έως το 2030, τερματισμός της πείνας και διασφάλιση της πρόσβασης όλων των ανθρώπων, ιδίως των φτωχών και των ανθρώπων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε ασφαλή, θρεπτική και επαρκή τροφή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

2.2 Έως το 2030, τερματισμός όλων των μορφών κακής διατροφής, επιτυγχάνοντας, έως το 2025, τους διεθνώς συμφωνηθέντες στόχους για την καχεξία και την εξασθένηση των παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών, καθώς και αντιμετώπιση των διατροφικών αναγκών των έφηβων κοριτσιών, των εγκύων, των γυναικών που θηλάζουν και των ηλικιωμένων ανθρώπων.

2.3 Έως το 2030, διπλασιασμός της αγροτικής παραγωγικότητας και των εισοδημάτων των μικροπαραγωγών τροφίμων, ιδίως των γυναικών, των αυτόχθονων λαών, των οικογενειακών εκμεταλλεύσεων, των βοσκών και των ψαράδων, μέσω της ασφαλούς και ισότιμης πρόσβασης στη γη, άλλων παραγωγικών πόρων και εισροών, της γνώσης, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καθώς και αγορών και ευκαιριών για προστιθέμενη αξία και μη αγροτική απασχόληση.

2.4 Έως το 2030, διασφάλιση της χρήσης βιώσιμων συστημάτων παραγωγής τροφίμων και της εφαρμογής ανθεκτικών γεωργικών πρακτικών που αυξάνουν την παραγωγικότητα και την παραγωγή, που συμβάλλουν στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, που ενισχύουν την ικανότητα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, στα ακραία καιρικά φαινόμενα, στην ξηρασία, στις πλημμύρες και άλλες καταστροφές, και που βελτιώνουν σταδιακά την ποιότητα της γης και του εδάφους.

2.5 Έως το 2020, διατήρηση της γενετικής ποικιλίας των σπόρων, των καλλιεργούμενων φυτών, των εκτρεφόμενων και των οικόσιτων ζώων και των συγγενικών τους άγριων ειδών, μέσω της σωστής διαχείρισης, της χρήσης δια περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και προαγωγή της πρόσβασης στη δίκαιη και ισότιμη κατανομή των ωφελημάτων που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πόρων και της συναφούς παραδοσιακής γνώσης, με βάση τα διεθνώς συμφωνηθέντα.

2.α Αύξηση των επενδύσεων, μέσω της ενισχυμένης διεθνούς συνεργασίας, στις υποδομές της υπαίθρου, στην αγροτική έρευνα και στις υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών, στην τεχνολογική ανάπτυξη και στις τράπεζες φυτικών και ζωικών γονιδίων, έτσι ώστε να ενισχυθεί η αγροτική παραγωγική ικανότητα στις αναπτυσσόμενες, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

2.β Διόρθωση και αποτροπή εμπορικών περιορισμών και στρεβλώσεων στις παγκόσμιες γεωργικές αγορές, μέσω της παράλληλης εξάλειψης όλων των μορφών εξαγωγικών γεωργικών επιδοτήσεων και όλων των εξαγωγικών μέτρων με ισοδύναμο αποτέλεσμα, σύμφωνα με την εντολή του Αναπτυξιακού Γύρου της Ντόχα.

2.γ Υιοθέτηση μέτρων που διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία των αγορών των βασικών προϊόντων διατροφής και των παραγώγων τους και διευκολύνουν την έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με τις αγορές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που σχετίζονται με τα αποθέματα τροφίμων, προκειμένου να διευκολυνθεί ο περιορισμός της ακραίας αστάθειας των τιμών.

ΣΤΟΧΟΣ 3 - ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Στόχος 3: Διασφαλίζουμε μία ζωή με υγεία και προάγουμε την ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες

Η διασφάλιση υγιών συνθηκών διαβίωσης καθώς και η προαγωγή της ευημερίας για όλους και σε όλες τις ηλικίες είναι απαραίτητες για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την αύξηση του προσδόκιμου ζωής ενώ έχουν μειωθεί σημαντικά ορισμένοι από τους παράγοντες που σχετίζονται με την παιδική και τη μητρική θνησιμότητα. Αντίστοιχα, η σπουδαία πρόοδος που έχει συντελεστεί στην αύξηση της πρόσβασης σε καθαρό νερό και σε εγκαταστάσεις αποχέτευσης έχει οδηγήσει στη μείωση της ελονοσίας, της φυματίωσης, της πολιομυελίτιδας καθώς και της εξάπλωσης του HIV/AIDS. Ωστόσο, χρειάζονται ακόμα περισσότερες προσπάθειες για την πλήρη εξάλειψη ενός μεγάλου φάσματος ασθενειών καθώς και για την αντιμετώπιση πολλών, διαφορετικών και επίμονων ζητημάτων υγείας που ανακύπτουν.

Στοιχεία και αριθμοί

Παιδική Υγεία

- 17,000 λιγότερα παιδιά πεθαίνουν κάθε ημέρα από το 1990, ωστόσο, περισσότερα από έξι εκατομμύρια παιδιά συνεχίζουν να πεθαίνουν κάθε χρόνο πριν ολοκληρώσουν το 5^ο έτος της ηλικίας τους
- Από το 2000, τα εμβόλια κατά της ιλαράς έχουν αποτρέψει περίπου 15,6 εκατομμύρια θανάτους

- Παρά τη σημαντική παγκόσμια πρόοδο που συντελείται στην Υποσαχάρια Αφρική και τη Νότια Ασία, παρατηρείται ένα ολοένα και αυξανόμενο ποσοστό παιδικών θανάτων, με τέσσερις στους πέντε παιδικούς θανάτους ηλικίας κάτω των πέντε να εμφανίζονται σε αυτές τις περιοχές
- Παιδιά που γεννιούνται σε συνθήκες φτώχειας είναι δύο φορές πιο πιθανό να πεθάνουν πριν ολοκληρώσουν το πέμπτο έτος της ηλικίας τους συγκριτικά με εκείνα που γεννιούνται σε εύπορες οικογένειες
- Παιδιά των οποίων οι μητέρες είναι μορφωμένες (σε αυτές συγκαταλέγονται και εκείνες που έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση) είναι πιο πιθανό να επιβιώσουν από ότι παιδιά με μητέρες χωρίς καθόλου μόρφωση

Μητρική υγεία

- Τα ποσοστά της μητρικής θνησιμότητας έχουν μειωθεί σχεδόν κατά το ήμισυ από το 1990
- Η μητρική θνησιμότητα έχει μειωθεί κατά δυο τρίτα στην ανατολική και νότια Ασία καθώς και στη βόρεια Αφρική
- Τα ποσοστά μητρικής θνησιμότητας, δηλαδή η αναλογία των μητέρων που αποβιώνουν κατά τον τοκετό συγκριτικά με εκείνων που επιβιώνουν, στις αναπτυσσόμενες περιοχές είναι 14 φορές πιο υψηλά από ότι στις ανεπτυγμένες περιοχές
- Ολοένα και περισσότερες γυναίκες λαμβάνουν προγεννητική φροντίδα. Στις αναπτυσσόμενες περιοχές τα ποσοστά προγεννητικής φροντίδας αυξήθηκαν από 65% το 1990 σε 83% το 2012
- Μόνο το 50% των γυναικών στις αναπτυσσόμενες περιοχές λαμβάνει τη συνιστώμενη ιατρική περίθαλψη
- Λιγότεροι έφηβοι αποκτούν παιδιά στις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες, ωστόσο, η πρόοδος αυτή έχει παρουσιάσει κάμψη. Η αύξηση της χρήσης αντισυλληπτικών μεθόδων που παρατηρήθηκε κατά τη δεκαετία του 90' δεν συνεχίστηκε την πρώτη δεκαετία του 2000
- Πρόοδος συντελείται στην κάλυψη της ανάγκης του οικογενειακού προγραμματισμού για ολοένα και περισσότερες γυναίκες, ωστόσο, η ζήτηση αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς

HIV/AIDS, ελονοσία και άλλες ασθένειες

- Στα τέλη του 2014 περίπου 13,6 εκατομμύρια άνθρωποι είχαν πρόσβαση σε αντιρετροϊκή αγωγή
- Οι νέες μολύνσεις με τον ιό HIV κατά το 2013 υπολογίζονται στα 2,1 εκατομμύρια, δηλαδή 38% λιγότερες από ότι το 2001
- Στα τέλη του 2013 περίπου 35 εκατομμύρια άνθρωποι υπολογίζεται ότι ζούσαν με τον ιό HIV
- Στα τέλη του 2013, 240,000 παιδιά υπολογίζεται ότι μολύνθηκαν με τον ιό HIV
- Οι νέες μολύνσεις με τον ιό HIV έχουν μειωθεί κατά 58 % από το 2001
- Τα έφηβα κορίτσια και οι νέες γυναίκες αντιμετωπίζουν ανισότητες με βάση το φύλο τους, αποκλεισμούς, διακρίσεις και βία, γεγονός που τις εκθέτει ακόμη περισσότερο στον κίνδυνο μόλυνσης με τον ιό HIV
- Ο ιός HIV αποτελεί τη βασική αιτία για τον θάνατο των γυναικών που βρίσκονται σε αναπαραγωγική ηλικία σε παγκόσμιο επίπεδο
- Οι θάνατοι από φυματίωση σε ανθρώπους που ζουν με τον HIV έχουν μειωθεί κατά 36% από το 2004
- Στις 250,000 ανήλθαν οι μολύνσεις από τον HIV το 2013 με τα δύο τρίτα από αυτές να αφορούν έφηβα κορίτσια
- Το AIDS αποτελεί πλέον τη βασική αιτία θανάτου μεταξύ εφήβων (ηλικίας 10-19) στην Αφρική και τη δεύτερη πιο συχνή αίτια θανάτου μεταξύ εφήβων σε παγκόσμιο επίπεδο
- Σε πολλές περιπτώσεις, το δικαίωμα της ιδιωτικότητας και της σωματικής ακεραιότητας των εφήβων κοριτσιών δεν γίνεται σεβαστό, με πολλά από τα κορίτσια να αναφέρουν ότι η πρώτη τους σεξουαλική εμπειρία δεν ήταν ηθελημένη
- 2,1 εκατομμύρια έφηβοι υπολογίζεται ότι ζουν με τον HIV από το 2013
- Πάνω από 6,2 εκατομμύρια θάνατοι από ελονοσία αποφεύχθηκαν κατά την περίοδο 2000-2015, πρωτίστως θάνατοι παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε στην Υποσαχάρια Αφρική. Το παγκόσμιο ποσοστό κρουσμάτων ελονοσίας υπολογίζεται ότι μειώθηκε κατά 37% ενώ τα ποσοστά θνησιμότητας κατά 58%
- Κατά το διάστημα 2000-2013, η πρόληψη, η διάγνωση και η θεραπεία της φυματίωσης υπολογίζεται ότι έσωσε 37 εκατομμύρια ζωές. Τα ποσοστά θνησιμότητας από φυματίωση μειώθηκαν κατά 45% ενώ το ποσοστό εμφάνισης της νόσου μειώθηκε κατά 41% για το διάστημα 1990-2013

Ο Στόχος 3 επιδιώκει:

3.1 Έως το 2030, μείωση του ποσοστού της παγκόσμιας μητρικής θνησιμότητας σε λιγότερους από 70 θανάτους ανά 100.000 γεννήσεις.

3.2 Έως το 2030, τερματισμός των αποτρέψιμων θανάτων νεογνών και παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών, με στόχο όλες οι χώρες να μειώσουν τη νεογνική θνησιμότητα στους 12 θανάτους ανά 1,000 γεννήσεις και την παιδική, κάτω των πέντε ετών, θνησιμότητα στους 25 θανάτους ανά 1,000 γεννήσεις.

3.3 Έως το 2030, τερματισμός των επιδημιών του AIDS, της φυματίωσης, της ελονοσίας και άλλων παραμελημένων τροπικών ασθενειών, και καταπολέμηση της ηπατίτιδας, των ασθενειών που μεταδίδονται μέσω του νερού καθώς και άλλων μεταδοτικών ασθενειών.

3.4 Έως το 2030, μείωση κατά το ένα τρίτο της πρόωρης θνησιμότητας από μη-μεταδοτικές ασθένειες μέσω της πρόληψης και της θεραπείας, και προώθηση της ψυχικής υγείας και ευημερίας.

3.5 Ενίσχυση της πρόληψης και της θεραπείας της κατάχρησης ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και της επιβλαβούς κατανάλωσης αλκοόλ.

3.6 Έως το 2020, μείωση του αριθμού των παγκόσμιων θανάτων και τραυματισμών από τροχαία ατυχήματα.

3.7 Έως το 2030, διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένου του οικογενειακού προγραμματισμού, της ενημέρωσης και εκπαίδευσης, και της ενσωμάτωσης της αναπαραγωγικής υγείας σε εθνικές στρατηγικές και προγράμματα.

3.8 Επίτευξη καθολικής υγειονομικής κάλυψης, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των οικονομικών κινδύνων, πρόσβαση σε βασικές ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, καθώς και πρόσβαση όλων σε ασφαλή, αποτελεσματικά, ποιοτικά και προσιτά βασικά φάρμακα και εμβόλια.

3.9 Έως το 2030, διασφάλιση της ουσιαστικής μείωσης του αριθμού των θανάτων και των ασθενειών που οφείλονται σε επικίνδυνες χημικές ουσίες καθώς και στη ρύπανση και τη μόλυνση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους.

3.α Ενίσχυση της εφαρμογής της Σύμβασης Πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον Έλεγχο του Καπνού σε όλες τις χώρες, ως ενδείκνυται.

3.β Υποστήριξη της έρευνας και της ανάπτυξης εμβολίων και φαρμάκων για μεταδοτικές και μη ασθένειες, οι οποίες επηρεάζουν κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες, και παροχή πρόσβασης σε προσιτά βασικά φάρμακα και εμβόλια, σύμφωνα με τη Δήλωση της Ντόχα σχετικά με τη Συμφωνία TRIPS και τη Δημόσια Υγεία, η οποία επιβεβαιώνει το δικαίωμα των αναπτυσσόμενων χωρών να κάνουν πλήρη χρήση των διατάξεων της Συμφωνίας για τα Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας στον Τομέα του Εμπορίου (TRIPS) αναφορικά με τις ευελιξίες που παρέχονται για την προστασία της δημόσιας υγείας, και ιδίως για την πρόσβαση όλων σε φαρμακευτική αγωγή.

3.γ Ουσιαστική αύξηση της χρηματοδότησης για την υγεία και των προσλήψεων, ανάπτυξη, εκπαίδευση και διατήρηση του υγειονομικού δυναμικού των αναπτυσσόμενων χωρών, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη.

3.δ Ενίσχυση της ικανότητας όλων των χωρών, και ιδίως των αναπτυσσόμενων, για την έγκαιρη προειδοποίηση, τη μείωση και τη διαχείριση των εθνικών και παγκόσμιων κινδύνων για την υγεία.

ΣΤΟΧΟΣ 4 - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η απόκτηση ποιοτικής εκπαίδευσης είναι η βάση για τη βελτίωση της ανθρώπινης ζωής και της βιώσιμης ανάπτυξης. Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και τη φοίτηση στα σχολεία των γυναικών και των κοριτσιών. Οι βασικές γνώσεις γραφής και ανάγνωσης έχουν βελτιωθεί τρομερά. Ωστόσο, απαιτούνται τολμηρότερες προσπάθειες για την υλοποίηση του στόχου της καθολικής εκπαίδευσης.

Στοιχεία και αριθμοί

- Η φοίτηση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στις αναπτυσσόμενες χώρες άγγιξε το 91%, ωστόσο, 57 εκατομμύρια παιδιά εξακολουθούν να μην φοιτούν σε σχολεία.
- Περισσότερα από τα μισά παιδιά που δεν φοιτούν σε σχολεία ζουν στην Υποσαχάρια Αφρική
- Εκτιμάται ότι το 50% των παιδιών που δεν φοιτούν στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση ζουν σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις
- 103 εκατομμύρια νέοι παγκοσμίως παρουσιάζουν βασικές ελλείψεις γραμματισμού με το 60% των νέων να είναι γυναίκες

Ο Στόχος 4 επιδιώκει:

4.1 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα ολοκληρώνουν μία ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που οδηγεί σε αντίστοιχα και τελεσφόρα μαθησιακά αποτελέσματα.

4.2 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική ανάπτυξη, φροντίδα και εκπαίδευση, έτσι ώστε να είναι έτοιμα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

4.3 Έως το 2030, διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες σε προσιτή και ποιοτική τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων και των πανεπιστημίων.

4.4 Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων οι οποίοι έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για απασχόληση, αξιοπρεπή εργασία και επιχειρηματικότητα.

4.5 Έως το 2030, εξάλειψη των διακρίσεων με βάση το φύλο στην εκπαίδευση και διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης, σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, των αυτόχθονων πληθυσμών και των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

4.6 Έως το 2030, διασφάλιση ότι η νεολαία στο σύνολό της καθώς και ένα σημαντικό ποσοστό ενηλίκων, τόσο ανδρών όσο και γυναικών, θα πετύχουν τον γραμματισμό και τον αριθμητισμό.

4.7 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω, μεταξύ άλλων, της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, της προαγωγής της κουλτούρας της ειρήνης και της μη-βίας, της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και μέσω της αναγνώρισης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη.

4.α Οικοδόμηση και αναβάθμιση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων οι οποίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών και των ατόμων με αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη το θέμα του φύλου, και παροχή ασφαλών, ειρηνικών, συμμετοχικών και αποδοτικών μαθησιακών περιβαλλόντων για όλους.

4.β Έως το 2020, ουσιαστική επέκταση, σε παγκόσμιο επίπεδο, του αριθμού των διαθέσιμων υποτροφιών στις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες, στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και στις αφρικανικές χώρες, έτσι ώστε να προωθηθούν οι εγγραφές στην ανώτατη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων της επαγγελματικής κατάρτισης, των τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας, καθώς και τεχνικών, μηχανολογικών και επιστημονικών προγραμμάτων, στις ανεπτυγμένες και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες.

4.γ Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση της προσφοράς καταρτισμένων δασκάλων, μέσω, μεταξύ άλλων, της διεθνούς συνεργασίας για την κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού στις αναπτυσσόμενες χώρες και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

ΣΤΟΧΟΣ 5 - ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Ενώ ο κόσμος έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών, με τους Στόχους Ανάπτυξης της Χιλιετίας (συμπεριλαμβανομένης της ίσης πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών), οι γυναίκες και τα κορίτσια συνεχίζουν να υφίστανται τις διακρίσεις και τη βία σε κάθε γωνιά του κόσμου.

Η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί μόνο ένα θεμελιώδες ανθρωπινό δικαίωμα αλλά και απαραίτητο θεμέλιο για έναν ειρηνικό, βιώσιμο και με ευημερία κόσμο.

Παρέχοντας στις γυναίκες και τα κορίτσια ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην υγειονομική περίθαλψη, στην αξιοπρεπή εργασία καθώς και ισότιμη εκπροσώπηση στις διαδικασίες λήψης πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων, ενισχύουμε τις βιώσιμες οικονομίες, παρέχοντας οφέλη στις κοινωνίες και στην ανθρωπότητα συνολικά.

Στοιχεία και αριθμοί

- Περίπου τα δύο τρίτα των χωρών που ανήκουν στις αναπτυσσόμενες περιοχές του κόσμου έχουν πετύχει την ισότητα των φύλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Το 1990 στη νότια Ασία η αναλογία αγοριών κοριτσιών που φοιτούσαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ήταν 74 κορίτσια για κάθε 100 αγόρια. Το 2012 η αναλογία αυτή εξισώθηκε
- Στην Υποσαχάρια Αφρική, την Ωκεανία και τη δυτική Ασία, τα κορίτσια αντιμετωπίζουν ακόμα εμπόδια για την είσοδό τους τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Στη νότια Αφρική, λιγότερες από μία γυναίκες που δραστηριοποιούνται εκτός αγροτικού τομέα αμείβεται για την εργασία της. Το ποσοστό των γυναικών που δραστηριοποιείται στον αγροτικό τομέα και αμείβεται για την εργασία του αυξήθηκε από 35% το 1990 σε 41% το 2015
- Σε σύνολο 46 χωρών, οι γυναίκες πλέον κατέχουν περισσότερο από το 30% των εδρών στα εθνικά κοινοβούλια σε ένα τουλάχιστον από τα σώματα που τα συνθέτουν

Ο Στόχος 5 επιδιώκει:

5.1 Τερματισμός κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών και κοριτσιών, οπουδήποτε.

5.2 Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά όλων των γυναικών και κοριτσιών, τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της σεξουαλικής και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευσης.

5.3 Εξάλειψη όλων των επιβλαβών πρακτικών, όπως ο παιδικός, πρόωρος και καταναγκαστικός γάμος καθώς και ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων.

5.4 Αναγνώριση και εκτίμηση της μη αμειβόμενης φροντίδας και οικιακής εργασίας, μέσω της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, υποδομών και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και της προαγωγής της κοινής ευθύνης μέσα σε ένα νοικοκυριό και στην οικογένεια, ανάλογα με τις εκάστοτε εθνικές ιδιαιτερότητες.

5.5 Διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής καθώς και των ισότιμων ευκαιριών ανάληψης ηγετικού ρόλου των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική και δημόσια ζωή.

5.6 Διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία καθώς και διασφάλιση των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, όπως έχει συμφωνηθεί με βάση το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη, την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, και τα έγγραφα που προέκυψαν από τις διασκέψεις αναθεώρησης.

5.α Δρομολόγηση μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα παράσχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα ως προς τους οικονομικούς πόρους, καθώς και πρόσβαση στην ιδιοκτησία, στον έλεγχο της γης και άλλων μορφών ιδιοκτησίας, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, στις κληρονομίες και στους φυσικούς πόρους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία.

5.β Ενίσχυση της χρήσης της τεχνολογίας γενικής εφαρμογής, και ιδίως της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών, προωθώντας έτσι την ενδυνάμωση των γυναικών.

5.γ Υιοθέτηση και ενίσχυση ορθών πολιτικών και εφαρμόσιμων νομοθεσιών που αποβλέπουν στην προώθηση της ισότητας των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών σε όλα τα επίπεδα.

ΣΤΟΧΟΣ 6 - ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ Το καθαρό και προσβάσιμο νερό για όλους είναι ένα απαραίτητο κομμάτι του κόσμου στον οποίο θέλουμε να ζούμε. Στον πλανήτη υπάρχει επαρκές γλυκό νερό για να το πετύχουμε αυτό. Εξαιτίας όμως των κακών οικονομικών συνθηκών και των ελλιπών υποδομών, κάθε χρόνο εκατομμύρια άνθρωποι και ιδίως παιδιά, πεθαίνουν από ασθένειες που συνδέονται με την ανεπαρκή παροχή νερού, την αποχέτευση και την υγιεινή.

Η λειψυδρία, η κακή ποιότητα του νερού καθώς και οι ανεπαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής έχουν επιπτώσεις στην επισιτιστική ασφάλεια, στις επιλογές των νοικοκυριών και στις ευκαιρίες εκπαίδευσης για τις φτωχές οικογένειες στον κόσμο. Η ξηρασία πλήττει μερικές από τις φτωχότερες χώρες του πλανήτη, επιδεινώνοντας έτσι την πείνα και την κακή διατροφή.

Μέχρι το 2050, τουλάχιστον ένας στους τέσσερις ανθρώπους είναι πιθανό να ζει σε μία χώρα όπου θα βιώνει χρόνια ή επαναλαμβανόμενη έλλειψη γλυκού νερού.

Στοιχεία και Αριθμοί

- 2,6 δισεκατομμύρια άνθρωποι απέκτησαν πρόσβαση σε βελτιωμένες πηγές πόσιμου νερού από το 1990, ωστόσο, 663 εκατομμύρια παραμένουν χωρίς νερό
- Τουλάχιστον 1,8 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως χρησιμοποιούν πηγές πόσιμου νερού οι οποίες είναι μολυσμένες με περιττώματα

- Κατά το διάστημα 1990-2015, το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού που χρησιμοποιούσε βελτιωμένες πηγές πόσιμου νερού αυξήθηκε από 76% σε 91%
- Η λειψυδρία, ωστόσο, επηρεάζει περισσότερο από το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού ενώ προβλέπεται να αυξηθεί. Πάνω από 1,7 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν αυτή τη στιγμή σε λεκάνες απορροής όπου η κατανάλωση του νερού ξεπερνά την προσφορά
- 2,4 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε βασικές εγκαταστάσεις υγιεινής όπως τουαλέτες ή αποχωρητήρια
- Περισσότερο από το 80% των λυμάτων που οφείλεται στις ανθρώπινες δραστηριότητες καταλήγει σε ποτάμια ή στη θάλασσα χωρίς καμία επεξεργασία
- Καθημερινά, περίπου 1000 παιδιά πεθαίνουν από αποτρέψιμες ασθένειες που προκαλούν διάρροια και οι οποίες σχετίζονται με την νερό και την υγιεινή
- Η υδροηλεκτρική ενέργεια αποτελεί την πιο σημαντική και την πιο διαδεδομένη μορφή ανανεώσιμης ενέργειας ενώ από το 2011 έως σήμερα αντιπροσωπεύει το 16% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας παγκοσμίως
- Περίπου το 70% του συνόλου του νερού που προέρχεται από τα ποτάμια, τις λίμνες και τον υδροφόρο ορίζοντα χρησιμοποιείται για την άρδευση
- Οι πλημμύρες και άλλες φυσικές καταστροφές που σχετίζονται με το νερό αντιπροσωπεύουν το 70% των θανάτων που οφείλονται σε φυσικές καταστροφές

Ο Στόχος 6 επιδιώκει:

6.1 Έως το 2030, επίτευξη καθολικής και ισότιμης πρόσβασης σε ασφαλές και ποσιτό πόσιμο νερό για όλους.

6.2 Έως το 2030, επίτευξη επαρκούς και ισότιμης πρόσβασης σε εγκαταστάσεις/συστήματα υγιεινής για όλους, βάζοντας τέλος στην «ανοιχτή απόδευση», δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών καθώς και εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις.

6.3 Έως το 2030, βελτίωση της ποιότητας του νερού, μέσω της μείωσης της ρύπανσης, της εξάλειψης των απορρίψεων, της ελαχιστοποίησης της απελευθέρωσης επικίνδυνων χημικών και υλικών, της μείωσης, κατά το ήμισυ, του ποσοστού των ανεπεξέργαστων υγρών αποβλήτων, καθώς και της σημαντικής αύξησης της ανακύκλωσης και της ασφαλούς επαναχρησιμοποίησης του νερού σε παγκόσμιο επίπεδο.

6.4 Έως το 2030, ουσιαστική αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του ύδατος σε όλους τους τομείς και διασφάλιση της βιώσιμης άντλησης και προμήθειας πόσιμου νερού, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η λειψυδρία και να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των ανθρώπων που πλήττονται από την έλλειψη νερού.

6.5 Έως το 2030, εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδατικών πόρων, σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένου μέσω της διασυνοριακής συνεργασίας, ως ενδείκνυται.

6.6 Έως το 2020, προστασία και αποκατάσταση των υδατικών οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των βουνών, των δασών, των υδροβιότοπων, των ποταμών, των υδροφόρων οριζώντων και των λιμνών.

6.α Έως το 2030, επέκταση της διεθνούς συνεργασίας και υποστήριξη της οικοδόμησης-ικανοτήτων των αναπτυσσόμενων χωρών σε δραστηριότητες και προγράμματα που σχετίζονται με το νερό και την υγιεινή, όπως τη συλλογή υδάτων, την αφαλάτωση, την αποδοτικότητα χρήσης των υδατικών πόρων, την επεξεργασία υγρών αποβλήτων, και τις τεχνολογίες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης ύδατος.

6.β Στήριξη και ενδυνάμωση της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στη βελτίωση της διαχείρισης του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινής.

ΣΤΟΧΟΣ 7 - ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η ενέργεια είναι κεντρικής σημασίας για κάθε σοβαρή πρόκληση και ευκαιρία με την οποία έρχεται αντιμέτωπος ο κόσμος μας. Η εργασία, η ασφάλεια, η κλιματική αλλαγή, η παραγωγή τροφίμων και η αύξηση του εισοδήματος προϋποθέτουν απαραίτητα πρόσβαση σε ενέργεια.

Η βιώσιμη ενέργεια είναι ευκαιρία: μεταμορφώνει τις ζωές, την οικονομία και τον πλανήτη.

Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Μπαν Κι Μουν, ηγείται της πρωτοβουλίας SustainableEnergyforAll (Βιώσιμη Ενέργεια για Όλους), αποβλέποντας στο να διασφαλίσει την καθολική πρόσβαση σε σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας, να βελτιώσει την αποδοτικότητα αλλά και να αυξήσει τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Στοιχεία και Αριθμοί

- Ένας στους πέντε ανθρώπους δεν έχει πρόσβαση σε σύγχρονης μορφής ηλεκτρική ενέργεια
- 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι στηρίζονται στην ξυλεία, τον γαιάνθρακα, τον ξυλάνθρακα και τα ζωικά απόβλητα για τη θέρμανση και το μαγείρεμα
- Η ενέργεια συμβάλλει σημαντικά στην κλιματική αλλαγή, αντιπροσωπεύοντας το 60% των συνολικών εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου
- Η μείωση της έντασης του άνθρακα στον τομέα της ενέργειας αποτελεί μία σημαντική επιδίωξη των μακροπρόθεσμων στόχων για το κλίμα

Ο Στόχος 7 επιδιώκει:

7.1 Έως το 2030, διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης σε προσιτές, αξιόπιστες και σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας.

7.2 Έως το 2030, σημαντική αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα.

7.3 Έως το 2030, διπλασιασμός του παγκόσμιου ποσοστού βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας.

7.α Έως το 2030, ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην έρευνα και τη τεχνολογία καθαρής ενέργειας –συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας και των προηγμένων και καθαρών τεχνολογιών ορυκτών καυσίμων – και να προωθηθούν οι επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές και τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.

7.β Έως το 2030, επέκταση των υποδομών και αναβάθμιση της τεχνολογίας για την παροχή σύγχρονων και βιώσιμων υπηρεσιών ενέργειας για όλους στις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά καθώς και στα περικλειστα αναπτυσσόμενα κράτη, σύμφωνα με τα αντίστοιχα προγράμματα στήριξής τους.

ΣΤΟΧΟΣ 8 - ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Περίπου ο μισός παγκόσμιος πληθυσμός ζει με κατά μέσο όρο δύο δολάρια την ημέρα. Ακόμη, σε πολλά μέρη το να έχει κανείς δουλειά δεν αποτελεί εγγύηση ότι θα ξεφύγει από τη φτώχεια. Αυτή η βραδεία και άνιση πρόοδος απαιτεί να αναθεωρήσουμε αλλά και να εκσυγχρονίσουμε τις οικονομικές και κοινωνικές μας πολιτικές που στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας.

Η διαρκής έλλειψη αξιοπρεπών ευκαιριών εργασίας, οι ανεπαρκείς επενδύσεις και η υποκατανάλωση οδηγούν σε διάβρωση του βασικού κοινωνικού συμβολαίου που διέπει τις δημοκρατικές κοινωνίες: ότι όλοι πρέπει να μοιραζόμαστε την πρόοδο. Η δημιουργία θέσεων εργασίας θα παραμείνει μία σημαντική πρόκληση για σχεδόν όλες τις οικονομίες από το 2015 και έπειτα.

Η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη προϋποθέτει ότι οι κοινωνίες θα δημιουργήσουν τις συνθήκες εκείνες οι οποίες θα επιτρέψουν στους ανθρώπους να έχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και οι οποίες θα τονώνουν την οικονομία χωρίς ωστόσο να βλάπτουν το περιβάλλον. Οι ευκαιρίες απασχόλησης και οι αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας είναι επίσης απαραίτητες για όλες τις ηλικίες του εργασιακά ενεργού πληθυσμού.

Στοιχεία και αριθμοί

- Η παγκόσμια ανεργία αυξήθηκε από 170 εκατομμύρια το 2007 σε 202 εκατομμύρια το 2012, 75 εκ των οποίων είναι νέοι άνδρες και γυναίκες
- Περίπου 2,2 εκατομμύρια άνθρωποι αυτή τη στιγμή ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας (το οποίο ορίζεται στα 2 δολάρια). Η εξάλειψη της φτώχειας είναι δυνατή μόνο μέσω σταθερών και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας
- 470 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας είναι απαραίτητες σε παγκόσμιο επίπεδο για να καλύψουν την ανάγκη των νεοεισερχόμενων στον εργασιακό κόσμο για το διάστημα 2016-2030

Ο Στόχος 8 επιδιώκει:

8.1 Διατήρηση της κατά κεφαλήν οικονομικής ανάπτυξης με βάση τις εθνικές περιστάσεις, και ιδίως όσον αφορά τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες διατήρηση τουλάχιστον του 7% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ετησίως.

8.2 Επίτευξη υψηλότερων επιπέδων οικονομικής παραγωγικότητας, μέσω της διαφοροποίησης, της τεχνολογικής αναβάθμισης και καινοτομίας, στρέφοντας την προσοχή σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης εργασίας.

8.3 Προώθηση πολιτικών προσανατολισμένων στην ανάπτυξη, οι οποίες στηρίζουν τις παραγωγικές δραστηριότητες, τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, και ενθαρρύνουν την επισημοποίηση και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, μέσω της πρόσβασής τους σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

8.4 Έως το 2030, βαθμιαία βελτίωση της αποδοτικότητας των παγκόσμιων πόρων σε σχέση με την κατανάλωση και παραγωγή, και προσπάθεια διαχωρισμού της οικονομικής ανάπτυξης από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το Δεκαετές Πλαίσιο Προγράμματος για τη Βιώσιμη Κατανάλωση και Παραγωγή, με τις ανεπτυγμένες χώρες να ηγούνται του εγχειρήματος αυτού.

8.5 Έως το 2030, επίτευξη πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες, συμπεριλαμβανομένων των νέων ανθρώπων και των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και εξασφάλιση της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.

8.6 Έως το 2020, ουσιαστική μείωση του ποσοστού των νέων που δεν απασχολούνται, μορφώνονται ή εκπαιδεύονται.

8.7 Ανάλυση άμεσων και αποτελεσματικών μέτρων για την εξάλειψη της αναγκαστικής εργασίας, τον τερματισμό της σύγχρονης δουλείας και της εμπορίας ανθρώπων, τη διασφάλιση της απαγόρευσης και εξάλειψης των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της στρατολόγησης και της χρησιμοποίησης παιδιών-στρατιωτών, και τον τερματισμό, έως το 2025, όλων των μορφών παιδικής εργασίας.

8.8 Προστασία εργασιακών δικαιωμάτων και προαγωγή ασφαλών συνθηκών εργασίας για όλους τους εργάτες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων μεταναστών, και ιδίως των γυναικών μεταναστριών καθώς και εκείνων που έχουν επισφαλείς θέσεις απασχόλησης.

8.9 Έως το 2030, σχεδιασμός και εφαρμογή πολιτικών που προωθούν τον βιώσιμο τουρισμό, ο οποίος δημιουργεί θέσεις εργασίας και προάγει τους τοπικούς πολιτισμούς και προϊόντα.

8.10 Ενίσχυση της ικανότητας των εγχώριων χρηματοπιστωτικών θεσμών προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευρυνθεί η πρόσβαση σε τραπεζικές, ασφαλιστικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για όλους.

8.α Αύξηση της υποστήριξης της πρωτοβουλίας Βοήθεια για το Εμπόριο (Aid For Trade) για τις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, μέσω του Ενισχυμένου Ολοκληρωμένου Πλαισίου για την Τεχνική Συνδρομή σε θέματα Εμπορίου στις Λιγότερο Ανπτυγμένες Χώρες.

8.β Έως το 2020, ανάπτυξη και θέση σε εφαρμογή μίας παγκόσμιας στρατηγικής για την απασχόληση των νέων και εφαρμογή του Παγκόσμιου Συμφώνου Απασχόλησης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

ΣΤΟΧΟΣ 9 - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Επενδύσεις στις υποδομές : Οι συγκοινωνίες, η άρδευση, η ενέργεια, οι τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας είναι σημαντικές για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενίσχυση κοινοτήτων σε πολλές χώρες. Έχει γίνει πλέον κατανοητό ότι η αύξηση της παραγωγικότητας και των εισοδημάτων καθώς και οι βελτιώσεις στον τομέα της υγείας και της εκπαίδευσης προϋποθέτουν επενδύσεις στις υποδομές.

Η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανική ανάπτυξη αποτελεί την κύρια πηγή δημιουργίας εισοδήματος, επιτρέποντας την ταχεία και διαρκή αύξηση του βιοτικού επιπέδου για όλους τους ανθρώπους ενώ παρέχει τεχνολογικές λύσεις για την περιβαλλοντικά ορθή βιομηχανοποίηση.

Η τεχνολογική πρόοδος αποτελεί τη βάση των προσπαθειών μας να υλοποιήσουμε περιβαλλοντικούς στόχους όπως η αύξηση των πόρων και η αποδοτικότητα της ενέργειας. Όπως χωρίς την τεχνολογία και την καινοτομία δεν υφίσταται βιομηχανοποίηση, έτσι και χωρίς τη βιομηχανοποίηση δεν υφίσταται ανάπτυξη.

Στοιχεία και αριθμοί

- Αρκετές αναπτυσσόμενες χώρες παρουσιάζουν ελλείψεις βασικών υποδομών όπως δρόμοι, ηλεκτρική ενέργεια, εγκαταστάσεις υγιεινής, νερό καθώς και ελλείψεις στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών
- Περίπου 2,6 δισεκατομμύρια άνθρωποι στον αναπτυσσόμενο κόσμο δεν έχουν μόνιμη πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια
- 2,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως δεν έχουν πρόσβαση σε βασικές εγκαταστάσεις υγιεινής ενώ περίπου 800 εκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε νερό, με πολλές εκατοντάδες χιλιάδων από αυτούς να ζουν στην Υποσαχάρια Αφρική και στη νότια Ασία
- Περίπου 1-1,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστες τηλεφωνικές υπηρεσίες
- Οι ποιοτικές υποδομές επιδρούν θετικά στην επίτευξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών στόχων
- Οι ανεπαρκείς υποδομές οδηγούν στην αδυναμία πρόσβασης στις αγορές, στην εργασία, στην πληροφόρηση και την εκπαίδευση ενώ αποτελούν σοβαρό εμπόδιο για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες
- Οι μη ολοκληρωμένες υποδομές θέτουν περιορισμούς στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση
- Για πολλές αφρικανικές χώρες και ιδίως εκείνες με χαμηλό εισόδημα, οι υπάρχοντες περιορισμοί σχετικά με τις υποδομές επηρεάζουν την παραγωγικότητα των εταιρειών κατά περίπου 40%
- Ο κατασκευαστικός κλάδος αποτελεί μία σημαντική πηγή απασχόλησης, παρέχοντας 470 εκατομμύρια θέσεις εργασίας παγκοσμίως το 2009, αριθμός ο οποίος μπορεί να μεταφραστεί στο 16% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού το οποίο ανέρχεται στα 2,9 δισεκατομμύρια

εργαζομένους. Το 2013 υπολογίζεται ότι οι θέσεις εργασίας στον κατασκευαστικό κλάδο ξεπέρασαν το μισό δισεκατομμύριο

- Ο πολλαπλασιασμός των θέσεων εργασίας στη βιομηχανία έχει θετικές συνέπειες στην κοινωνία. Κάθε νέα θέση εργασίας στον κατασκευαστικό κλάδο δημιουργεί 2,2 θέσεις σε άλλους κλάδους
- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή και στη βιομηχανική επεξεργασία διαδραματίζουν τον πιο σημαντικό ρόλο στα πρώτα στάδια της βιομηχανοποίησης ενώ είναι ουσιαστικά εκείνες που δημιουργούν τις περισσότερες θέσεις εργασίας. Αποτελούν το 90% του επιχειρηματικού κόσμου παγκοσμίως ενώ αντιπροσωπεύουν το 50-60% της απασχόλησης
- Σε χώρες όπου υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα, ο αριθμός των απασχολούμενων σε τομείς των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας ανέρχεται σήμερα στα 2,3 περίπου εκατομμύρια. Ωστόσο, δεδομένων των ελλিপών στοιχείων ο αριθμός είναι αναμφίβολα υψηλότερος. Λόγω του αυξανόμενου ενδιαφέροντος στις εναλλακτικές πηγές ενέργειας ο αριθμός των εργαζομένων στις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας υπολογίζεται να αγγίξει τα 20 εκατομμύρια έως το 2030
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες έχουν τεράστιες προοπτικές εκβιομηχάνισης στον τομέα των τροφίμων και των ποτών (γεωργική βιομηχανία)
- Οι χώρες μέσου εισοδήματος μπορούν να επωφεληθούν, εμπλεκόμενες στις βιομηχανίες βασικών μετάλλων και μεταλλικών προϊόντων, οι οποίες προσφέρουν ένα μεγάλο εύρος προϊόντων που παρουσιάζει σημαντική αύξηση σε διεθνές επίπεδο
- Στις αναπτυσσόμενες χώρες, με τα βίαια το 30% της αγροτικής παραγωγής υφίσταται βιομηχανική επεξεργασία. Στις χώρες υψηλού εισοδήματος το 98% επεξεργάζεται. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικές ευκαιρίες για τις αναπτυσσόμενες χώρες στον τομέα των αγροτικών επιχειρήσεων

Ο Στόχος 9 επιδιώκει:

9.1 Δημιουργία ποιοτικών, αξιόπιστων, βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και διασυνοριακών υποδομών, για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της ανθρώπινης ευημερίας, εστιάζοντας στην προσιτή και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές για όλους.

9.2 Προαγωγή της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης βιομηχανοποίησης και ουσιαστική αύξηση, έως το 2030, του ποσοστού της απασχόλησης στον βιομηχανικό κλάδο και του Ακαθάριστου Εγχώριου

Προϊόντος, σε συνάρτηση με τις εθνικές περιστάσεις, καθώς και διπλασιασμός του ποσοστού απασχόλησης στον βιομηχανικό κλάδο στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

9.3 Αύξηση της πρόσβασης των μικρής-κλίμακας βιομηχανικών και άλλων επιχειρήσεων, ιδίως των αναπτυσσόμενων χωρών, σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, παρέχοντας προσιτές πιστώσεις, και ενσωμάτωσή τους στις αλυσίδες αξίας και στις αγορές.

9.4 Έως το 2030, αναβάθμιση υποδομών και μετασκευή βιομηχανιών προκειμένου αυτές να καταστούν βιώσιμες, αυξάνοντας την αποδοτική χρήση των πόρων και ενθαρρύνοντας την υιοθέτηση περισσότερο καθαρών και περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών και βιομηχανικών μεθόδων, με όλες τις χώρες να αναλαμβάνουν δράση, προς αυτή την κατεύθυνση, με βάση τις δυνατότητές τους.

9.5 Ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας, αναβάθμιση των τεχνολογικών ικανοτήτων του βιομηχανικού κλάδου σε όλες τις χώρες, και ιδίως στις αναπτυσσόμενες, συμπεριλαμβανομένου, έως το 2030, της ενθάρρυνσης της καινοτομίας και της ουσιαστικής αύξησης του αριθμού των εργαζομένων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, κατά 1 εκατομμύριο, καθώς και της αύξησης των δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.

9.α Διευκόλυνση της ανάπτυξης των βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών στις αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω ενισχυμένης χρηματοοικονομικής, τεχνολογικής και τεχνικής υποστήριξης σε χώρες της Αφρικής, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στις περικλειστές αναπτυσσόμενες χώρες και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

9.β Στήριξη της εγχώριας τεχνολογικής ανάπτυξης, έρευνας και καινοτομίας στις αναπτυσσόμενες χώρες, διασφαλίζοντας ένα ευνοϊκό περιβάλλον πολιτικής που θα στηρίζει, μεταξύ άλλων, τη βιομηχανική διαφοροποίηση και την προστιθέμενη αξία των εμπορευμάτων.

9.γ Σημαντική αύξηση της πρόσβασης στην τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών, και επιδίωξη για την παροχή καθολικής και προσιτής πρόσβασης στο διαδίκτυο στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες έως το 2020.

ΣΤΟΧΟΣ 10 - ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Η διεθνής κοινότητα έχει κάνει σημαντικά βήματα με στόχο να απαλλάξει τους ανθρώπους από τη φτώχεια. Τα πιο ευάλωτα έθνη, δηλαδή οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, τα περικλειστά αναπτυσσόμενα αλλά και τα μικρά νησιωτικά κράτη, συνεχίζουν να σημειώνουν πρόοδο στη μείωση της φτώχειας. Εντούτοις, η ανισότητα συνεχίζει να υφίσταται ενώ παρατηρούνται μεγάλες διαφορές στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης και σε άλλα αγαθά.

Επιπλέον, ενώ η διαφορά εισοδήματος μεταξύ χωρών έχει μειωθεί, η ανισότητα στο εσωτερικό των χωρών έχει αυξηθεί. Ολοένα και περισσότερο καλλιεργείται η πεποίθηση ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν επαρκεί για τη μείωση της φτώχειας, αν η εκείνη –οικονομική ανάπτυξη– δεν είναι συμμετοχική

και δεν περιλαμβάνει τις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική.

Στοιχεία και αριθμοί

- Κατά μέσο όρο και με βάση το μέγεθος του πληθυσμού, η ανισότητα των εισοδημάτων αυξήθηκε κατά 11% στις αναπτυσσόμενες χώρες για το διάστημα 1990-2010
- Η συντριπτική πλειονότητα των νοικοκυριών στις αναπτυσσόμενες χώρες (δηλαδή περισσότερο από το 75% του πληθυσμού τους) ζει σήμερα σε κοινωνίες όπου τα εισοδήματα είναι ακόμη πιο άνισα κατανομημένα από ότι ήταν στη δεκαετία του 90'
- Στοιχεία δείχνουν πως από ένα σημείο και έπειτα η ανισότητα είναι επιζήμια τόσο για την ανάπτυξη όσο και για τη μείωση της φτώχειας, την ποιότητα των σχέσεων στον δημόσιο τομέα και στον τομέα της πολιτικής αλλά και για το αίσθημα της ικανοποίησης και της ευταξίας του ατόμου
- Η ανισότητα των εισοδημάτων μπορεί να αποφευχθεί. Αρκετές χώρες κατάφεραν να συγκρατήσουν ή να μειώσουν την ανισότητά των εισοδημάτων, πετυχαίνοντας ταυτόχρονα την ανάπτυξη
- Η ανισότητα των εισοδημάτων δεν μπορεί να καταπολεμηθεί όμως αποτελεσματικά αν δεν αντιμετωπιστεί η λανθάνουσα ανισότητα που αποτρέπει την ύπαρξη ευκαιριών
- Σύμφωνα με μία παγκόσμια έρευνα που διεξήγαγε το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής ανά τον κόσμο αναγνωρίζουν ότι η ανισότητα στις χώρες τους έχει υψηλά ποσοστά και αποτελεί πιθανή απειλή στη μακροπρόθεσμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- Η κοινωνική προστασία έχει αυξηθεί σημαντικά σε παγκόσμιο επίπεδο, ωστόσο, τα άτομα με αναπηρίες είναι έως και πέντε φορές πιο πιθανό από το μέσο όρο να προβούν σε υψηλές δαπάνες για την υγεία τους
- Παρά τις συνολικές μειώσεις του ποσοστού της μητρικής θνησιμότητας, στην πλειονότητα των αναπτυσσόμενων χωρών οι γυναίκες της επαρχίας είναι έως και τρεις φορές πιο πιθανό να πεθάνουν κατά τη διάρκεια του τοκετού από ότι οι γυναίκες που ζουν στα αστικά κέντρα

Ο Στόχος 10 επιδιώκει:

10.1 Έως το 2030, προοδευτική επίτευξη και διατήρηση της αύξησης του εισοδήματος για το κατώτερο 40% του πληθυσμού με ρυθμό υψηλότερο του μέσου εθνικού.

10.2 Έως το 2030, ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης.

10.3 Διασφάλιση των ισότιμων ευκαιριών και μείωση των αποτελεσμάτων των ανισοτήτων, μέσω, μεταξύ άλλων, της εξάλειψης νόμων, πολιτικών και πρακτικών που επιτρέπουν διακρίσεις, και της προαγωγής των κατάλληλων νομοθεσιών, πολιτικών και δράσεων σε σχέση με αυτό το θέμα.

10.4 Υιοθέτηση πολιτικών, ιδιαίτερα φορολογικών και μισθολογικών, καθώς και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και προοδευτική επίτευξη μεγαλύτερης ισότητας.

10.5 Βελτίωση της ρύθμισης και της παρακολούθησης των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και ιδρυμάτων, και ενίσχυση της εφαρμογής αυτών των ρυθμίσεων.

10.6 Διασφάλιση της ενισχυμένης εκπροσώπησης και φωνής των αναπτυσσόμενων χωρών στη λήψη αποφάσεων σε παγκόσμιους οικονομικούς και χρηματοπιστωτικούς θεσμούς, προκειμένου να παρέχονται πιο αποτελεσματικοί, αξιόπιστοι, υπεύθυνοι και νομιμοποιημένοι θεσμοί.

10.7 Διευκόλυνση της μεθοδικής, ασφαλούς, ομαλής και υπεύθυνης μετανάστευσης και της κινητικότητας των ανθρώπων, μέσω της εφαρμογής σχεδιασμένων και καλά διαχειριζόμενων μεταναστατευτικών πολιτικών.

10.α Εφαρμογή της αρχής της ειδικής και διαφοροποιημένης διαχείρισης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, σύμφωνα με τις συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

10.β Ενθάρρυνση της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας και των χρηματικών ροών, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων επενδύσεων, σε κράτη όπου εμφανίζεται μεγαλύτερη ανάγκη, και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, τις αφρικανικές χώρες καθώς και στα μικρά αναπτυσσόμενα περικλειστά και νησιωτικά κράτη, σύμφωνα με τα εθνικά τους σχέδια και προγράμματα.

10.γ Έως το 2030, μείωση, σε ποσοστό λιγότερο του 3%, των εξόδων συναλλαγής για τα εμβάσματα των μεταναστών, και εξάλειψη των ροών εμβασμάτων με κόστος που υπερβαίνει το 5%.

ΣΤΟΧΟΣ 11 - ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Οι πόλεις αποτελούν κόμβους για την ανταλλαγή ιδεών, για το εμπόριο, τον πολιτισμό, την επιστήμη, την παραγωγικότητα, την κοινωνική ανάπτυξη κ.ά. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, οι πόλεις έχουν δώσει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να προοδεύσουν κοινωνικά και οικονομικά.

Το να διατηρήσουμε, ωστόσο, τις πόλεις με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργούνται θέσεις εργασίας και να προάγεται η ευημερία χωρίς την ταυτόχρονη κατάχρηση γης και την κατασπατάληση πόρων είναι μία πρόκληση από μόνο του.

Κάποιες από τις συχνές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα αστικά κέντρα είναι η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η έλλειψη κονδυλίων για την παροχή βασικών υπηρεσιών καθώς και η έλλειψη επαρκούς στέγασης και η υποβάθμιση των υποδομών.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις μπορούν να ξεπεραστούν με τέτοιο τρόπο ώστε να συνεχίσουν να ακμάζουν και να αναπτύσσονται, βελτιώνοντας ταυτόχρονα τη χρήση πόρων και μειώνοντας τη μόλυνση και τη φτώχεια. Το μέλλον το οποίο θέλουμε, είναι ένα μέλλον όπου οι πόλεις θα προσφέρουν ευκαιρίες για όλους, πρόσβαση σε υπηρεσίες, ενέργεια, στέγαση, μεταφορές κ.ά.

Στοιχεία και Αριθμοί

- Σήμερα, 3,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως, δηλαδή η μισή ανθρωπότητα, κατοικεί σε πόλεις
- Μέχρι το 2030, τουλάχιστον το 60% του παγκόσμιου πληθυσμού θα κατοικεί σε αστικές περιοχές
- Το 95% της αστικής επέκτασης που θα συντελεστεί κατά τις επόμενες δεκαετίες θα αφορά τον αναπτυσσόμενο κόσμο
- 828 εκατομμύρια άνθρωποι σήμερα ζουν σε παραγκουπόλεις ενώ ο αριθμός τους συνεχίζει να αυξάνεται
- Οι πόλεις του κόσμου καταλαμβάνουν μόλις το 3% του εδάφους της Γης, είναι όμως υπεύθυνες για το 60-80% της κατανάλωσης ενέργειας αλλά και για το 75% της εκπομπής αερίων του άνθρακα
- Η ταχεία αστικοποίηση ασκεί πίεση στα αποθέματα γλυκού νερού, στα λύματα, στο περιβάλλον όπου ζούμε αλλά και στη δημόσια υγεία
- Οι πυκνοκατοικημένες πόλεις μπορούν να επιφέρουν αποτελεσματικά κέρδη και τεχνολογικές καινοτομίες, μειώνοντας την κατανάλωση πόρων και ενέργειας

Ο Στόχος 11 επιδιώκει:

11.1 Έως το 2030, διασφάλιση της πρόσβασης όλων σε επαρκή, ασφαλή, προσιτή στέγαση και βασικές υπηρεσίες, και αναβάθμιση των φτωχογειτονιών.

11.2 Έως το 2030, παροχή ασφαλών, προσιτών, προσβάσιμων και βιώσιμων συστημάτων μεταφοράς για όλους, βελτίωση της ασφάλειας των δρόμων, κυρίως μέσω της επέκτασης των δημόσιων

συγκοινωνιών, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως είναι οι γυναίκες, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρίες και οι ηλικιωμένοι.

11.3 Έως το 2030, βελτίωση της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης αστικοποίησης για όλους καθώς και των ικανοτήτων για συμμετοχικό, ολοκληρωμένο και βιώσιμο σχεδιασμό και διαχείριση των ανθρώπινων οικισμών για όλες τις χώρες.

11.4 Ενίσχυση των προσπαθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

11.5 Έως το 2030, σημαντική μείωση του αριθμού των θανάτων και του αριθμού των πληγέντων από φυσικές καταστροφές, καθώς και των άμεσων οικονομικών απωλειών σε σχέση με το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν που οφείλεται σε φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των σχετιζόμενων με το νερό καταστροφών, εστιάζοντας στην προστασία των φτωχών και των ανθρώπων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

11.6 Έως το 2030, μείωση του δυσμενούς, κατά κεφαλήν, περιβαλλοντικού αντίκτυπου των πόλεων, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και τη διαχείριση των αστικών και άλλων αποβλήτων.

11.7 Έως το 2030, παροχή καθολικής πρόσβασης σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους πράσινους και δημόσιους χώρους, ιδίως για τις γυναίκες και τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία.

11.α Υποστήριξη θετικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεσμών μεταξύ των αστικών, περιαστικών και αγροτικών περιοχών, μέσω της ενδυνάμωσης του εθνικού και περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

11.β Έως το 2020, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των πόλεων και των ανθρώπινων οικισμών που υιοθετούν και εφαρμόζουν ολοκληρωμένες πολιτικές και σχέδια τα οποία αποβλέπουν στην κοινωνική ένταξη, στην αποδοτικότητα των πόρων, στην άμβλυνση των επιπτώσεων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στην ανθεκτικότητα απέναντι στις καταστροφές, καθώς και ανάπτυξη και εφαρμογή μιας ολιστικής διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών σε όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με το Πλαίσιο Sendai για τη Μείωση των Κινδύνων από Καταστροφές 2015-2030.

11.γ Υποστήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, μέσω οικονομικής και τεχνικής βοήθειας, για την οικοδόμηση βιώσιμων και ανθεκτικών κτιρίων με τη χρήση τοπικών υλών.

ΣΤΟΧΟΣ 12 - ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση αφορά την προώθηση πόρων και την αποδοτικότητα της ενέργειας, την προώθηση βιώσιμων υποδομών και παροχών πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες καθώς τις πράσινες και αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας, στοχεύοντας έτσι σε μία πιο ποιοτική ζωή για όλους. Η

εφαρμογή της βοηθά στη συνολική επίτευξη των σχεδίων ανάπτυξης, μειώνοντας μελλοντικά το οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος, ενισχύοντας ταυτόχρονα τον οικονομικό ανταγωνισμό ενώ συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας.

Η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση αποβλέπει στο «να παράγει περισσότερα και καλύτερα με όσο το δυνατόν λιγότερα», αυξάνοντας τα καθαρά κέρδη ευημερίας από τις οικονομικές δραστηριότητες μέσω της μείωσης της χρήσης πόρων, της υποβάθμισης και της μόλυνσης του κύκλου ζωής. Η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση βελτιώνει την ποιότητα ζωής. Εμπλέκει διάφορους φορείς συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, καταναλωτών, ερευνητών, επιστημόνων, καταστημάτων λιανικού εμπορίου, μέσων ενημέρωσης, υπηρεσιών που συνεργάζονται για την ανάπτυξη καθώς και εκείνους που είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής.

Απαιτεί επίσης μία συστημική προσέγγιση και συνεργασία μεταξύ παραγόντων που δραστηριοποιούνται στην εφοδιαστική αλυσίδα από τον παραγωγό έως τον καταναλωτή. Προϋποθέτει την εμπλοκή των καταναλωτών μέσω ενημέρωσης και μόρφωσης τους σχετικά με τη βιώσιμη κατανάλωση και τον βιώσιμο τρόπο ζωής. Αυτό καθίσταται δυνατό παρέχοντας τους επαρκή πληροφόρηση μέσω προτύπων και συστημάτων επισήμανσης και προτρέποντάς τους να συμμετάσχουν σε βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις μεταξύ άλλων.

Στοιχεία και αριθμοί

- Κάθε χρόνο υπολογίζεται ότι το 1/3 του παραγόμενου φαγητού, αριθμός ο οποίος ισοδυναμεί σε 1,3 δισεκατομμύρια τόνους τροφής, αξίας περίπου 1 τρισεκατομμυρίου, καταλήγει να σαπίζει στους κάδους απορριμμάτων των καταναλωτών και των λιανεμπόρων ή να καταστρέφεται λόγω των κακών πρακτικών μεταφοράς ή συγκομιδής
- Αν οι άνθρωποι στον πλανήτη αντικαθιστούσαν τους κοινούς λαμπτήρες με λαμπτήρες οικονομίας, τότε ο κόσμος θα μπορούσε να εξοικονομεί 120 δισεκατομμύρια ετησίως
- Αν ο παγκόσμιος πληθυσμός αγγίξει τα 9,6 δισεκατομμύρια έως το 2050, τότε θα χρειαστούν σχεδόν τρεις πλανήτες σαν τη Γη για να παράσχουν τους απαραίτητους φυσικούς πόρους που χρειάζονται για τη διατήρηση του σύγχρονου τρόπου ζωής

Νερό

- Λιγότερο από το 3% του νερού στον πλανήτη είναι πόσιμο, με το 2,5% να βρίσκεται σε παγωμένη μορφή στην Ανταρκτική, την Αρκτική και τους παγετώνες. Η ανθρωπότητα λοιπόν

θα πρέπει να στηριχθεί στο 0,5 % που απομένει για να καλύψει τις ανάγκες σε γλυκό νερό των οικοσυστημάτων αλλά και των ανθρώπων

- Ο άνθρωπος μολύνει το πόσιμο νερό γρηγορότερα από ότι η φύση μπορεί να ανακυκλώσει και να καθαρίσει το νερό που βρίσκεται στα ποτάμια και τις λίμνες
- Περισσότερο από 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι ακόμη δεν έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό
- Η υπέρμετρη κατανάλωση του νερού μπορεί να οδηγήσει σε λειψυδρία
- Το νερό, είναι ένα αγαθό που προσφέρεται δωρεάν από τη φύση, ωστόσο, οι υποδομές που το παρέχουν είναι δαπανηρές

Ενέργεια

- Παρά την τεχνολογική πρόοδο η οποία έχει βελτιώσει την ενεργειακή απόδοση, η χρήση της ενέργειας από τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ αναμένεται να αυξηθεί κατά 35% μέχρι το 2020. Η εμπορική και η οικιακή χρήση της ενέργειας είναι ο δεύτερος πιο ραγδαία αναπτυσσόμενος τομέας ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο έπειτα από τις μεταφορές.
- Το 2002 τα αποθέματα μηχανοκίνητων οχημάτων στις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ ανέρχονταν σε 550 εκατομμύρια οχήματα (το 75% των οποίων ήταν Ι.Χ.). Για το 2020 αναμένεται μία αύξηση της τάξης του 32% στα ΙΧ. Ταυτόχρονα, ο αριθμός των χιλιομέτρων που διανύουν τα οχήματα σήμερα αναμένεται να αυξηθεί κατά 40% παγκοσμίως ενώ οι εναέριες μεταφορές πρόκειται να τριπλασιαστούν την ίδια περίοδο
- Τα νοικοκυριά καταναλώνουν το 29% της παγκόσμιας ενέργειας και είναι συνεπώς υπεύθυνα για το 21 % των εκπομπών αερίων του άνθρακα
- Το 1/5 της τελικής κατανάλωσης ενέργειας του κόσμου για το 2013 προέρχονταν από ανανεώσιμες πηγές

Τροφή

- Αν και οι βασικές επιπτώσεις των τροφίμων στο περιβάλλον οφείλονται στην παραγωγή τους (γεωργία, επεξεργασία τροφίμων) τα νοικοκυριά, εντούτοις, επηρεάζουν και εκείνα με τον τρόπο τους μέσω των διατροφικών τους συνηθειών. Γεγονός που επηρεάζει το περιβάλλον μέσω της ενέργειας που καταναλώνεται για το μαγείρεμα της τροφής, αλλά και την παραγωγή αποβλήτων
- 3 δισεκατομμύρια τόνοι τροφίμων καταλήγουν στους κάδους κάθε χρόνο ενώ σχεδόν 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι υποσιτίζονται και άλλο ένα λιμοκτονεί

- Η υπερκατανάλωση της τροφής είναι επιζήμια τόσο για την υγεία μας όσο και για το περιβάλλον
- 2 δισεκατομμύρια άνθρωποι σε παγκόσμιο επίπεδο είναι υπέρβαροι ή παχύσαρκοι
- Η υποβάθμιση του εδάφους και η μείωση της γονιμότητάς του, η μη βιώσιμη χρήση του νερού, η υπεραλίευση καθώς και η υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος μειώνουν την ικανότητα των φυσικών πόρων να μας προμηθεύσουν με τρόφιμα

Ο Στόχος 12 επιδιώκει:

12.1 Εφαρμογή του Δεκαετούς Πλαισίου Προγραμμάτων για τα Πρότυπα Βιώσιμης Κατανάλωσης και Παραγωγής, με όλες τις χώρες να αναλαμβάνουν δράση, με τις ανεπτυγμένες να ηγούνται του εγχειρήματος αυτού, λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη και τις ικανότητες των αναπτυσσόμενων χωρών.

12.2 Έως το 2030, επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης και της επαρκούς χρήσης των φυσικών πόρων.

12.3 Έως το 2030, μείωση, κατά το ήμισυ, των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων παγκοσμίως, σε επίπεδο λιανικού εμπορίου και καταναλωτών, καθώς και μείωση των απωλειών τροφίμων σε όλη την αλυσίδα παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών έπειτα από τη συγκομιδή.

12.4 Έως το 2020, επίτευξη της περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης των χημικών και όλων των αποβλήτων σε όλη τη διάρκεια ζωής τους, σύμφωνα με τα διεθνώς συμφωνηθέντα πλαίσια, και σημαντική μείωση των εκπομπών τους στον αέρα, το νερό και το έδαφος, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις τους στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

12.5 Έως το 2030, ουσιαστική μείωση της παραγωγής αποβλήτων μέσω της πρόληψης, της μείωσης, της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης.

12.6 Ενθάρρυνση των εταιρειών, ιδίως των μεγάλων και υπερεθνικών, να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές και να ενσωματώσουν πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα στις εκθέσεις τους.

12.7 Προαγωγή των βιώσιμων πρακτικών δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις εθνικές πολιτικές και τις προτεραιότητες.

12.8 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι άνθρωποι παντού έχουν την απαραίτητη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και έναν τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.

12.α Στήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών προκειμένου να ενισχύσουν την επιστημονική και τεχνολογική τους ικανότητα, που θα τις ωθήσει προς ένα πιο βιώσιμο πρότυπο κατανάλωσης και παραγωγής.

12.β Ανάπτυξη και χρησιμοποίηση εργαλείων παρακολούθησης του αντίκτυπου της βιώσιμης ανάπτυξης στον βιώσιμο τουρισμό, ο οποίος δημιουργεί θέσεις εργασίας και προωθεί την τοπική κουλτούρα και προϊόντα.

12.γ Εξορθολογισμός των μη αποδοτικών επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, οι οποίες ενθαρρύνουν την ανεξέλεγκτη κατανάλωση, εξαλείφοντας τις στρεβλώσεις της αγοράς, σύμφωνα με τις εθνικές περιστάσεις, και μεταξύ άλλων, μέσω της αναδιάρθρωσης της φορολογίας και της κατάργησης των επιζήμιων επιδοτήσεων, όπου υπάρχουν, ώστε να αποτυπώνονται οι αρνητικές περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες των αναπτυσσόμενων χωρών και ελαχιστοποιώντας τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στην ανάπτυξή τους με τρόπο που να προστατεύονται οι φτωχοί και οι πληγείσες κοινότητες.

ΣΤΟΧΟΣ 13 - ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει πλέον κάθε χώρα σε κάθε ήπειρο. Διαταράσσει τις εθνικές οικονομίες και επηρεάζει τις ζωές ενώ έχει σημαντικές επιπτώσεις στους ανθρώπους, τις κοινότητες και τις χώρες του σήμερα αλλά ακόμα περισσότερο του αύριο.

Οι άνθρωποι έρχονται αντιμέτωποι με τις σοβαρές επιπτώσεις που προκαλεί η κλιματική αλλαγή, όπως για παράδειγμα η αλλαγή των καιρικών συνθηκών, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας και άλλα ακόμα πιο ακραία καιρικά φαινόμενα. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, οι οποίες οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και οι οποίες συνεχίζουν να αυξάνονται, είναι αυτές που οδηγούν στην κλιματική αλλαγή. Τη δεδομένη χρονική στιγμή καταγράφονται τα πιο υψηλά ποσοστά τους στην ιστορία. Αν δεν δράσουμε, η μέση παγκόσμια θερμοκρασία της επιφάνειας του πλανήτη προβλέπεται να αυξηθεί κατά τη διάρκεια του 21^{ου} αιώνα και είναι πιθανό να ξεπεράσει ακόμα και τους 3 βαθμούς Κελσίου. Μάλιστα, ορισμένες περιοχές του πλανήτη αναμένεται να θερμανθούν ακόμη περισσότερο. Οι φτωχότεροι και οι πιο ευάλωτοι άνθρωποι είναι αυτοί που επηρεάζονται περισσότερο.

Σήμερα, οι προσιτές και κλιμακούμενες λύσεις, που είναι διαθέσιμες, επιτρέπουν στις χώρες να μεταπηδήσουν σε πιο καθαρές και προσαρμοστικές οικονομίες. Οι ρυθμοί αλλαγής εντείνονται καθώς ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι στρέφονται σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και επιλέγουν μία σειρά από μέτρα που θα μειώσουν τις εκπομπές και θα αυξήσουν τις επιλογές προσαρμογής.

Η κλιματική αλλαγή, ωστόσο, είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο το οποίο δεν γνωρίζει σύνορα. Οι εκπομπές σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη επηρεάζουν τους ανθρώπους οπουδήποτε. Πρόκειται για ένα πρόβλημα το οποίο απαιτεί συντονισμένες λύσεις σε διεθνές επίπεδο αλλά και διεθνή συνεργασία έτσι ώστε να βοηθήσουμε τις αναπτυσσόμενες χώρες να μεταβούν σε μία οικονομία

χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής οι χώρες εργάστηκαν συλλογικά, υιοθετώντας την παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα, τον περασμένο Δεκέμβριο στο Παρίσι.

Στοιχεία και Αριθμοί

Χάρη στη Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή γνωρίζουμε πλέον ότι:

- Από το 1880 μέχρι το 2012, η μέση παγκόσμια θερμοκρασία αυξήθηκε κατά 0,85 βαθμούς Κελσίου. Αυτό θα μπορούσε να μεταφραστεί ως εξής: για κάθε ένα βαθμό που αυξάνεται η θερμοκρασία, η παραγωγή των δημητριακών μειώνεται κατά περίπου 5%
- Η παραγωγή καλαμποκιού, σιταριού και άλλων βασικών καλλιεργειών έχει υποστεί μείωση 40 εκατοστών σε παγκόσμιο επίπεδο από το 1981 έως το 2002 εξαιτίας του θερμότερου κλίματος
- Οι ωκεανοί θερμαίνονται, η ποσότητα του χιονιού και του πάγου έχουν μειωθεί και η στάθμη της θάλασσας έχει αυξηθεί. Από το 1901 μέχρι το 2010 η μέση στάθμη της θάλασσας έχει αυξηθεί κατά 19 εκατοστά ενώ οι ωκεανοί επεκτείνονται εξαιτίας της θέρμανσης και του λιώσιματος των πάγων. Η έκταση των πάγων στην Αρκτική θάλασσα συρρικνώνεται κάθε δεκαετία από το 1979 κατά 1,07 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα
- Δεδομένων των παρόντων συγκεντρώσεων και των διαρκών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου είναι πιθανό μέχρι το τέλος του αιώνα η παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας να υπερβεί τον 1,5 βαθμό Κελσίου συγκριτικά με την περίοδο 1850-1900. Οι ωκεανοί του κόσμου θα συνεχίσουν να θερμαίνονται ενώ οι πάγοι θα συνεχίσουν να λιώνουν. Η μέση αύξηση της στάθμης τη θάλασσας προβλέπεται να αγγίξει τα 34-30 εκατοστά μέχρι το 2065 και τα 40-63 μέχρι το 2100. Οι περισσότερες επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή θα συνεχίσουν να επιμένουν για αρκετούς αιώνες ακόμη και αν οι εκπομπές αερίων σταματήσουν
- Οι παγκόσμιες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) έχουν αυξηθεί κατά περίπου 50% από το 1990
- Οι εκπομπές αυτές παρουσίασαν μεγαλύτερη αύξηση κατά το διάστημα 2000- 2010 παρά στις τρεις προηγούμενες δεκαετίες
- Είναι ακόμη δυνατό, χρησιμοποιώντας μία σειρά από τεχνολογικά μέτρα και αλλαγές στη συμπεριφορά μας, να περιορίσουμε την αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας στους 2 βαθμούς Κελσίου πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα
- Οι σημαντικές τεχνολογικές και θεσμικές αλλαγές θα αποτελέσουν την καλύτερη ευκαιρία ώστε η παγκόσμια θέρμανση να μην ξεπεράσει αυτό το όριο

Ο Στόχος 13 επιδιώκει:

13.1 Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικής ικανότητας όλων των χωρών έναντι των κινδύνων και των φυσικών καταστροφών που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή.

13.2 Ενσωμάτωση των μέτρων για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχεδιασμούς.

13.3 Βελτίωση της εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης, καθώς και της ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας σχετικά με θέματα που αφορούν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή, τη μείωση των επιπτώσεων και την έγκαιρη προειδοποίηση

13.α Εφαρμογή της δέσμευσης που έχουν αναλάβει οι ανεπτυγμένες χώρες μέρη της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, σχετικά με τον στόχο για την από κοινού ετήσια διάθεση 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων, μέχρι το 2020, μέσω διαφόρων πηγών, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών, στο πλαίσιο της ανάληψης ουσιαστικών δράσεων άμβλυνσης των επιπτώσεων και διαφάνειας στην εφαρμογή, και την πλήρη λειτουργία του Πράσινου Ταμείου για το Κλίμα μέσω της κεφαλαιοποίησής του το συντομότερο δυνατό.

13.β Προώθηση μηχανισμών για την αύξηση της ικανότητας σχετικά με τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και τη διαχείριση θεμάτων που αφορούν την κλιματική αλλαγή στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των νέων καθώς και των τοπικών και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.

ΣΤΟΧΟΣ 14 - ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Οι ωκεανοί του κόσμου και τα συστατικά τους στοιχεία όπως η θερμοκρασία, η χημεία, τα ρεύματα και η θαλάσσια ζωή, είναι αυτοί που δίνουν ώθηση στα παγκόσμια συστήματα κάνοντας τη Γη κατοικήσιμη για την ανθρωπότητα.

Το νερό της βροχής, το πόσιμο νερό, ο καιρός, το κλίμα, οι ακτογραμμές, μεγάλο μέρος της τροφής μας ακόμα και το οξυγόνο που αναπνέουμε είναι προϊόντα που μας παρέχει αλλά και ρυθμίζει η

θάλασσα. Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας, οι ωκεανοί και οι θάλασσες έχουν αποτελέσει ζωτικής σημασίας διαύλους για το εμπόριο και τις μεταφορές.

Η προσεκτική διαχείριση αυτού του σπουδαίου παγκόσμιου πόρου είναι το κλειδί για ένα βιώσιμο μέλλον.

Στοιχεία και αριθμοί

- Οι ωκεανοί καλύπτουν τα $\frac{3}{4}$ της επιφάνειας της Γης, περιλαμβάνουν το 97% του νερού του πλανήτη ενώ αντιπροσωπεύουν το 99% του χώρου σε όγκο όπου ζουν έμβια όντα
- Περισσότερα από 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι εξαρτώνται από τη θαλάσσια και την παράκτια βιοποικιλότητα για τον βιοπορισμό τους
- Σε παγκόσμιο επίπεδο η αγοραία αξία των θαλάσσιων και των παράκτιων πόρων και βιομηχανιών υπολογίζεται ότι ανέρχεται στα 3 τρισεκατομμύρια ετησίως, με άλλα λόγια το 5% του παγκόσμιου ΑΕΠ
- Οι ωκεανοί περιέχουν περίπου 200,000 αναγνωρισμένα είδη ζώων, ο πραγματικός αριθμός, ωστόσο, ίσως να ανέρχεται σε εκατομμύρια
- Οι ωκεανοί απορροφούν το 30% του διοξειδίου του άνθρακα που παράγεται από τους ανθρώπους, μειώνοντας έτσι τον αντίκτυπο της παγκόσμιας θέρμανσης
- Οι ωκεανοί αποτελούν τη μεγαλύτερη πηγή πρωτεΐνης του κόσμου, με περισσότερα από 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους να εξαρτώνται από τους ωκεανούς
- Η θαλάσσια αλιεία απασχολεί είτε έμμεσα είτε άμεσα περισσότερα από 200 εκατομμύρια ανθρώπους
- Οι επιχορηγήσεις για την αλιεία συντελούν στην ταχεία μείωση πολλών ειδών ψαριών ενώ αποτρέπουν τις προσπάθειες για τη διάσωση και την αποκατάσταση της παγκόσμιας αλιείας και των συναφών θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα ο κλάδος αυτός να αποκομίζει 50 εκατομμύρια δολάρια ετησίως λιγότερα από ότι θα μπορούσε
- Περίπου το 40% των ωκεανών του κόσμου επηρεάζεται από ανθρώπινες δραστηριότητες όπως η μόλυνση, η υπεραλίευση και η απώλεια των παράκτιων οικοσυστημάτων

Ο Στόχος 14 επιδιώκει:

14.1 Έως το 2025, πρόληψη και σημαντική μείωση όλων των μορφών θαλάσσιας ρύπανσης, ιδίως της ρύπανσης από χερσαίες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων απορριμμάτων και της ρύπανσης από θρεπτικές ουσίες.

14.2 Έως το 2020, βιώσιμη διαχείριση και προστασία των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις, μέσω της ενίσχυσης της ανθεκτικότητάς τους, καθώς και ανάληψη δράσης για την αποκατάστασή τους, έτσι ώστε να επιτευχθούν υγιείς και παραγωγικοί ωκεανοί.

14.3 Ελαχιστοποίηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οξίνισης των ωκεανών, μέσω της ενίσχυσης της επιστημονικής συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα.

14.4 Έως το 2020, αποτελεσματική ρύθμιση της αλιευτικής συγκομιδής και τερματισμός της υπεραλίευσης, της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, των καταστρεπτικών αλιευτικών τεχνικών, καθώς και εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων βασισμένων στην επιστήμη, έτσι ώστε να αποκατασταθούν τα αποθέματα αλιευμάτων το συντομότερο δυνατό, τουλάχιστον σε επίπεδα που θα επιτρέπουν την παραγωγή της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης, όπως καθορίζονται από τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά.

14.5 Έως το 2020, διατήρηση τουλάχιστον του 10% των θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών, σύμφωνα με το εθνικό και διεθνές δίκαιο και με βάση τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία.

14.6 Έως το 2020, απαγόρευση συγκεκριμένων μορφών επιδοτήσεων αλιείας, οι οποίες συντελούν στην πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα και την υπερεκμετάλλευση, εξάλειψη των επιδοτήσεων που συντελούν στην παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία, και αποφυγή της εισαγωγής νέων τέτοιων επιδοτήσεων, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι η κατάλληλη και αποτελεσματική ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσόμενων και λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των διαπραγματεύσεων που διενεργούνται στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου σχετικά με τις αλιευτικές επιδοτήσεις.^[1]

14.7 Έως το 2030, αύξηση των οικονομικών ωφελειών για τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες από τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων, μέσω της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας, των υδατοκαλλιεργειών και του τουρισμού.

14.α Αύξηση της επιστημονικής γνώσης, ανάπτυξη των ερευνητικών ικανοτήτων και μεταφορά της θαλάσσιας τεχνολογίας, λαμβάνοντας υπόψη τα Κριτήρια και τις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τη Μετάδοση της Θαλάσσιας Τεχνολογίας της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής, έτσι ώστε να βελτιωθεί η υγεία των ωκεανών και να ενισχυθεί η συμβολή της θαλάσσιας βιοποικιλότητας στην ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών, και ιδίως των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

14.β Παροχή πρόσβασης των παραδοσιακών αλιέων μικρής κλίμακας στους θαλάσσιους πόρους και τις αγορές.

14.γ Ενίσχυση της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης των ωκεανών και των πόρων τους, μέσω της εφαρμογής του διεθνούς δικαίου, όπως προβλέπεται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία παρέχει το νομικό πλαίσιο για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση

των ωκεανών και των πόρων τους, όπως αναφέρεται στην παρ. 158 του κειμένου αποτελεσμάτων της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, με τίτλο «Το μέλλον που θέλουμε».

ΣΤΟΧΟΣ 15 - ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Τα δάση καλύπτουν το 30% της επιφάνειας της Γης και παρέχουν επισιτιστική ασφάλεια και καταφύγιο. Τα δάση συνιστούν επίσης στοιχείο-κλειδί για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της βιοποικιλότητας ενώ αποτελούν το «σπίτι» των αυτόχθονων πληθυσμών. Κάθε χρόνο, δεκατρία εκατομμύρια εκτάρια δασών χάνονται με τη διαρκή υποβάθμιση των ξηρών περιοχών να έχει οδηγήσει στην ερημοποίηση 3,6 δισεκατομμυρίων εκταρίων.

Η αποψίλωση και η ερημοποίηση, που οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και στην κλιματική αλλαγή, δημιουργούν μεγάλες προκλήσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη ενώ έχουν επηρεάσει τις ζωές και τον βιοπορισμό εκατομμυρίων ανθρώπων στη μάχη τους κατά της φτώχειας. Εντούτοις, συντελούνται προσπάθειες για τη διαχείριση των δασών και την καταπολέμηση της ερημοποίησης.

Στοιχεία και Αριθμοί

Δάση

- Περίπου 1,6 δισεκατομμύρια άνθρωποι εξαρτώνται από τα δάση για το βιοπορισμό τους. Στον αριθμό αυτό περιλαμβάνονται 70 εκατομμύρια αυτόχθονες λαοί
- Τα δάση αποτελούν το σπίτι για περισσότερο από το 80% όλων των χερσαίων ειδών ζώων, φυτών και εντόμων

Ερημοποίηση

- 2,6 δισεκατομμύρια άνθρωποι εξαρτώνται άμεσα από την γεωργία, όμως το 52% τη γης που χρησιμοποιείται για γεωργικούς σκοπούς επηρεάζεται μέτρια έως και σοβαρά από την υποβάθμιση του εδάφους
- Από το 2008, η υποβάθμιση του εδάφους υπολογίζεται ότι επηρέασε τη ζωή 1,5 δισεκατομμυρίων ανθρώπων παγκοσμίως
- Η απώλεια αρόσιμης γης υπολογίζεται ότι έχει αυξηθεί κατά 30-35 φορές περισσότερο από ότι συνέβαινε παλαιότερα
- Εξαιτίας της ξηρασίας και της ερημοποίησης κάθε χρόνο χάνονται 12 εκατομμύρια εκτάρια (23 εκτάρια κάθε λεπτό) στη θέση των οποίων θα μπορούσαν να είχαν καλλιεργηθεί 20 εκατομμύρια τόνοι δημητριακών

- Το 74% των φτωχών ανθρώπων συνδέεται άμεσα με την υποβάθμιση της γης σε παγκόσμιο επίπεδο

Βιοποικιλότητα

- Από τα 8,300 είδη ζώων στον κόσμο το 8% έχει εξαφανιστεί ενώ το 22% απειλείται με εξαφάνιση
- Από τα περισσότερα από 80,000 είδη δέντρων μόνο το 1% έχει μελετηθεί με στόχο την πιθανή τους αξιοποίηση
- Τα ψάρια αποτελούν το 20% της ζωικής πρωτεΐνης για περίπου 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους. Μόνο δέκα είδη παρέχουν το 30% των θαλάσσιων αλιευμάτων ενώ δέκα ακόμα είδη είναι υπεύθυνα για το 50% των υδατοκαλλιεργειών
- Περισσότερο από το 80% της ανθρώπινης διατροφής στηρίζεται στα φυτά. Το ρύζι, το καλαμπόκι και το σιτάρι αποτελούν το 60% της ενεργειακής πρόσληψης
- Περισσότερο από το 80% των ανθρώπων που ζουν στις αγροτικές περιοχές των αναπτυσσόμενων χωρών βασίζεται σε φάρμακα φυτικής προέλευσης για την κάλυψη της βασικής τους υγειονομικής περίθαλψης
- Οι μικροοργανισμοί και τα ασπόνδυλα αποτελούν το κλειδί για τις «υπηρεσίες του οικοσυστήματος» όμως η συνεισφορά τους δεν είναι γνωστή και σπάνια αναγνωρίζεται

Ο Στόχος 15 επιδιώκει:

15.1 Έως το 2020, διασφάλιση της διατήρησης, αποκατάστασης και βιώσιμης χρήσης των χερσαίων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημάτων εσωτερικών υδάτων και των υπηρεσιών τους, ιδίως των δασών, των υδροβιότοπων, των βουνών και των ξηρών ζωνών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς συμφωνίες.

15.2 Έως το 2020, προαγωγή της εφαρμογής της βιώσιμης διαχείρισης όλων των τύπων των δασών, τερματισμός της αποψίλωσης, αποκατάσταση των υποβαθμισμένων δασών και ουσιαστική αύξηση της δάσωσης και της αναδάσωσης παγκοσμίως.

15.3 Έως το 2030, καταπολέμηση της απερίμωσης, αποκατάσταση υποβαθμισμένων γαιών και εδαφών, συμπεριλαμβανομένων των εδαφών που επηρεάζονται από την απερίμωση, την ξηρασία και τις πλημμύρες, και επιδίωξη της επίτευξης ενός κόσμου με μηδενική υποβάθμιση της γης.

15.4 Έως το 2030, διασφάλιση της διατήρησης των ορεινών οικοσυστημάτων συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητάς τους, έτσι ώστε ενισχυθεί η ικανότητά τους να παράσχουν οφέλη απαραίτητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

15.5 Ανάλυση επείγουσας και ουσιαστικής δράσης για τη μείωση της υποβάθμισης των φυσικών οικοτόπων, την αποτροπή της απώλειας της βιοποικιλότητας καθώς και την προστασία και την πρόληψη, έως το 2020, της εξαφάνισης απειλούμενων ειδών.

15.6 Προαγωγή του δίκαιου και ισότιμου καταμερισμού των οφελών που προέρχονται από τη χρήση των γενετικών πόρων και προαγωγή της κατάλληλης πρόσβασης σε τέτοιους πόρους, όπως έχει συμφωνηθεί διεθνώς.

15.7 Ανάλυση άμεσης δράσης για τον τερματισμό της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας, και την αντιμετώπιση τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης παράνομων προϊόντων χλωρίδας και πανίδας.

15.8 Έως το 2020, θέσπιση μέτρων για την πρόληψη της εισαγωγής και τη σημαντική μείωση του αντίκτυπου των χωροκατακτητικών ξένων ειδών στα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, και τον έλεγχο ή εξάλειψη των κυριότερων από αυτά τα είδη.

15.9 Έως το 2020, ενσωμάτωση της αξίας των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας στον εθνικό και τοπικό σχεδιασμό, στις αναπτυξιακές διαδικασίες και στις στρατηγικές και υπολογισμούς μείωσης της φτώχειας.

15.α Κινητοποίηση και σημαντική αύξηση των οικονομικών πόρων από όλες τις πηγές για τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

15.β Κινητοποίηση σημαντικών πόρων από όλες τις πηγές και σε όλα τα επίπεδα για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και παροχή επαρκών κινήτρων στις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να προωθήσουν τέτοιου είδους διαχείριση, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης και της αναδάσωσης.

15.γ Ενίσχυση της παγκόσμιας στήριξης των προσπαθειών καταπολέμησης της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών, αυξάνοντας την ικανότητα των τοπικών κοινοτήτων να επιδιώκουν ευκαιρίες βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης.

ΣΤΟΧΟΣ 16 - ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Ο 16^{ος} Στόχος από τους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι αφιερωμένος στην προαγωγή ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Κοινωνιών που θα παρέχουν ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη καθώς και αποτελεσματικούς και υπεύθυνους θεσμούς σε όλα τα επίπεδα.

Στοιχεία και αριθμοί

- Ανάμεσα στους θεσμούς τα μεγαλύτερα ποσοστά διαφθοράς εντοπίζονται στο δικαστικό σύστημα και στην αστυνομία
- Η διαφθορά, η δωροδοκία, η κλοπή και φοροδιαφυγή κοστίζουν περίπου 1,26 τρισεκατομμύρια δολάρια για τις αναπτυσσόμενες χώρες ετησίως. Το ποσό αυτό θα μπορούσε πολύ εύκολα να χρησιμοποιηθεί για να αυξήσει το ποσό των 1,25 δολαρίων ημερησίως με το οποίο ζουν πολλοί άνθρωποι στον κόσμο, για τουλάχιστον έξι χρόνια
- Το ποσοστό των παιδιών που εγκαταλείπουν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, εξαιτίας των συγκρούσεων στις χώρες τους, άγγιξε το 50% το 2011, ποσοστό που μεταφράζεται σε 28,5 εκατομμύρια παιδιά. Ο αριθμός αυτός υποδεικνύει τις συνέπειες που μπορούν να επιφέρουν οι ασταθείς κοινωνίες σε έναν από τους σημαντικότερους στόχους της Ατζέντας 2030: την εκπαίδευση
- Το κράτος δικαίου και η ανάπτυξη είναι έννοιες αλληλένδετες που ενισχύουν η μία την άλλη, γεγονός που τις κάνει απαραίτητες για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο

Ο Στόχος 16 επιδιώκει:

16.1 Σημαντική μείωση όλων των μορφών βίας και των σχετικών ποσοστών θανάτων παντού.

16.2 Τερματισμός της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης, της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και όλων των μορφών βίας και βασανιστηρίων που υφίστανται τα παιδιά.

16.3 Προαγωγή του κράτους δικαίου, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους.

16.4 Έως το 2030, σημαντική μείωση των παράνομων ροών χρημάτων και όπλων, ενίσχυση της ανάκτησης και επιστροφής κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων και καταπολέμηση κάθε μορφής οργανωμένου εγκλήματος.

16.5 Ουσιαστική μείωση κάθε μορφής διαφθοράς και δωροδοκίας.

16.6 Ανάπτυξη αποτελεσματικών, υπεύθυνων και διαφανών θεσμών σε όλα τα επίπεδα.

16.7 Διασφάλιση της υπεύθυνης, χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχικής και αντιπροσωπευτικής λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα.

16.8 Διεύρυνση και ενίσχυση της συμμετοχής των αναπτυσσόμενων χωρών στους θεσμούς παγκόσμιας διακυβέρνησης.

16.9 Έως το 2030, παροχή νομικής ταυτότητας σε όλους, συμπεριλαμβανομένης της ληξιαρχικής καταχώρησης των γεννήσεων.

16.10 Διασφάλιση της δημόσιας πρόσβασης σε πληροφορίες και προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών, σύμφωνα με τις εκάστοτε εθνικές νομοθεσίες και διεθνείς συμφωνίες.

16.α Ενίσχυση των σχετικών εθνικών θεσμών, μέσω της διεθνούς συνεργασίας, για την οικοδόμηση ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, με στόχο την πρόληψη της βίας και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του εγκλήματος.

16.β Προαγωγή και εφαρμογή νόμων που δεν δημιουργούν διακρίσεις και πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης

ΣΤΟΧΟΣ 17 - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Η επίτευξη της ατζέντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη προϋποθέτει συνεργασίες μεταξύ των κυβερνήσεων, του ιδιωτικού τομέα καθώς και της κοινωνίας των πολιτών. Αυτές οι χωρίς αποκλεισμούς συνεργασίες, οι οποίες βασίζονται σε αρχές, αξίες, κοινό όραμα, κοινούς στόχους και οι οποίες τοποθετούν τους ανθρώπους και τον πλανήτη στο επίκεντρο, είναι απαραίτητες, σε παγκόσμιο, περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Υπάρχει επιτακτική ανάγκη να κινητοποιήσουμε, να ανακατευθύνουμε και να ξεκλειδώσουμε τη μετασχηματιστική δύναμη των τρισεκατομμυρίων δολαρίων από τους ιδιωτικούς πόρους ώστε να υλοποιήσουμε τους στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι μακροχρόνιες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων ξένων επενδύσεων, είναι αναγκαίες σε κρίσιμους τομείς των αναπτυσσόμενων χωρών. Μεταξύ αυτών των τομέων είναι η βιώσιμη ενέργεια, οι υποδομές και οι μεταφορές καθώς και η πληροφόρηση και οι τεχνολογίες της επικοινωνίας. Ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να προσδιορίσει τη σαφή του κατεύθυνση. Η αναθεώρηση και ο έλεγχος, οι κανονισμοί και τα κίνητρα τα οποία επιτρέπουν τέτοιες επενδύσεις, θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν έτσι ώστε να

προσελκύσουν επενδύσεις και να ενισχύσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι εθνικοί μηχανισμοί παρακολούθησης όπως οι ανώτατοι ελεγκτικοί θεσμοί και μηχανισμοί εποπτείας από τους νομοθέτες θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν.

Στοιχεία και Αριθμοί

- Το 2014 η επίσημη βοήθεια για αναπτυξιακούς σκοπούς ανήλθε σε 135,200 εκατομμύρια δολάρια, το υψηλότερο ποσοστό που έχει ποτέ καταγραφεί
- Το 79% των εισαγωγών από τις αναπτυσσόμενες χώρες εισήρθε στις ανεπτυγμένες χώρες χωρίς δασμούς
- Το δανειακό βάρος των αναπτυσσόμενων χωρών παραμένει σταθερό στο 3% των εσόδων από τις εξαγωγές
- Ο αριθμός των χρηστών του διαδικτύου στην Αφρική σχεδόν διπλασιάστηκε κατά τα τέσσερα τελευταία χρόνια
- Το 30% της νεολαίας του παγκόσμιου πληθυσμού είναι «ψηφιακά αναθρεμμένη» και χρησιμοποιεί ενεργά το διαδίκτυο για τουλάχιστον πέντε χρόνια
- Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα 4 δισεκατομμύρια άνθρωποι που δεν χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σήμερα με το 90% από αυτούς να ανήκουν στον αναπτυσσόμενο κόσμο

Ο Στόχος 17 επιδιώκει:

Χρηματοδότηση

17.1 Ενίσχυση της κινητοποίησης εγχώριων πόρων, μέσω της διεθνούς στήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να βελτιωθεί η εγχώρια ικανότητα για τη συλλογή φόρων και άλλων εσόδων.

17.2 Πλήρης εφαρμογή, από τις ανεπτυγμένες χώρες, των δεσμεύσεών τους για την παροχή επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης αρκετών ανεπτυγμένων χωρών για επίτευξη του στόχου παροχής 0,7% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος για επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια (EAB/AEE) προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και 0,15% έως 0,20% της EAB/AEE προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Οι χώρες που παρέχουν Επίσημη Αναπτυξιακή Βοήθεια ενθαρρύνονται να θέσουν ως στόχο τους την παροχή τουλάχιστον του 0,20% της EAB/AEE στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

17.3 Κινητοποίηση επιπλέον χρηματοδοτικών πόρων για τις αναπτυσσόμενες χώρες από πολλαπλές πηγές.

17.4 Βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες προκειμένου να επιτύχουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους τους, μέσω συντονισμένων πολιτικών που στοχεύουν στην προώθηση της χρηματοδότησης, ελάφρυνσης και αναδιάρθρωσης του χρέους, ως ενδείκνυται, καθώς και αντιμετώπιση του εξωτερικού χρέους των υπερχρεωμένων φτωχών χωρών προκειμένου να μειωθεί η αδυναμία εξόφλησής του.

17.5 Υιοθέτηση και εφαρμογή καθεστώτων προώθησης των επενδύσεων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

Τεχνολογία

17.6 Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ Βορρά-Νότου, Νότου-Νότου καθώς και των τριγωνικών περιφερειακών και διεθνών συνεργασιών σε θέματα σχετικά με την πρόσβαση στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία, και ενίσχυση της ανταλλαγής γνώσεων με αμοιβαία συμφωνηθέντες όρους, μέσω ενός βελτιωμένου συντονισμού των υπαρχόντων μηχανισμών, ιδίως σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών, καθώς και μέσω ενός παγκόσμιου μηχανισμού τεχνολογικής διευκόλυνσης.

17.7 Προαγωγή της ανάπτυξης, μεταφοράς, διάδοσης και διάχυσης περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών στις αναπτυσσόμενες χώρες, με ευνοϊκούς και προτιμησιακούς όρους, όπως έχουν αμοιβαία συμφωνηθεί.

17.8 Έως το 2017, πλήρης λειτουργία της τράπεζας τεχνολογίας (technology bank) και του μηχανισμού οικοδόμησης ικανότητας στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, και ενδυνάμωση της χρήσης των βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής, και ιδίως των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας.

Ανάπτυξη Ικανοτήτων

17.9 Ενίσχυση της διεθνούς στήριξης για την εφαρμογή αποτελεσματικής και στοχοθετημένης οικοδόμησης ικανότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να προωθηθούν εθνικά σχέδια εφαρμογής όλων των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης, μέσω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας Βορρά-Νότου, Νότου-Νότου καθώς και των τριγωνικών συνεργασιών.

Εμπόριο

17.10 Προαγωγή ενός καθολικού, βάσει κανόνων, ανοικτού, απαλλαγμένου από διακρίσεις και ισότιμου πολυμερούς συστήματος εμπορίου στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, μέσω της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων για την Αναπτυξιακή Ατζέντα της Ντόχα.

17.11 Σημαντική αύξηση των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών, ιδίως έχοντας ως στόχο τον διπλασιασμό του μεριδίου των παγκόσμιων εξαγωγών των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών μέχρι το 2020.

17.12 Έγκαιρη υλοποίηση της εφαρμογής της πρόσβασης στις απαλλαγμένες από δασμούς και ποσοτώσεις αγορές, σε διαρκή βάση, για όλες τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, διασφαλίζοντας ότι οι προτιμησιακοί κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται στις εισαγωγές από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες είναι διαφανείς και απλοί και συμβάλλουν στη διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές.

Συστημικά προβλήματα

Θεσμική και πολιτική συνοχή

17.13 Ενίσχυση της παγκόσμιας μακροοικονομικής σταθερότητας, μέσω του συντονισμού και της συνοχής των πολιτικών που ακολουθούνται.

17.14 Ενίσχυση της συνοχής των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

17.15 Σεβασμός του πολιτικού χώρου και της ηγεσίας, κάθε χώρας, αναφορικά με τη θέσπιση και εφαρμογή πολιτικών που στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Πολυμερείς εταιρικές συνεργασίες

17.16 Ενίσχυση της Παγκόσμιας Σύμπραξης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία συμπληρώνεται από πολυμερείς συμπράξεις που κινητοποιούν και μοιράζονται τη γνώση, την εμπειρογνωμοσύνη, την τεχνολογία και τους χρηματοδοτικούς πόρους, προκειμένου να στηριχθεί η επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε όλες τις χώρες, και ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.

17.17 Ενθάρρυνση και προώθηση των αποτελεσματικών συμπράξεων του δημοσίου, του δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, με βάση την εμπειρία και τις στρατηγικές άντλησης πόρων που παρέχουν οι συμπράξεις.

Στοιχεία, έλεγχος και αξιοπιστία

17.18 Έως το 2020, ενίσχυση της υποστήριξης της οικοδόμησης ικανότητας των αναπτυσσόμενων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών και των μικρών νησιωτικών αναπτυσσόμενων κρατών, προκειμένου να αυξηθεί σημαντικά η διαθεσιμότητα υψηλής ποιότητας, έγκαιρων και αξιόπιστων δεδομένων, διαχωρισμένων κατά εισόδημα, φύλο, ηλικία, φυλή, εθνικότητα, μεταναστευτικό στάτους, αναπηρία, γεωγραφική τοποθεσία και άλλα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τα εκάστοτε εθνικά πλαίσια.

17.19 Έως το 2030, αξιοποίηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη μετρήσεων της προόδου της βιώσιμης ανάπτυξης συμπληρωματικών του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, και υποστήριξη της οικοδόμησης στατιστικής ικανότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: Μελέτη περίπτωσης: Το παράδειγμα της Εθνικής Τράπεζας

6.1: Υιοθέτηση πρακτικών αειφορίας από τις τράπεζες

Την αξία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης αναγνωρίζουν ολοένα και περισσότερο οι τράπεζες μας και εντάσσουν την έννοια της κοινωνικής υπευθυνότητας στις στρατηγικές τους επιλογές, όπως αναφέρεται σε πρόσφατη μελέτη της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ). Προς αυτή την κατεύθυνση οι τράπεζες εφαρμόζουν εκτεταμένα προγράμματα κοινωνικής προσφοράς υποστηρίζοντας σημαντικές εκπαιδευτικές, πολιτιστικές, αθλητικές, περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες και υλοποιώντας πλήθος χορηγικών ενεργειών προς ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και κοινωφελείς μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ΕΜΕΑ, 2010). Ειδικότερα στον Τομέα του Περιβάλλοντος οι τράπεζες ακολουθούν συγκεκριμένη περιβαλλοντική πολιτική με κύριους άξονες την εξοικονόμηση της ενέργειας, όπως μείωση της καταναλώσεως ηλεκτρικού ρεύματος, τη διαχείριση αποβλήτων (π.χ. ανακύκλωση χαρτιού).

6.2: Επιλογή Εθνικής Τράπεζας ως αντικείμενο μελέτης

Ιδρύθηκε το 1999 και αποτελεί τον εθνικό εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη «CSR Europe». Η Εθνική Τράπεζα αποτελεί κύριο μέλος του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη από το Δεκέμβριο του 2008.

Το 2012 το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη συγκρότησε από εκπροσώπους των μελών του την Ομάδα Εργασίας «Διαφάνεια και Διακυβέρνηση» με σκοπό τη σύνταξη ενός Οδηγού Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Στην ομάδα αυτή συμμετείχε ενεργά και η Εθνική Τράπεζα με 2 εκπροσώπους της. Η Ομάδα ολοκλήρωσε το έργο της το 2014 παρουσιάζοντας τον «Οδηγό Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας: Διαφάνεια και Διακυβέρνηση».

Το 2014, στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης για την κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, η Εθνική Τράπεζα υπέβαλε τις παρατηρήσεις και απόψεις της στο Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ το οποίο συμμετείχε ως συλλογικός φορέας στη διαβούλευση αυτή.

Το 2015, κατά τη Γενική Συνέλευση του Δικτύου, ο Υποδιευθυντής Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Εθνικής Τράπεζας εξελέγη για μια τριετία ως μέλος στο Δ.Σ. του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

6.2.1: Με ευθύνη για την οικονομία

Βασική προτεραιότητα της Εθνικής Τράπεζας αποτελεί η δημιουργία αξίας για τον Μέτοχο, για τον Πελάτη, για τον Εργαζόμενο και για την Κοινωνία γενικότερα, σε συνδυασμό με κοινωνικά υπεύθυνες πρακτικές και δράσεις στο πλαίσιο της λειτουργίας της.

Οι στρατηγικές προτεραιότητες της Τράπεζας είναι η ανάπτυξη και περαιτέρω εξέλιξη του τομέα της λιανικής τραπεζικής και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η ικανοποίηση των αναγκών της ελληνικής οικογένειας, η αύξηση των χορηγούμενων δανείων, με επέκταση σε ελκυστικούς εγχώριους επιχειρηματικούς τομείς, η αποτελεσματική διαχείριση των δανείων σε καθυστέρηση, με στόχο τη στήριξη των

βιώσιμων επιχειρήσεων και η βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας, με τον ανασχεδιασμό των διαδικασιών και τη βελτιστοποίηση των διοικητικών λειτουργιών.

6.2.2: Με ευθύνη για την αγορά

Η Εθνική Τράπεζα, ο παλαιότερος χρηματοπιστωτικός οργανισμός στην Ελλάδα με ιστορία 175 χρόνων και με ένα ευρύτατο δίκτυο καταστημάτων, δραστηριοποιείται στην αγορά με βάση τις αρχές της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, αποτελώντας έναν πυλώνα σταθερότητας και ανάπτυξης για τη χώρα. Η Εθνική Τράπεζα δεσμεύεται και φροντίζει για τη μεγιστοποίηση της ασφάλειας των συναλλαγών της, επιδιώκει τη μέγιστη δυνατή ικανοποίηση των πελατών της παρέχοντάς τους σύγχρονα και πρωτοποριακά προϊόντα και υπηρεσίες και κυρίως συνεχίζει με συνέπεια την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, για τη στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών στην τρέχουσα δύσκολη οικονομική συγκυρία.

6.2.3: Με ευθύνη για το περιβάλλον

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αειφόρο ανάπτυξη και βασικό πυλώνα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Στο πλαίσιο αυτό, η Εθνική Τράπεζα με συντονισμένες ενέργειες εντάσσει συνεχώς στην επιχειρηματική της δραστηριότητα διαδικασίες και αναλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος.

Τα παραπάνω επιτυγχάνονται μέσω της εφαρμογής του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της Τράπεζας. Παράλληλα, η προστασία των οικοτόπων, η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση εργαζομένων και πελατών, αλλά και άλλες περιβαλλοντικές δράσεις που έχουν ενταχθεί στην επιχειρηματική της κουλτούρα, περιορίζουν περαιτέρω τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις που προκαλούνται από τη λειτουργία της. Η δέσμευση της Εθνικής Τράπεζας για μια περιβαλλοντικά υπεύθυνη λειτουργία προκύπτει τόσο από τη Διακήρυξη Περιβαλλοντικής Πολιτικής, που έχει

θεσπίζει και εφαρμόζει, όσο και από τον Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας της Τράπεζας και του Ομίλου.

Η Εθνική Τράπεζα, κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων χρηματοδότησης, λαμβάνει υπόψη της την αρχή της πρόληψης, τόσο στον επιχειρησιακό σχεδιασμό όσο και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων. Η λειτουργία της Τράπεζας, ως χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, δεν εμπεριέχει εγγενώς αυξημένες πιθανότητες εμφάνισης άμεσου περιβαλλοντικού κινδύνου (όπως μια βαριά βιομηχανία). Παρόλα αυτά, η Εθνική Τράπεζα αναλαμβάνει προληπτικές δράσεις, υιοθετώντας βασικές αρχές του ισχύοντος νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εκτίμηση του περιβαλλοντικού κινδύνου κατά τη διαδικασία ελέγχου, που προηγείται της χορήγησης δανείων σε εταιρικούς πελάτες, μέσω της εφαρμογής του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.

6.2.4 : Με ευθύνη για την κοινωνία

Στο πλαίσιο της υπεύθυνης λειτουργίας της, η Εθνική Τράπεζα συνεχίζει αδιάλειπτα την ανάληψη δράσεων με γνώμονα την κοινωνική συνεισφορά. Κατά το 2015 η Τράπεζα συνέβαλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη της οικονομίας, στην πρόοδο και την ευημερία της ελληνικής κοινωνίας, στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και στη διάσωση και διαφύλαξη του ελληνικού πολιτισμού.

Κατά το 2015, παρά την τρέχουσα ιδιαίτερα δυσμενή οικονομική συγκυρία, η Εθνική Τράπεζα, πιστή στη δέσμευσή της για κοινωνική προσφορά, συνέχισε την παράδοσή της και ανέπτυξε χορηγικό πρόγραμμα ύψους €8,7 εκατ. Στο πλαίσιο αυτό, στήριξε ένα ευρύτατο φάσμα πρωτοβουλιών εταιρικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ευθύνης άμεσα, καθώς και μέσω της χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Μορφωτικού Ιδρύματος και του Ιστορικού Αρχείου της Τράπεζας. Το πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής δράσης «Ευθύνη», της Εθνικής Τράπεζας, στηρίζεται σε τρεις βασικούς άξονες: Άνθρωπος, Πολιτισμός, Περιβάλλον. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε μέσω του Προγράμματος «Ευθύνη» σε πλήθος κοινωνικών δράσεων ανήλθε για το 2015 σε € 8,7 εκατ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: Συμπεράσματα – Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

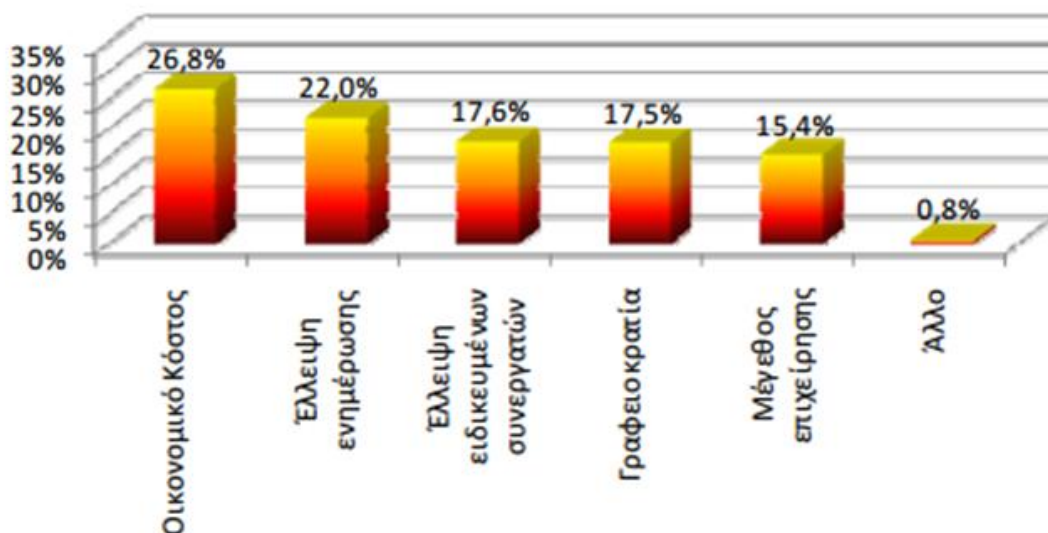
7.1 Προτάσεις για Μελλοντική Βελτίωση

Η φιλοσοφία πρακτικών αιεφορίας, εξακολουθεί να υστερεί σημαντικά έναντι της διεθνούς εμπειρίας (Skouloudis et al., 2011) και υπάρχουν σαφείς αμφιβολίες για την τήρηση των οδηγιών της Αντζέντας 2030 ειδικά από χώρες που βιώνουν οικονομική κρίση. Χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Παναγιώτου et al. (2011, 2012, σελ. 163) πως η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Ελλάδα, είναι ακόμα σε ‘νηπιακή φάση’ και η δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών εκθέσεων, αποτελεί μια μη συστηματική διαδικασία. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις τείνουν να δημοσιεύουν κυρίως πληροφορίες που αναπτύσσονται εσωτερικά και αφορούν στις πρακτικές εργασίας και στην υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι διότι τα στοιχεία αυτά είναι ήδη διαθέσιμα από τα τμήματα του ανθρώπινου δυναμικού ενώ τα θέματα υγείας και ασφάλειας απαιτούνται από την εθνική νομοθεσία (Skouloudis et al., 2011).

Οι Skouloudis και Evangelinos (2017), τονίζουν πως κρίνεται επιτακτική η ανάγκη υιοθέτησης παγκόσμιων προτύπων, πρωτοβουλιών και κατευθυντήριων οδηγιών, όπως αυτά του GRI, του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UNGC) και του AA1000 (Αρχές Λογοδοσίας), ώστε να κατανοήσουν οι Ελληνικές επιχειρήσεις ποια θέματα είναι σημαντικό να περιλαμβάνουν στις εκθέσεις αιεφορίας και ποιες πρακτικές πρέπει να ακολουθήσουν για να επικοινωνήσουν τις πληροφορίες τους αποτελεσματικότερα. Η έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης κερδίζει διαρκώς έδαφος σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο τα τελευταία χρόνια και αποτελεί μέρος της Εταιρικής Στρατηγικής σε συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό επιχειρήσεων. Διαδραματίζει κεφαλαιώδη ρόλο στην οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ του κοινωνικού συνόλου και του επιχειρηματικού συνόλου. Ωστόσο, ιδιαίτερα στην Ελλάδα, ασφαλώς υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια βελτίωσης για την περαιτέρω διείσδυση των αρχών ΕΚΕ σε αξιόλογο ποσοστό εταιρειών και σε μεγαλύτερο φάσμα δραστηριοτήτων. Η μείωση των προϋπολογισμών για δράσεις ΕΚΕ στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, λόγω της υπάρχουσας οικονομικής ύφεσης και της συρρίκνωσης της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, δυνητικά αποτελεί τροχοπέδη για την απρόσκοπτη εφαρμογή των δράσεων εταιρικής υπευθυνότητας. Οι δράσεις ΕΚΕ υιοθετούνται πιο συχνά και σε μεγαλύτερο βαθμό από τις μεγάλες εταιρείες, αφενός διότι διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα και αφετέρου γιατί είναι πιο «ανοικτές» στο διεθνές οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον. Οι πρακτικές ΕΚΕ των μεγάλων εταιρειών τείνουν να είναι περισσότερο συστηματοποιημένες, επίσημες και να συνοδεύονται από το ανάλογο πρόγραμμα δημοσιότητας. Σε κάθε περίπτωση, η ΕΚΕ δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται απλά ως πρόσθετο κόστος, αλλά ως επένδυση με συγκεκριμένους στόχους, μετρήσιμα αποτελέσματα και οφέλη, που αφορούν τόσο στην ίδια την επιχείρηση όσο και το κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου, κρίσιμα σημεία θεωρούνται η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των καταναλωτών, η εκπαίδευση

των στελεχών των επιχειρήσεων και η υιοθέτηση κατάλληλων πρωτοβουλιών και στρατηγικών που θα ενθαρρύνουν μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης των βέλτιστων πρακτικών ΕΚΕ.

Αξίζει επίσης, να αναφερθούν οι κυριότεροι ανασταλτικοί λόγοι για τις δράσεις ΕΚΕ σύμφωνα με την μελέτη 2016 της ICAP-GROUP, οι οποίοι παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 7.1 που ακολουθεί.

Διάγραμμα 7.1 Κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντες στην υλοποίηση δράσεων ΕΚΕ (Πηγή: ICAP, 2016)

7.2 Απολογισμοί Αειφορίας: Λόγια ή Πράξεις;

Οι απόψεις που έχουν διατυπωθεί:

Οι υποστηρικτές των απολογισμών αειφορίας επισημαίνουν ότι οι συγκεκριμένες εκθέσεις αποτελούν αξιόπιστα εργαλεία ενημέρωσης της αγοράς ότι η εταιρεία δρα προληπτικά στην αντιμετώπιση ενδεχόμενων μη-χρηματοοικονομικών κινδύνων. Ωστόσο, έχουν εκφραστεί έντονες επικρίσεις για τάσεις οργανωτικού ναρκισσισμού, καθώς τείνει να εντοπίζεται μονομερής έμφαση σε επιτυχίες, βραβεύσεις/διακρίσεις και θετικά επιτεύγματα με ταυτόχρονη ασάφεια στην αποτύπωση του σχεδιασμού, της στοχοθεσίας και των δεσμεύσεων των εταιρειών με άξονα την αειφόρα. Έχει διατυπωθεί επίσης και η μετριοπαθής άποψη ότι στην εταιρική επικοινωνία η διάσταση μεταξύ λόγων και πράξεων σε θέματα αειφορίας είναι ουσιαστικά ωφέλιμη (και ως εκ τούτου θα πρέπει να γίνεται αποδεκτή), καθώς μεγαλεπήβολοι ισχυρισμοί από μια επιχείρηση για την προαγωγή της αειφορίας μπορούν να αποτελέσουν δυνητικά ισχυρό κίνητρο ώστε να επιδιώξει την υλοποίησή τους μελλοντικά (Παναγιώτου, Ν.).

Η προβολή των «θετικών»

Ένας σημαντικός αριθμός ακαδημαϊκών μελετών υποδεικνύει ότι οι επιχειρήσεις αναπτύσσουν εθελοντικές πρακτικές περιβαλλοντικού και κοινωνικού απολογισμού πρωτίστως για να διασφαλίσουν τη θέση τους στον κλάδο που δραστηριοποιούνται και να ενισχύσουν τη δημόσια εικόνα τους. Σχετική έρευνα του Πανεπιστημίου Λαβάλ του Καναδά επικεντρώθηκε σε 23 απολογισμούς αειφορίας μεγάλων εταιρειών των κλάδων της ενέργειας και εξόρυξης με επίπεδο εφαρμογής των Οδηγιών GRI 'Α' και 'Α+'. Η εξέταση των απολογισμών έδειξε κενά στην παρουσίαση της επίδοσης κατά την περίοδο αναφοράς του απολογισμού, καθώς οι εταιρείες έδιναν υπέρμετρη έμφαση σε αποτελέσματα θετικής επίδοσής τους, ενώ η αναφορά σε αρνητικές διαστάσεις επίδοσης ή συναφή γεγονότα (δημοσιευμένα στον Τύπο ή άλλες πηγές ενημέρωσης) ήταν μηδαμινή έως ελάχιστη. Η έρευνα έδειξε ότι μόλις ένα 10% ενός συνόλου σημαντικών αλλά «ευαίσθητων» πληροφοριών επίδοσης αποτυπώνονταν με σαφήνεια στους απολογισμούς, υπονομεύοντας την αξιοπιστία τους, καθώς ιδεατά θα έπρεπε να αντανακλώνται τόσο θετικές όσο και αρνητικές διαστάσεις της εταιρικής επίδοσης, ώστε να επιτρέπεται μια τεκμηριωμένη αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του οργανισμού

Η σημασία των «αρνητικών»

Ένας απολογισμός αειφορίας που θα έχει αξία και όφελος τόσο για την ίδια την εταιρεία όσο και για τα ενδιαφερόμενα μέρη της, προϋποθέτει ότι δεν θα υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ «λόγων» και «έργων» καθώς και ότι οι πληροφορίες είναι αξιόπιστες. Η δημοσίευση ουσιαστικών, «αρνητικών» στοιχείων επίδοσης για την περίοδο που καλύπτεται στον απολογισμό, δεν συνεπάγεται υπονόμηση της φήμης της επιχείρησης αντιθέτως, συμβάλλει στην αξιοπιστία τέτοιων πρακτικών λογοδοσίας αλλά και στην ουσιαστική ενσωμάτωση των θεμελιωδών αρχών της πληρότητας και ισορροπίας στην λογοδοσία. Μάλιστα, συμπεριλαμβάνοντας κρίσιμες ομάδες ενδιαφέροντος (stakeholders) στον προσδιορισμό των ουσιαστικών θεμάτων που θα καλύπτει ο απολογισμός, αποτελεί καθοριστική παράμετρο της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων πληροφοριών.

7.3 Ερωτήματα προς Προβληματισμό

- Πώς όμως είναι δυνατόν να περιμένουμε από μια εταιρεία να λογοδοτεί με απόλυτη πληρότητα αν το υπάρχον θεσμικό περιβάλλον, οι συναφείς συσχετισμοί αυτού, αλλά και τα ενδιαφερόμενα μέρη της επιχείρησης δεν συμβάλλουν ενεργά προς αυτή την κατεύθυνση;

- Επιβραβεύονται οι «περισσότερο διαφανείς» επιχειρήσεις από την πολιτεία, την ευρύτερη κοινωνία ή το καταναλωτικό κοινό/την αγορά; Ανταποκρίνονται τα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) στο «κάλεσμα» των επιχειρήσεων για διάλογο και διαβούλευση;
- Και βλέποντας το ζήτημα στη ρίζα του: τα νέα και μελλοντικά στελέχη μια εταιρείας λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση (ακαδημαϊκή και όχι μόνο) σε θέματα εταιρικής υπευθυνότητας και οργανωσιακής ηθικής;

Ερωτήματα προς προβληματισμό που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη χάραξη δημόσιας πολιτικής για την εταιρική μη-χρηματοοικονομική λογοδοσία αλλά και από το μεμονωμένο επιχειρηματικό οργανισμό που θέλει να αναπτύξει τέτοιες πρακτικές απολογισμού. Με τη δημοσίευση πληροφοριών εταιρικής μη-χρηματοοικονομικής/ αειφόρου επίδοσης να βρίσκονται σε κομβικό σημείο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις επιμέρους χώρες να αναπτύσσουν την εθνική τους στρατηγική προς αυτή την κατεύθυνση, αποτελεί «ζήτημα ουσίας» οι απολογισμοί που δημοσιεύονται να αποδίδουν τα μέγιστα οφέλη για την ίδια την επιχείρηση και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

7.4 Νέες προκλήσεις

Η υιοθέτηση πρακτικών αειφορίας όπως η συστηματική έκδοση Απολογισμών Υπευθυνότητας κερδίζει συνεχώς έδαφος και υιοθετείται από όλο και περισσότερες επιχειρήσεις σαν ένας βασικός τρόπος καταγραφής και παρουσίασης των δράσεων ΕΚΕ για επιχειρήσεις και οργανισμούς. Στην Ελλάδα, η δύσκολη οικονομική συγκυρία που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στη χώρα, έχει σαφώς επηρεάσει την ανάπτυξη της πρακτικής αλλά ευτυχώς μόνο σε ποσοτικό επίπεδο. Η βελτίωση αυτή, που υπαγορεύεται και από την εξέλιξη των προτύπων που υπάρχουν για τη Λογοδοσία Αειφορίας όπως το (πλέον διαδεδομένο) GRI σε συνδυασμό με το όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον των stakeholders, έχει φυσικά θέσει νέες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις που προχωρούν στην έκδοση Απολογισμών, οι οποίες καλούνται πλέον να ανταπεξέλθουν σε αρκετά υψηλές απαιτήσεις όσον αφορά το περιεχόμενο των εκθέσεων που παρουσιάζουν.

Όπως υποστηρίζει το Eurosif (European Invest Sustainable Forum, Ευρωπαϊκό Φόρουμ Υπεύθυνων Επενδύσεων), η ΕΚΕ μπορεί να προσδώσει σημαντική επενδυτική αξία σε μια εταιρεία και μπορεί ουσιαστικά να αποτελέσει εφελκυστήρα ανάπτυξης. Φυσικά, αυτό σημαίνει πως οι επενδυτές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε σημαντικά και ουσιώδη στοιχεία Κοινωνικής Υπευθυνότητας από τις εταιρείες, τα οποία θα τα συνδυάζουν με τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που λαμβάνουν. Η διαθεσιμότητα δεδομένων ESG (Environmental, Social and Governance), που αφορούν τις επιδόσεις των επιχειρήσεων όσον αφορά τη βιωσιμότητα, θα μπορούσε να έχει ευεργετική επίδραση στην εταιρική, επενδυτική και γενικότερη απόδοση στις αγορές. Ενδεικτικό είναι πως σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησαν το Integrated Reporting Council και η Black Sun, καταδεικνύεται η σημασία της φιλοσοφίας βιωσιμότητας για τους επενδυτές και τονίζεται το πρόβλημα που δημιουργεί η έλλειψη σχετικών στοιχείων. Όπως επισημαίνεται, χωρίς την υποχρεωτική δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών που μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την απόδοση και τη στρατηγική μιας επιχείρησης, οι επενδυτές θα συνεχίσουν να πορεύονται χωρίς τα απαραίτητα μέσα για την αξιολόγηση σημαντικών στοιχείων ουσιαστικών παραγόντων, όπως αναδύονται.

Τι ζητάνε οι επενδυτές;

Οι επενδυτές απαιτούν αξιόπιστα, συγκρίσιμα δεδομένα σε ένα ευρύ φάσμα δυνητικών κινδύνων και ευκαιριών. Ένα πλαίσιο γνωστοποίησης που εγγυάται όντως σημαντικά, έγκαιρα, κατάλληλα και συγκρίσιμα στοιχεία από όλους είναι απαραίτητο. Οι πληροφορίες συχνά παρέχονται επιλεκτικά και ακόμη πιο συχνά, λόγω ακριβώς της απουσίας κοινών προτύπων, δεν μπορούν να συγκριθούν αποτελεσματικά με στοιχεία από άλλες εταιρείες ή με παλαιότερα στοιχεία. Από μια ευρύτερη προοπτική, η λογοδοσία για τις οικονομικές και μη οικονομικές επιπτώσεις / αποτελέσματα / κινδύνους μπορεί να είναι ένα μέσο με το οποίο οι εταιρείες θα βοηθήσουν στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην κοινωνία, η οποία έχει κλονιστεί εξαιτίας της τρέχουσας παγκόσμιας οικονομικής

ύφεσης. Εξετάζοντας το ζήτημα από μια πιο πρακτική σκοπιά, οι ενοποιημένοι απολογισμοί, αυξάνουν την αποτελεσματικότητα της εταιρείας, βελτιώνουν την καινοτομία, έχουν θετική επίδραση στο brand positioning και μπορούν να οδηγήσουν σε μια αειφόρο εφοδιαστική αλυσίδα. Για να το κατορθώσουν αυτό οι επιχειρήσεις, θα πρέπει να βεβαιωθούν πως οι επενδυτές έχουν πρόσβαση σε έγκαιρες, συγκρίσιμες και ουσιαστικές μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες. Αν και η Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες εταιρείες και ομίλους αποτελεί οπωσδήποτε θετική εξέλιξη, οι αρχές στην Ευρώπη θα πρέπει να διασφαλίσουν πως:

- Οι μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες θα είναι συγκρίσιμες
- Οι απολογισμοί της διοίκησης θα περιλαμβάνουν σημαντικά μη-οικονομικά στοιχεία
- Οι οικονομικές και οι μη οικονομικές πληροφορίες θα δημοσιεύονται ταυτόχρονα, καθώς αυτό είναι κάτι που η παρούσα οδηγία δεν διασφαλίζει
- Θα υπάρχουν μηχανισμοί επαλήθευσης για τα μη-οικονομικά δεδομένα
- Θα είναι υποχρεωτική η δημοσιοποίηση πληροφοριών για την έκθεση σε κλιματικούς κινδύνους

7.5 Όραμα για το μέλλον

Η πρόκληση του 21ου αιώνα είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κατοίκων του στο παρόν, χωρίς να διακυβεύεται η ποιότητα της ζωής των κατοίκων του μέλλοντος. Μεταφέροντας αυτή την πρόκληση στα Ελληνικά δεδομένα, οραματιζόμαστε την Εθνική Στρατηγική ΕΚΕ να συμβάλλει έτσι ώστε οι επιχειρήσεις και οι πολίτες αυτής της χώρας, ως άτομα αλλά και ως μέλη συλλογικών οντοτήτων:

- να προστατεύουν όσο το δυνατόν περισσότερο και να επιβαρύνουν όσο το δυνατό λιγότερο το φυσικό περιβάλλον,
- να οικοδομούν και να στηρίζουν μια συνεκτική κοινωνία μέσα από την προώθηση της ισονομίας και της δικαιοσύνης και
- να οικοδομούν μια ισχυρή, σταθερή οικονομία.

Όλοι είμαστε υπεύθυνοι για την επίτευξη αυτών των στόχων, Πολιτεία, επιχειρήσεις και πολίτες. Η Πολιτεία μέσα από την προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ οραματίζεται:

- να εκπαιδεύσει και πείσει με μετρήσιμα αποτελέσματα τις επιχειρήσεις ότι η ΕΚΕ μπορεί να συνδυάσει τη δημιουργία πλούτου, την καινοτομία, την παραγωγικότητα και την κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνη ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- να υιοθετήσουν οι επιχειρήσεις κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνη συμπεριφορά και να δημιουργήσουν πλούτο και απασχόληση, ώστε να γίνει η ΕΚΕ ένα από τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Ελληνικής επιχειρηματικής κοινότητας και αναπόσπαστο μέρος της εργασιακής και αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας.

Η Πολιτεία οραματίζεται, επίσης, μέσα από την προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ να εκπαιδεύσει και πείσει τους πολίτες να επιβραβεύουν

- ως άτομα αλλά και ως μέλη συλλογικών οντοτήτων
- τις υπεύθυνες επιχειρήσεις, να απαιτούν κοινωνική υπευθυνότητα από τις επιχειρήσεις σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, αλλά και οι ίδιοι να είναι κοινωνικά υπεύθυνοι.

Συμπερασματικά, η εφαρμογή πρακτικών αειφορίας και των μέτρων που προτάζει η Αντζέντα 2030 κρίνονται επιτακτικά για την επίτευξη της επιχειρηματικής ηθικής.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Έντυπες:

1. Αναλυτής, Ν. (2007), Εισήγηση κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας του Ινστιτούτου Επικοινωνίας «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Υπεύθυνη Κατανάλωση-CSR 2007», 24 Απριλίου, Αθήνα.
2. Carroll B. A., (2007), Corporate social responsibility: evolution of a definitional construct, *Business and Society*, τόμος 38(3), σελ. 268-295. CCRA (2010), CR Reporting Awards '10, Global Winners & Reporting Trends, διαθέσιμο στο: <http://www.corporateregister.com/pdf/CRRA10.pdf> .
3. CARROLL, A., A history of corporate social responsibility: concepts and practices, in The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility, A. Crane, A. McWilliams, D. Matten.
4. Θανόπουλος, Ν.Γ., (2003), «Επιχειρηματική Ηθική & Δεοντολογία», Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα.
5. Kotler, P., Lee, N. (2009), Εταιρική κοινωνική ευθύνη: πως να προσφέρετε το καλύτερο δυνατό στην εταιρία και στο σκοπό της επιλογής σας, Αθήνα: Economia Publishing.
6. KPMG (2008), KPMG International Survey of Corporate Sustainability Reporting 2008, KPMG, Holland
7. KPMG/UnA. (2002), KPMG International Survey of Corporate Sustainability Reporting 2002, De Meern: KPMG Global Sustainability Services.
8. KPMG/UnA. (2009), KPMG International Survey of Corporate Sustainability Reporting 2009, KPMG, Holland
9. Adams A.C. και Frost R.G. (2008), Integrating sustainability reporting into management practices, *Accounting Forum*, τόμος 32, σελ. 288-302
10. Adams A.C., Hill W.Y. και Roberts B.C. (1998), Corporate social reporting practices in Western Europe: legitimating corporate behaviour? *British Accounting Review*, τόμος 30, σελ. 1-2
11. Jenkins H. και Yakovleva N. (2006), Corporate social responsibility in the mining industry: Exploring trends in social and environmental disclosure, *Journal of Cleaner Production*, τόμος 14, σελ. 271-284

12. Krippendorff, K. (2004), *Content Analysis: An Introduction to its Methodology*, Second edition, Thousand Oaks, California
13. Midttun A., Gautesen K. και Gjolberg M. (2006), The political economy of CSR in western Europe, *Corporate Governance*, τόμος 6 (4), σελ. 369-385.
14. Morhardt J. E. (2001), Scoring corporate environmental reports for comprehensiveness: a comparison of three systems, *Environmental Management*, τόμος 27(6), σελ. 881–892.
15. Morhardt J.E., Baird S., Freeman K. (2002), Scoring corporate environmental and sustainability reports using GRI 2000, ISO 14031 and other criteria, *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, τόμος 9, σελ. 215-233
16. UNEP/SustainAbility (2006), *tomorrow's value: the global reporter's 2006 survey of corporate sustainability reporting*. Sustainability, London.
17. Nations Global Compact (UNGC) (2011), *The Ten Principles*, διαθέσιμο στο: <http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/TheTenPrinciples/index.html>.
18. United Nations World Commission on Environment and Development (UNWCED) (1987), *Our Common Future*, Brundtland Report, διαθέσιμο στο: <http://worldinbalance.net/pdf/1987-brundtland.pdf>.
19. Waddock S. A. και Graves S. (1997), The corporate social performance – financial performance link, *Strategic Management Journal*, τόμος 18(4), σελ. 303-319.
20. Weber R.P. (1990), *Basic Content Analysis*, Second Edition, Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, τόμος 49, California, Sage.
21. World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) (2002), *Sustainable development reporting: striking the balance*, WBCSD: Geneva, Switzerland.
22. World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) (2000), *Corporate Social Responsibility: Making Good Business Sense*, World Business Council for Sustainable Development, Geneva, Switzerland.

23. Zéghal D. και Ahmed S.A. (1990), Comparison of social responsibility information disclosure media used by Canadian firms, *Accounting Auditing and Accountability Journal*, τόμος 3(1), σελ. 38–53.
24. Skouloudis A. και Evangelinos K. (2011), A research design for mapping national CSR terrains, *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, τόμος (iFirst), σελ. 1-14, DOI: 10.1080/13504509.2011.606338.
25. Skouloudis A. και Evangelinos K., (2011), Sustainability reporting in Greece: are we there yet? *Environmental Quality Management*, τόμος 19(1), σελ. 43-60
26. Skouloudis A., Evangelinos K. και Kourmousis F. (2009), Development of an Evaluation Methodology for Triple Bottom Line Reports Using International Standards on Reporting, *Environmental Management*, τόμος 44, σελ. 298-311.
27. AccountAbility (2015), Setting the standard for Corporate Responsibility and Sustainable Development, διαθέσιμο στο: <http://www.accountability.org/standards/aa1000aps.html>.
28. Skouloudis A., Evangelinos K., Nikolaou I. και Filho L.W. (2011), An overview of corporate social responsibility in Greece: perceptions, developments and barriers to overcome, *Business Ethics: A European Review*, τόμος 20 (2), σελ. 205-226.
29. Βαξεβανίδου, Μ (2011), Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη.
30. Γκατζά (2010), Πολιτιστική Πολιτική, χορηγία και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Αθήνα, Εκδόσεις Παπασωτηρίου.
31. BOOTH, P., “Editorial: Corporate Social Responsibility”, in the Journal complication, 2009.
32. WBCSD STAKEHOLDER DIALOGUE ON CSR, THE NETHERLANDS, 2018.
33. Παναγιώτου Ν., “Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ή Δημόσιες Σχέσεις; ”, *Plant Management*, Τεύχος 194, Απρίλιος – Ιούνιος 2006.

Υλικό σε Ηλεκτρονική Μορφή:

1. Corporate Social Responsibility: A Business Contribution to Sustainable Development, COM (2002) 347(01), 2 Ιουλίου 2002, προσβάσιμο μέσω του <http://europa.eu.int/comm/employmentsocial/soc-dial/csr/csr2002en.pdf> .

2. «Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη»: <https://www.csrhellas.net/>

3. Η Γνώμη της Ο.Κ.Ε., «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη», 2003, προσβάσιμο μέσω του συνδέσμου: http://www.csrhellas.org/portal/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=205&Itemid=162&limit=1&limitstart=7.

4. http://el.wikipedia.org/wiki/Εταιρική_Κοινωνική_Ευθύνη.

5. http://www.helex.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=159

6. <http://el.wikipedia.org/wiki/26>. Γαλάνης, Γ., “Η Εικόνα των Επιχειρήσεων και η Σχέση της με την Έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης”, Το Βήμα της ΕΚΕ, 2007, προσβάσιμο μέσω του συνδέσμου: http://www.morax.gr/article_show.php?article_id=1333 27.

7. http://www.brass.cf.ac.uk/uploads/History_L3.pd.

8. “Τα οφέλη της ΕΚΕ”, 2006, προσβάσιμο μέσω του συνδέσμου: <http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103714&parent=103711>

9. www.ey.com.

10. <http://www.successcomgroup.com/>.

11. Φλώκας, Γ., “Η Άλλη Όψη του Νομίσματος”, προσβάσιμο μέσω του συνδέσμου: <http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders>.

12. “Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη”, 2009, προσβάσιμο μέσω του συνδέσμου: <http://www.ncyclades.gr/polidinamo/index.php/el/2015>.

13. http://www.tovima.gr/files/1/2014/07/15/ICAP%20Group_Meleti%20EKE_2014_Jul14.pdf.

«Οι προκλήσεις για την Υπεύθυνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη και το νέο Επιχειρηματικό μοντέλο που προκύπτει - Μελέτη περίπτωσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος»

14. <http://terrapapers.com/apokodikopiisi-tis-atzentas-2030/>.

15. <https://www.nbg.gr/el/the-group/investor-relations/financial-information>.

16. <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1>.

Υλικό από Εφημερίδες– Περιοδικά:

1. Εφημερίδα “ΤΑ ΝΕΑ”, δημοσίευση μελέτης (01/11/2018).

2. Συνέντευξη Νίκου Αναλυτή, Προέδρου Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ, εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», (16/10/2018).

